

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

**АНОТОВАНИЙ КАТАЛОГ
ОБЛАСНОЇ КАРТОТЕКИ
ПЕРСПЕКТИВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ
(2017 рік)**

Херсон 2017

УДК 37.091.3-057(477.72)
ББК 74.202 (4 УКР – 4 ХЕС)
А 64

Обговорено і рекомендовано до друку на засіданні
науково-методичної ради КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»
(протокол № 5 від 21.12.2017)

Рецензент:

Слободенюк Л. І., проректор з навчально-методичної роботи, кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної, початкової освіти й психології Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради

Анотований каталог Обласної картотеки перспективного педагогічного досвіду (2017 рік) / за заг. ред. І.М. Колеснік. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. – 132 с.

Посібник ознайомить читача з досягненнями перспективного педагогічного досвіду кращих педагогічних працівників області, допоможе працівникам освіти ефективно вивчати та використовувати в своїй роботі інноваційні ідеї.

Матеріали анотованого каталогу розраховані на широке коло читачів.

ЗМІСТ

1. Матеріали передового педагогічного досвіду, які виявлено, вивчено та занесено до обласної картотеки перспективного педагогічного досвіду КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».....	4
2. Упровадження перспективного педагогічного досвіду в КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».....	19
3. Матеріали перспективного педагогічного досвіду, які вивчено, узагальнено на районному (міському) рівні та схвалено радами методичних кабінетів	23
м. Херсон.....	23
м. Каховка.....	32
м. Гола Пристань.....	44
Бериславський район.....	58
Білозерський район.....	60
Великоолександрівський	63
Генічеський район.....	63
Голопристанський район.....	66
Горностаївський район.....	90
Іванівський район.....	90
Каховський район.....	91
Нижньосірогозький район.....	102
Новотроїцький район.....	104
Скадовський район.....	107
Олешківський район.....	109
Чаплинський район.....	113
Асканія-Нова ОТГ.....	117
Хрестівська ОТГ.....	124

**1. МАТЕРІАЛИ ПЕРСПЕКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ,
ЯКІ ВИЯВЛЕНО, ВИВЧЕНО ТА ЗАНЕСЕНО ДО ОБЛАСНОЇ КАРТОТЕКИ
ПЕРСПЕКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ
КВНЗ «ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

м. ХЕРСОН

1. Тема досвіду

STEM технологія в освітньому просторі загальноосвітнього навчального закладу

Автор досвіду

Соценко Ганна Олександрівна, 1968 р.н., директор ОЗ Скадовський навчально-виховний комплекс «Академічна гімназія» Скадовської обласної ради, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», Заслужений Учитель України, 30 рік

Мавріді Тетяна Юріївна, 1965 р.н., заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель англійської мови, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», 27 роки

Адреса досвіду

Опорний заклад Скадовський навчально-виховний комплекс «Академічна гімназія» Скадовської районної ради Херсонської області, Херсонська область, Скадовський район, м.Скадовськ, вул. Незалежності, 76, (05537)54410, e-mail: snvk_2015@i.ua

Анотація досвіду

Методична розробка з досвіду роботи, щодо організації та проведенню уроків з використання STEM технологій умовах загальноосвітнього навчального закладу

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації у районних, обласних, всеукраїнських педагогічних виданнях, відкриті уроки, семінари-практикуми, майстер класи

2. Тема досвіду

Викладання української мови в умовах природничо-математичного профілю

Автор досвіду

Савчук Анжела Анатоліївна, 1970, українська мова і література, вища кваліфікаційна категорія, педагогічний стаж – 25 років

Адреса досвіду

Херсонський фізико-технічний ліцей при ХНТУ і ДНУ Херсонської міської ради, моб. тел.: 0505526364, savhcuk@ukr.net

Анотація досвіду

Перспективний досвід полягає в тому, що вчитель української мови і літератури у своїй практиці роботи використовує особливості природничо-математичного профілю навчального закладу, у якому поглиблено вивчаються математика, фізика, інформатика, хімія та біологія

Форми поширення досвіду

Участь у проведенні науково-методичних семінарів, вебінарів, проведення майстер-класів на курсах підвищення кваліфікації

3. Тема досвіду

Формування вмінь і навичок самостійної роботи учнів основної школи на уроках української мови і літератури

Автор досвіду

Заводянна Олена Іллівна, 1973 р.н., учитель української мови і літератури, спеціаліст вищої категорії, 24 роки

Адреса досвіду

Херсонська багатoproфільна гімназія імені Б.Лавренюва №20 Херсонської міської ради, тел.: 0664102635, zavodayna73@meta.ua

Анотація досвіду

Теоретичні та практичні аспекти розвитку вмінь і навичок самостійної роботи у процесі вивчення української мови: наукові розвідки та досвід практиків.

Система уроків з української мови для шестикласників з елементами розвитку вмінь і навичок самостійної роботи.

Пам'ятка для вчителя української мови і літератури щодо основних правил та вимог до організації самостійної роботи учнів

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації, показові уроки, семінари-практикуми, майстер-класи, участь у фаховому конкурсі «Учитель року»

4. Тема досвіду

Упровадження медіаосвітніх технологій у початковій школі

Автор досвіду

Обревко Ольга Юріївна, 1977 р. н., спеціаліст вищої категорії, учитель початкових класів, педагогічний стаж – 17 років, (тел. 050-15-34-307)

Адреса досвіду

Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №3 Новокаховської міської ради Херсонської області, 75500, Херсонська область, м. Нова Каховка, вул. Історична, 33-а, тел.(05549) 4-32-33

Анотація досвіду

В основу технології навчання, яку застосовує вчитель на уроках, покладено впровадження медіаосвітніх технологій.

Медіа (засоби масової комунікації) – це засоби створення, запису, копіювання, тиражування, зберігання, поширення, сприйняття інформації та обміну її між автором і масовою аудиторією.

Медіаосвіта передбачає методику проведення занять з використанням проблемних, евристичних, ігрових та інших продуктивних форм навчання, що дає змогу підготувати учнів до життя в нових інформаційних умовах, сформувати в них уміння користуватися інформацією в різних видах, володіти способами спілкування за допомогою інформаційних технологій і засобів.

Діяльність педагога з формування у молодших школярів культури взаємодії

із медіа покликана розвинути не лише навички сприйняття, аналізу та інтерпретації медіатекстів, а й навички критичного мислення по відношенню до різноманітної медіапродукції, розвинути на матеріалі медіа творчі здібності дітей.

Обревко Ользі Юріївні вдалося реалізувати цей підхід через інтеграцію медіаосвіти в урочній та самостійній діяльності учнів, що дає можливість кожному вихованцю навчитися аналізувати, критично ставитися до змісту будь-якого медіатексту, отриманого з Інтернету, телебачення чи друкованого видання, а також можливість робити усвідомлений вибір при перегляді медіапродукції

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, виступи на семінарах, проведення майстер-класів, публікації у фахових виданнях

5. Тема досвіду

Робота над помилками на уроках української мови в початковій школі

Автор досвіду

Мачнева Ольга Миколаївна, 1972 р.н., учитель початкових класів Херсонської гімназії №3 Херсонської міської ради, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, 23 роки

Адреса досвіду

Херсонська гімназія №3 Херсонської міської ради, 73021, м.Херсон, вулиця Патона, 15, тел. (0552) 273460, e-mail: school3@ukrpost.net

Анотація досвіду

Досвід роботи вчителя початкових класів Ольги Миколаївни Мачневої розкриває значення роботи над помилками на уроках української мови для формування орфографічної пильності молодших школярів.

Один з ефективних видів роботи над помилками, яким користується вчитель початкових класів О.М.Мачнева, є колективне складання Таблиці вивчених орфограм. Разом з учнями вона починає її вести з 1 класу на уроках навчання грамоти у післябукварний період. Коли вивчається орфограма, діти разом з наставником заносять її в таблицю під поточним номером. На основі цієї таблиці Ольга Миколаївна проводить під час уроку словникову роботу, орфографічні п'ятихвилинки, ігри типу «Грамаічний бій», а діти користуються нею під час виконання роботи над помилками після контрольних, класних, домашніх робіт. Цю таблицю вони називають пам'яткою «Робота над помилками».

Ольгою Миколаївною заохочується кропітка робота над орфограмою, коли учень не тільки називає орфограму, але і згадує правило, і опрацьовує її за алгоритмом.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації у педагогічних виданнях, відкриті уроки, семінари-практикуми, виставка педагогічних ідей

6. Тема досвіду

Розвиток пізнавальної діяльності учня шляхом використання хмарних технологій

Автор досвіду

Ясак Юлія Вікторівна, 1982 року народження, учитель інформатики, спеціаліст I кваліфікаційної категорії, педагогічний стаж 11 років

Адреса досвіду

Комишанська загальноосвітня школа I-III ступенів №26 Херсонської міської ради Україна, Херсонська область, м. Херсон, смт. Комишани, вул. Радянська, 60
Тел. 0956507075 E-mail: yulyayasak@ukr.net

Анотація досвіду

Досвід вчителя розкриває методику використання хмарних технологій у навчально-виховному процесі на прикладах. Планується підготовка конспектів уроків інформатики, фрагменти дистанційних уроків, дистанційних курсів, дистанційної позакласної роботи з використанням хмарних технологій.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації у районних, обласних, республіканських педагогічних виданнях, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей, науково-практичні семінари, майстер-класи, брошура, електронний носій з описом досвіду

7. Тема досвіду

Формування економічних компетенцій учнів у процесі вивчення курсу «Фінансова грамотність»

Автор досвіду

Гнесюк Ірина Семенівна, 1951 р. н., учитель економіки, спеціаліст вищої категорії, стаж 48 років (у тому числі педагогічний – 40 років)

Адреса досвіду

Херсонський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа II ступеня – ліцей журналістики, економіки та правознавства» Херсонської міської ради, вул. Стрітенська 17, м. Херсон, Херсонська область, 73027. Телефон: (0552)428067, (0552)428183, (0552)428212.

Анотація досвіду

Провідна ідея: володіння економічними та, передусім, фінансовими поняттями і категоріями, дозволяє людині самостійно аналізувати й оцінювати основні тенденції економічного життя держави і відповідно до обставин визначати моделі своєї власної фінансової поведінки та фінансової безпеки.

Педагогічні технології: проблемне навчання, ігрові технології, особистісно-орієнтоване навчання, технологія розвитку критичного мислення, проектна технологія.

Новизна: формування економічних компетенцій учнів відповідно до визначених ними економічних ролей.

Практична значущість: проектування учнями власної фінансової безпеки та фінансового майбутнього.

Форми поширення досвіду

Виступи на міських, обласних, міжрайонних науково-практичних семінарах; публікації у міських, обласних, республіканських педагогічних виданнях; відкриті уроки; майстер-класи на курсах підвищення кваліфікації вчителів географії та економіки

8. Тема досвіду

Педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі

Автор досвіду

Мильнік Світлана Володимирівна, спеціаліст вищої категорії, «старший вчитель», учитель у класі з інклюзивною формою навчання. Стаж роботи - 25 років

Адреса досвіду

Херсонська ЗОШ №4 Херсонської міської ради, м. Херсон, вул. К. Хетагурова, буд. 59, school-4-kherson@ukr.net, 0552-37-28-97

Анотація досвіду

Представлено досвід корекційно-навчальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами учителя початкових класів загальноосвітньої школи в умовах інклюзивного, інтегрованого та індивідуального навчання. Подаються рекомендації щодо основних напрямів і змісту такої роботи, практичні матеріали з власного досвіду автора.

Матеріали стануть у нагоді учителям початкової школи, корекційним педагогам, батькам учнів та зацікавленій педагогічній громадськості.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, проведення майстер-класів під час курсів підвищення кваліфікації учителів-дефектологів, публікації у районних, обласних, республіканських педагогічних виданнях, відкриті заняття

9. Тема досвіду

Інноваційна діяльність керівника гуртка в позашкільному навчальному закладі в сучасних умовах.

Автор досвіду

Валікова Олександра Віталіївна, 1990 рік; методист, керівник гуртка Комунального закладу «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Херсонської обласної ради», 7 років, переможець Всеукраїнського конкурсу педагогічної майстерності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів «Джерела творчості».

Адреса досвіду

Комунальний заклад «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Херсонської обласної ради», м. Херсон, вул. Чайковського, 236, тел. (0552) 428086, email: hocentum@ukr.net

Анотація досвіду

Основна ідея досвіду керівника гуртка розкриває інноваційну діяльність з еколого-натуралістичного напрямку.

Розширює екологічні знання, навички, переконання, які особливо необхідні дітям для виховання у них ціннісного ставлення до природи, розвитку світоглядної позиції людини, що реалізується в сучасному позашкільному закладі.

В своїй педагогічній діяльності Валікова О.В. звертає увагу на роботу з дітьми молодшого шкільного віку, оволодіння унікальною властивістю емоційного осмислення та відкритістю до здобуття нових знань, які створюють підґрунтя для

закладання надійних основ відповідального ставлення до природи.

Форма поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації у обласних, республіканських педагогічних виданнях, майстер-класи, семінари-практикуми

10. Тема досвіду

Застосування інноваційних освітніх технологій у вивченні англійської мови

Автор досвіду

Равкіна Олена Ігорівна, 1976 р.н., учитель англійської мови, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж 20 років

Адреса досвіду

Херсонська гімназія №1 м.Херсон, проспект святих Кирила та Мефодія 17б, тел:0552 29-11-55. E-mail:gimnazia1kh@g.mail.com

Анотація досвіду

В основу технології навчання, яку застосовує Равкіна Олена Ігорівна на уроках англійської, формування комунікативних навичок учнів засобами використання інноваційних форм і методів. Одним із таких є моделювання ситуацій міжкультурного спілкування з метою формування соціокультурної компетенції учнів.

Різноманітні види роботи використовує Олена Ігорівна на різних етапах уроку, зміст і завдання яких залежать від мети уроку та знань учнів. Комунікативні ситуації направлені на формування соціокультурної компетенції, функціональної грамотності, полікультурної освіченості та інших навичок, за відсутності яких міжкультурна комунікація перестає бути можливою, повинна направляти та “занурювати” учнів у іншомовну атмосферу, щоб школярі могли ознайомитися з англійським середовищем з середини, у якості активних учасників, опановуючи матеріал через свій власний досвід.

Для створення подібних ситуацій вчитель застосовує рольові ігри, за яких учні відтворюють різноманітні уявні комунікативні ситуації – стандартні та нестандартні.

Також Олена Ігорівна використовує прийом симуляції, який дуже тісно пов’язаний з рольовою грою. В обох випадках вчитель пропонує учням уявну ситуацію, у котрій вони імітують сценарії з реального життя – стандартні й нестандартні, – застосовують відповідний мовленнєвий матеріал. Різниця полягає лише в тому, що рольова гра вимагає від учасників “перевтілення” в іншу особу, а в симуляції це не обов’язково.

Такі форми роботи виховують допитливість, інтерес до виучуваної теми, підвищують загальну культуру учнів, розвивають пам’ять і мову, сприяють розвитку мислення.

Форми поширення досвіду

Збірник вправ з англійської мови з використання інноваційних форм та методів щодо підготовки учнів до ЗНО.

Методичні розробки уроків: «Культура Великобританії»; «Створення листа», «Засоби масової інформації»; «Життя молоді в Україні та Великобританії»

Виступи на семінарах, семінари-практикуми, виставка педагогічних ідей,

проведення інтерактивних занять для слухачів курсів підвищення кваліфікації.

11. Тема досвіду

Мистецька терапія як сучасний засіб соціалізації учнів на уроках музичного мистецтва

Автор досвіду

Скакун Наталя Андріївна 1972 року народження, спеціаліст вищої категорії, старший-учитель, учитель музичного мистецтва, педагогічний стаж 25 років

Адреса досвіду

Херсонська гімназія №3 ім. В.Ф.Заботіна Херсонської міської ради, Херсонська область, м.Херсон, вул. Патона, 15, Тел. 0502197241 E-mail: podgornoe1948@ukr.net

Анотація досвіду

Реформування національної системи освіти в Україні передбачає оновлення підходів до виховання школярів загальноосвітньої школи, спрямованих на подолання кризи освіти, що проявляється передусім у невідповідності знань учнів запитам особистості, суспільним потребам та світовим стандартам, у знеціненні соціального престижу освіченості та інтелектуальної діяльності.

У сьогоднішньому житті все менше уваги приділяється мистецькому розвитку дитини, особливо в музичній сфері. Життя в нашому столітті постійно урізноманітнюється та ускладнюється, тому успішність сучасної людини потребує не шаблонних, звичних дій, а рухливості, гнучкості мислення, творчого підходу до вирішення поставлених завдань, нестандартних ідей. Саме мистецька діяльність здатна розвинути креативне мислення, творчу фантазію, виховати почуття задоволення від новаторства. Ще В.Сухомлинський зазначав: «Музика – фантазія – казка – творчість – отака доріжка розвитку духовної сили». Арт-терапевтичні прийоми на уроках музичного мистецтва здатні зацікавити дитину мистецькою діяльністю, надати величезний плацдарм для вираження творчого потенціалу кожного школяра, розвитку нестандартного мислення. Арт-прийоми також направлені на перетворення в емоційній сфері людини, сприяють зниженню емоційної напруги в класному колективі, що дає можливість самовиразитися кожній дитині, зрозуміти свій внутрішній світ, свої творчі можливості, реалізувати себе.

Використання арт-терапевтичних прийомів на уроках музичного мистецтва забезпечує психологічний комфорт у шкільному колективі, сприяє підвищенню зацікавленості учнів у мистецькій діяльності, що в свою чергу впливає на розвиток процесів уяви, творчого мислення, бажання самовиразитися, сприяє формуванню і підвищенню впевненості в собі школярів, полегшує соціалізацію учнів та їх самореалізацію на тлі креативних ідей.

Форми поширення досвіду

Майстер-класи на курсах підвищення кваліфікації, виступи на конференціях та семінарах.

м. НОВА КАХОВКА

12. Тема досвіду

Вплив коректурних вправ на розвиток критичного мислення учнів на уроках зарубіжної літератури

Автор досвіду

Ремньова Ірина Михайлівна, 1963 р.н., учитель зарубіжної літератури, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, педагогічний стаж 36 років

Адреса досвіду

Дніпрянська загальноосвітня школа I-III ступенів Новокаховської міської ради, м.Нова Каховка, смт. Дніпріани, вул. Корсунська, 3, телефон – (055)- 49- 76-147, e-mail – 24751065@mail.gov.ua

Анотація досвіду

Досвід базується на наукових джерелах коректурного навчання. Коректурне навчання дає можливість опрацювати текст, запам'ятати головних героїв твору, виправляючи неправильне, помилкове, знайти правильну відповідь. Цей вид роботи з художнім твором містить комплекс вправ, завдань, питань, які пов'язують елементи твору, зміст і форми, розкривають роль кожного компонента окремо та тісний зв'язок у створенні цілого. Саме коректурні вправи дають можливість практичного формування вмінь та навичок роботи з текстом.

Використання коректурних прийомів (какографії) при вивченні зарубіжної літератури сприяє розвитку критичного мислення учнів, формуванню їх читацької компетентності, міцних умінь та навичок, формує повноцінну особистість, здатну орієнтуватися у складних проявах сучасності, самовизначатися і нести відповідальність за свій вибір

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації у районних, обласних, республіканських педагогічних виданнях, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей, науково-практичні семінари, майстер-класи, брошура, електронний носій з описом досвіду

13. Тема досвіду

«Фандрайзинг як різновид мережевої взаємодії між державним закладом освіти і недержавним сектором»

Автор досвіду

Лугова Галина Леонідівна, 1976 р., учитель англійської мови, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, 41 рік.

Адреса досвіду

Антонівська загальноосвітня школа I-III ступенів №21 Херсонської міської ради, вул. Будьоного, 2, смт Антонівка, м.Херсон, 73485, e-mail: antonivska-zosh21.ks.sch.in.ua

Анотація досвіду

Теоретичні та практичні питання щодо використання в управлінській діяльності технології «фандрайзингу» доводять, що однією зі складових персонального іміджу керівника є простір життєдіяльності, який якраз і передбачає вміння управлінця встановлювати контакти з громадськими структурами і використовувати їх ресурс для розвитку школи. Така підтримка забезпечується сьогодні за допомогою гнучкої фандрайзингової системи, представленої нині в основному бізнес-структурами та громадськими фондами.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах та конференціях, публікації у районних, обласних, педагогічних виданнях, майстер-класи

14. Тема досвіду

Допомога дитині дошкільного віку з розладами спектру аутизму

Автор досвіду

Ставицька Тетяна Леонідівна, практичний психолог, спеціаліст вищої категорії. Загальний стаж педагогічної діяльності складає 24 роки

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад дитячий садок №1 компенсуючого типу для дітей з вадами мови Новокаховської міської ради, Україна, Херсонська область, м.Нова Каховка, вул. Леніна 8, (05549) 4-26-35, e-mail: tlstavickaya@gmail.com

Анотація досвіду

Теоретичні матеріали, методи і прийоми, якими можуть користуватися психологи, наведені ігри та вправи на розвиток пам'яті, уваги, мислення, уяви, творчих здібностей, сприйняття, відчуття, мови, загальної та дрібної моторики; ігри та вправи для зняття м'язового та емоційного напруження. Даний досвід містить матеріал системного підходу супроводу дітей з аутичними проявами, а також розроблені автором корекційно-розвивальні заняття для індивідуальної роботи з дітьми середнього дошкільного віку.

Дані матеріали можуть бути застосовані практичними психологами, педагогами дошкільних навчальних закладів для здійснення психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, відкриті уроки, семінари-практикуми, виставка педагогічних ідей

15. Тема досвіду

Соціалізація дітей з особливими потребами в умовах спеціальної загальноосвітньої школи

Автор досвіду

Бриль Діна Василівна, заступник директора з виховної роботи. Педагогічний стаж роботи складає 18 років

Адреса досвіду

КЗ «Таврійська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів» Херсонської обласної ради, м. Таврійськ, вул. Північна, 52, +38 (055) 4973117, +38 (055) 4974478, e-mail: tavrinternat@ukr.net

Анотація досвіду

У досвіді висвітлено особливості організації корекційно-розвивальної та корекційно-виховної роботи в спеціальній школі.

В основу процесу соціалізації дітей з особливими потребами в КЗ «Таврійська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів» Херсонської обласної ради покладено використання дидактичних ігор, що мають корекційну, виховну, пізнавальну та розвивальну мету. Вони багатоваріантні, що дозволяє вихователям

реалізувати цілісний збалансований розвиток дитини.

Використання метода наставництва (педагог-наставник) в освітньому процесі допомагає учням школи будувати довіру до зовнішнього світу, формувати соціально-побутові навички, необхідні способи поведінки у різних ситуаціях, вироблення навичок самообслуговування. Організована корекційно-виховна робота в закладі передбачає застосування системи відповідних вправ, зміст яких максимально наближений до реальних побутових та соціальних ситуацій.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, майстер-класи, публікації у місцевих виданнях, відкриті уроки, семінари-практикуми, виставки педагогічних ідей

БІЛОЗЕРСЬКИЙ РАЙОН

16. Тема досвіду

Формування компетентностей учнів на уроках фізики шляхом використання практично-зорієнтованих завдань

Автор досвіду

Олійник О.О., спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, учитель фізики, педагогічний стаж – 19 років

Адреса досвіду

Широкобалківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Білозерського району Україна, Херсонська область, Білозерський район, с. Широка Балка, вул. Херсонське шосе, 42

Анотація досвіду

Відповідно до концепції фізичної освіти та Державного стандарту базової і повної середньої освіти в Україні посилено вимоги до розвитку наукового мислення учнів, прикладної спрямованості навчання, його професійної орієнтації. Саме розв'язування різних видів задач прикладного змісту сприяє забезпеченню міцного і свідомого оволодіння учнями системою фізичних знань, практичних умінь і навичок, усвідомленню того, як фізичні теорії, закони, закономірності застосовуються на практиці, впливають на розвиток техніки і народного господарства, підвищують ефективність виробничої діяльності кваліфікованих працівників.

Олійник О.О. використовує в навчально-виховному процесі з фізики розроблені практично-зорієнтовані завдання, які дають можливість формувати компетентності учнів.

За результатами вивчення досвіду надруковано брошуру та знятий відео-фільм. Збірка завдань надрукована додатком у посібнику «Бібліотечка «Учитель-учителю» - Методична серія для вчителів фізики, трудового навчання, природознавства. Випуск 11 – Херсон: Грінь Д.С., 2016 – 272 с.

Форми поширення досвіду

Майстер-класи на курсах підвищення кваліфікації, семінарах

17. Тема досвіду

Формування інформаційної та читацької діяльності учнів

Автор досвіду

Кошева Тетяна Олександрівна, 1971 року народження, завідувач бібліотеки, спеціаліст I категорії, стаж – 11 років

Адреса досвіду

Федорівська загальноосвітня школа I-III ступенів Білозерської районної ради Херсонської області, Херсонська область, Білозерський район, с.Федорівка, вул. Першотравнева, 43

Анотація досвіду

Досвід роботи висвітлює роль бібліотеки, як інформаційного центру школи, головним призначенням якої є культурно-просвітницьке та бібліотечно-інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу.

Формування інформаційної культури людини триває упродовж усього життя і особливу роль у цьому відіграють бібліотеки. Саме вони повинні стати посередниками між джерелами інформації та користувачами, забезпечуючи інформаційну підтримку освіти, незалежність у користуванні документами.

Форми поширення досвіду

Майстер-класи на курсах підвищення кваліфікації, семінарах

ВЕЛИКООЛЕКСАНДРІВСЬКИЙ РАЙОН

18. Тема досвіду

Застосування електронного середовища GeoGebra на уроках математики

Автор досвіду

Доброгаєва Наталія Георгіївна, 1979 року народження, математика, спеціаліст вищої категорії, учитель математики, педагогічний стаж 16 років

Адреса досвіду

Великоолександрівський заклад середньої освіти I-III ступенів № 2 Великоолександрівської районної ради, 74100 Херсонська область, смт. Велика Олександрівка, вул. Садова, 126 телефон 0971874102, e-mail:zosh2-volex@meta.ua, pani.natka55@gmail.com .

Анотація досвіду

GeoGebra – інтерактивне середовище, засноване на принципах динамічної геометрії та комп'ютерної алгебри, призначене для створення інтерактивних креслень (моделей) з математики, що поєднують в собі конструювання, моделювання, динамічне варіювання та експеримент. Вчителем проаналізовано системне використання можливостей інструментів програми динамічної математики у освітньому процесі, його функціональні можливості. Програмний засіб GeoGebra з методичної та технічної точки зору є цікавим та доступним для учнів, інноваційним та оригінальним, має широкі перспективи використання в освітньому процесі.

Інтерактивне середовище GeoGebra дозволяє ефективно використовувати її у процесі вивчення математики з різною метою: швидко створити якісні зображення математичних об'єктів (графіки функцій, графіки рівнянь, геометричні фігури, формули, діаграми, тощо), зберегти їх у файлах для подальшої демонстрації чи

використання в мультимедійних презентаціях, дидактичних матеріалах (картки завдань, плакати). Маючи потужний набір інструментів GeoGebra надає можливості учасникам освітнього процесу використовувати їх виходячи за межі шкільного курсу математики.

Педагогом розглянуто можливість організації учнівського математичного експерименту для дослідження властивостей геометричних та алгебраїчних об'єктів та виділено клас задач при розв'язуванні яких доцільно використовувати програмний засіб автоматизації побудови фігур та проведення необхідних обчислень. Підготовлено методичні рекомендації щодо застосування програм динамічного математичного моделювання та методичні особливості використання інтерактивних математичних середовищ.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікація у збірнику матеріалів науково-практичної конференції, відкриті уроки, семінари-практикуми для слухачів курсів

ГЕНІЧЕСЬКИЙ РАЙОН

19. Тема досвіду

Упровадження здоров'язбережувальних технологій на уроках фізичної культури у загальноосвітніх школах

Автор досвіду

Носова Любов Миколаївна, 1956 р.н., учитель фізичної культури, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж 38 років

Адреса досвіду

Навчально-виховний комплекс "Гімназія - спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов" Генічеської районної ради Херсонської області, Херсонська область, Генічеський район, м.Генічеськ, вул. Гоголя, 26, (05534) 32218, e-mail: gimnaziagenichesk@meta.ua

Анотація досвіду

У брошурі узагальнено перспективний педагогічний досвід роботи Любові Миколаївни Носової з теми: «Упровадження здоров'язбережувальних технологій на уроках фізичної культури у загальноосвітніх школах». Дане видання включає у себе наступні параграфи: «Сучасний урок фізичної культури у вимірах здоров'язбережувальних технологій», «Здоров'язбережувальні технології – крок учнів до культури здоров'я», «Використання здоров'язбережувальних технологій у позакласній роботі», «Навчальна програма факультативу «Фітнес-аеробіка» для 10-11 класів», «Конспект уроку «Подорож до країни здоров'я»», «Урок-розвага «Масляна» для молодших школярів», «Положення про проведення змагань з фітнес-аеробіки», «Сценарій змагань з фітнес-аеробіки», «Сценарій позакласного заходу «Ігри Давніх. І нам не слабо!»», «Спортивно-розважальна гра для старшокласників», «Сценарій позакласного заходу «Баскет - шоу»», «Сценарій фінальної гри Брейн-ринг», «Сценарій спортивно-оздоровчого свята «День здоров'я»», «Презентація команди до конкурсу «Олімпійське Лелечення»».

Узагальнений досвід може бути використаний учителями фізичної культури,

керівниками методичних об'єднань для підвищення ефективності процесу фізичного виховання учнів закладів загальної середньої освіти.

Форми поширення досвіду

Виступи на форумах, конференціях, курсах підвищення кваліфікації, обласних, районних семінарах, проведення відкритих уроків та майстер-класів, публікації у періодичних виданнях.

ОЛЕШКІВСЬКИЙ РАЙОН

20. Тема досвіду

Змістовно-методичний супровід викладання технології ажурного випилювання в сучасній трудовій підготовці учнів

Автор досвіду

Єфімов Анатолій Якович, 1951 року народження, учитель технічної праці, учитель-методист, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, педагогічний стаж - 46 років

Адреса досвіду

Виноградівська ЗОШ I-III ступенів, с. Виноградове, вул. Суворова, 2, Телефон: (0552) 58-1-41, E-mail: vinshcool@ukr.net

Анотація досвіду

Збірка містить методичні рекомендації та дидактичні матеріали з питань ефективної організації трудової підготовки учнів під час вивчення технології ажурного випилювання.

Автором досвіду розроблено низку інноваційних об'єктів проектно-технологічної діяльності, укомплектовано їх технологічними картками й розширено банками цікавих ідей. Отримані результати впроваджено у власну професійну діяльність та узагальнено у вигляді відповідних методичних рекомендацій.

Форми поширення досвіду

Виступи на конференціях, семінарах різних рівнів; участь у методоб'єднаннях; майстер-класи для педагогів-технологів Олешківського району, слухачів курсів підвищення кваліфікації вчителів трудового навчання, технологій і креслення; публікації у всеукраїнських педагогічних виданнях; проведення відкритих уроків, тематичних виставок учнівських робіт.

21. Тема досвіду

Формування інформаційної компетентності учнів на уроках математики

Автор досвіду

Ляшко Олена Іванівна, 1967 року народження, учитель математики, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, педагогічний стаж - 24 роки

Адреса досвіду

Тарасівська загальноосвітня школа I-III ступенів, Олешківської районної ради Херсонської області с. Тарасівка, вулиця Садова, 101. Телефон: 0665887200. E-mail: ledielena@ukr.net

Анотація досвіду

Проблема формування на уроках математики інформаційної компетентності учнів являє собою невід'ємну складову інформаційної культури сучасної людини. Актуальність проблеми зумовила вибір теми педагогічного дослідження «Формування інформаційної компетентності учнів на уроках математики».

Досвід Олени Іванівни показав, що застосування скрайбінг-фасилітації, комп'ютерні та скрайб-презентації, квести –це сучасні ефективні засоби подання візуальної інформації. Форми і місце їх використання на уроці залежать від змісту і мети. Таким чином, використання на уроці сучасних засобів інформаційної наочності здатне перетворити навчальний процес, зробивши його ефективним і більш привабливим, від якого можна отримати задоволення і завдяки якому відбувається формування інформаційної компетентності учнів.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, проведення майстер-класів на курсах підвищення кваліфікації вчителів математики, методичні об'єднання в районі, публікації у місцевій пресі, виставки педагогічних ідей оформлення перспективного педагогічного досвіду педпрацівників

22. Тема досвіду

Організація науково-дослідної діяльності старшокласників на уроках художньої культури

Автор досвіду

Ластовецька Таїсія Василівна 1958 року народження, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, учитель художньої культури, образотворчого мистецтва Олешківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 2 з поглибленим вивченням іноземних мов Олешківської районної ради Херсонської області

Адреса досвіду

Олешківська школа I-III ступенів №2 з поглибленим вивченням іноземних мов Олешківської районної ради Херсонської області, Херсонська область, Олешківський район, м.Олешки, вул. Софіївська, 45, Тел. 0502197241 E-mail: tlasv58@gmail.com

Анотація досвіду

Основною формою роботи в школі є урок де і відбувається підготовка учнів до науково-дослідницької роботи. Науково-дослідницька робота під час вивчення художньої культури проводиться за трьома головними напрямками:

перший – це розвиток наукового мислення школяра і майбутнього громадянина, яке досягається цілою низкою спеціальних заходів, методів і дій безпосередньо на уроці;

другий – це позакласна діяльність, в якій учні беруть участь у різноманітних конкурсах, олімпіадах, змаганнях, турнірах;

третій – це участь у роботі Малої академії наук. Зокрема в щорічних її конкурсах-захистах: шкільному, міському, обласному та республіканському.

Вже звичним стало проведення проектних уроків, уроків-екскурсій, уроків-пошуків, уроків-досліджень.

Форми поширення досвіду

Брошура, електронний носій

СКАДОВСЬКИЙ РАЙОН

23. Тема досвіду

Розвиток логічного мислення у школярів на уроках хімії 7-8 класів

Автор досвіду

Глазунова І.В., спеціаліст вищої категорії, учитель методист, учитель хімії

Адреса досвіду

Опорний заклад - Скадовський навчально-виховний комплекс «Академічна гімназія» Скадовської міської ради

Антоція досвіду

Логічне мислення є основою розвитку особистості ХХІ століття. Випускник повної середньої освіти спроможній змінювати на краще суспільне життя й себе, аналізувати й оцінювати наслідки цих змін, доводити цінність власних думок іншим людям. Такий учень має володіти певними знаннями, вміннями, якостями. Знання мають бути чіткою системою взаємопов'язаних компонентів, тобто інструментом пізнання об'єктивного світу.

Для здійснення процесу пізнання учневі необхідно окрім системи упорядкованих знань володіти інтелектуально-творчими вміннями.

Ефективність розвитку творчості значною мірою залежить від сформованості культури мислення особистості, основними складовими якої є вміння мислити і конструктивно взаємодіяти з іншими та інтелектуальної культури вчителя.

Розвиток логічного мислення автор досвіду планує здійснити через розробку педагогічних інструментів (завдання з логічним навантаженням) з урахуванням вікових особливостей.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, проведення майстер-класів на курсах підвищення кваліфікації вчителів математики, методичні об'єднання в районі, публікації у місцевій пресі, виставки педагогічних ідей оформлення перспективного педагогічного досвіду педпрацівників

2. УПРОВАДЖЕННЯ ПЕРСПЕКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ В КВНЗ «ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

№ з/п	Тема досвіду	Автор досвіду	Місто/район	Форма впровадження	Відповідальні
1.	Парк педагогічних технологій як альтернативна форма навчання дорослих	Гмизіна Н.А., завідувач методичного кабінету	Методичний кабінет Новокаховської міської ради	Курси, семінари	Кузьміч Т.О., Лозович О.Д.
2.	Шкільний бібліотечно-інформаційний центр – сучасна модель шкільної бібліотеки	Лихожон Т.В., завідувач бібліотеки	Навчально-виховний комплекс у «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради	Курси, семінари	Колеснік І.М.
3.	Літні мовні табори та школи: організаційно-методичні засади в умовах загальноосвітнього навчального закладу	Бабенко Н.М., Деменська Н.М., заступник директора з НВР, учитель німецької і англійської мови	Херсонська спеціалізована школа І-ІІІ ст.. № 57 з поглибленим вивченням іноземних мов Херсонської міської ради	Курси, семінари	Сургаєва В.В., Вострікова В.В.
4.	Розвиток графомоторних навичок у дітей із ЗНМ	Попова В.В., учитель-логопед вищої категорії	ДНЗ №1 компенсуючого типу м.Н.Каховка	Майстер-класи, курси, семінари	Юдіна О.В.
5.	Патріотичне виховання учнів навчальних закладів інтернатного типу під час уроків та в позаурочній діяльності	Решетіло С.В., практичний психолог	КЗ «Львівський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа-інтернат І ступеня – спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів» Херсонської обласної ради»	Майстер-класи, курси, семінари	Мусієнко В.С.
6.	Організація діяльності практичного психолога щодо підвищення	Спринь І.Г., практичний психолог	Херсонське вище училище фізичної культури Херсонської обласної ради	Методичні рекомендації	Мартиненко А.Л.

	мотивації до навчання в закладі освіти інтернатного типу				
7.	Формування почуття патріотизму в дітей дошкільного віку	Ляшенко О.В., вихователь-методист	Херсонський ясла-садок № 41 Херсонської міської ради	Курси, семінари	Роздорожня В.В.
8.	Сучасні підходи до методики раннього навчання читання дітей дошкільного віку	Кобилянська Н.С., вихователь-методист, вихователь типу	Бериславський дошкільний навчальний заклад №3 комбінованого	Курси, семінари	Киричук Т.В.
9.	Формування в учнів рефлексивного ставлення до навчальної діяльності	Бабак Н.В., учитель-методист, спеціаліст вищої категорії, учитель початкових класів	Олешківський район, м. Каховка	Курси, семінари	Клюєва Т.М.
10.	Робота над помилками на уроках української мови в початковій школі	Мачнева О.М., спеціаліст вищої категорії, учитель початкових класів	Херсон, Новоронцовський район	Курси, семінари	Стребна О.В.
11.	Використання прогресивних педагогічних технологій на уроках географії	Солодовнік А. Д., спеціаліст вищої категорії, учитель географії та економіки	м. Херсон Білозерський, Голопристанський, Скадовський райони	Курси, семінари, майстер-класи	Філончук З.В.
12.	Формування ціннісних ставлень на уроках біології	Зелінка Л.М. спеціаліст I категорії, учитель біології Великолепетиської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 Великолепетиської районної ради	м. Херсон, м. Нова Каховка, Геніченський, Новотроїцький, Іванівський, Каховський райони	Курси, семінари, майстер-класи	Мазаєва К. В.
13.	Використання технології диференційованого навчання	Олійник Т.А., спеціаліст вищої категорії, учитель хімії Брилівської	м. Херсон, м. Скадовськ, Олешківський, Голопристанський,	Курси, семінари, майстер-класи	Юзбашева Г.С.

	хімії в навчальних закладах сільської місцевості	ЗОШ I-III ступенів Олешківської районної ради Херсонської області	Білозерський райони		
14.	Техніко-технологічне наповнення мотиваційного компоненту навчального процесу з фізики	Базеляк В.Л., спеціаліст вищої категорії учитель методист, учитель фізики Гаврилівської ЗОШ I-III ступенів Нововоронцовської районної ради Херсонської області	Каланчацький, Генічеський, Бериславський райони, м. Херсон	Курси, семінари, майстер-класи	Шолохова Н.С.
15.	Формування електронного контенту вчителем математики	Васьковська Н.В., спеціаліст вищої категорії, учитель математики	Микільська загальноосвітня школа I-III ступенів Білозерської районної ради	Семінари, майстер-класи	Изотова Г.М.
16.	Синергетичний підхід до проектної діяльності учнів на уроках математики	Неймет І.В., спеціаліст вищої категорії, старший учитель, учитель математики	НВК «Гімназія-спеціалізована школа I ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов» Генічеської районної ради	Семінари, майстер-класи	Пономаренко Ю.І.
17.	Розвиток креативно-синергетичного мислення школярів засобами декоративно-ужиткової творчості	Сікоза А.А., учитель-методист,, спеціаліст вищої категорії, учитель трудового навчання	Станіславська загальноосвітня школа I-III ступенів ім. К.Й. Голобородька Білозерської районної ради	Курси, семінари, майстер-класи	Гаврилюк Г.М.
18.	Упровадження хмарних технологій у навчально-виховний процес	Барабаш О.О., заступник директора з експериментальної роботи, учитель інформатики та математики	Хлібодарівський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів дошкільний навчальний заклад» Чаплинської районної ради Херсонської області	Курси, семінари	Сисоєнко Н.А., Назаренко В.С.
19.	Інтерактивні засоби навчання на уроках	Романов О.М., спеціаліст першої категорії, учитель інформатики	Комунальний заклад «Високопільська загальноосвітня школа I-III ступенів»	Курси, семінари	Сисоєнко Н.А., Назаренко В.С.

	інформатики		Високопільської районної ради Херсонської області		
20.	Управління навчально-виховним процесом у сучасному позашкільному закладі	Свинаренко І.П., директор	Центр позашкільної роботи Херсонської міської ради	Курси, семінари	Гусь Т.Й.
21.	Організація науково-дослідницької діяльності старшокласників на уроках художньої культури	Ластовецька Т. В., спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, учитель художньої культури, образотворчого мистецтва	Олешківська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 2 з поглибленим вивченням іноземних мов Олешківської районної ради	Курси, семінари	Шамбір Н.В.
22.	Колове тренування як ефективний засіб фізичної та технічної підготовки підлітків на уроках фізичної культури	Мороз В.Ф., спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, учитель фізичної культури	Херсонської загальноосвітньої школа І-ІІІ ступенів № 30 Херсонської міської ради	Курси, семінари	Моїсєєв С.О.
23.	Сучасні технології навчання як засіб формування творчих здібностей учнів	Істоміна С.М., вчитель вищої категорії, учитель-методист, учитель російської мови і зарубіжної літератури	м. Нова Каховка м.Каховка, Бериславський р-н	Курси, семінари	Левандовська О.І.
24.	Формування предметних компетенцій учнів на уроках української мови і літератури медіа засобами	Мовчан Л.Д., спеціаліст вищої категорії, учитель української мови і літератури	Херсонська спеціалізована ЗОШ № 30 з поглибленим вивченням математики, інформатики та іноземних мов Херсонської міської ради	Брошура, електронний носій	Марецька Л.П.
25.	Лексичне наповнення текстів з молодіжним сленгом: особливості тлумачення	Мантула Т.В., учитель-методист, учитель вищої категорії, учитель англійської мови	Академічний ліцей при ХДУ	Буклет	Гора Т.В.

3. МАТЕРІАЛИ ПЕРСПЕКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ, ЯКІ ВИВЧЕНО, УЗАГАЛЬНЕНО НА РАЙОННОМУ (МІСЬКОМУ) РІВНІ ТА СХВАЛЕНО РАДАМИ МЕТОДИЧНИХ КАБІНЕТІВ

м. ХЕРСОН

1. Тема досвіду

Використання технології критичного мислення на уроках української мови і літератури

Автор досвіду

Михаленко Світлана Григорівна, 1969 р.н., учитель української мови і літератури, спеціаліст вищої категорії, старший учитель, 27 років

Адреса досвіду

Херсонська загальноосвітня школа I-III ступенів №50 імені Романа Набегова Херсонської міської ради, вул. Кримська, 135, school50rostok@ukr.net

Анотація досвіду

Технологія критичного мислення, яку застосовує вчитель на уроках української мови і літератури, забезпечує перехід до навчання, спрямованого на розвиток самостійного мислення учнів, не залишає їх пасивними, учить серед потоку інформації вибирати головне. Як показує досвід роботи С.Михаленко, ця технологія забезпечує реалізацію компетентнісного підходу в навчальному процесі. Уроки, на яких застосовується технологія розвитку критичного мислення, мають структуру, що складається з трьох частин або фаз: актуалізації, побудови знань і консолідації. Це сприяє залученню учнів до цілепокладання, рефлексивної діяльності, самостійної пошукової роботи. На уроках учитель використовує методи формування й розвитку критичного мислення (РАФТ, асоціативний куц, передбачення, спитайте у автора, шкала думок). Учні здійснюють самоаналіз, самопостереження, самооцінку. Методи й прийоми критичного мислення дають можливість активізувати мислення учнів, мотивувати та стимулювати їх діяльність, залучити всіх учнів до творчої, продуктивної діяльності, учити вмінню логічно та аргументовано викладати матеріал, вдосконалювати навички колективного спілкування, виховувати почуття взаємо-допомоги, взаємопідтримки, формувати ключові компетентності учнів.

Форми поширення досвіду

Показові уроки, виступи на науково-практичних конференціях ХДУ (2015, 2016 р.), засіданнях методичного об'єднання, публікації у «Таврійському віснику», обмін досвідом у власному блозі.

2. Тема досвіду

Розвиток інтелекту дітей дошкільного віку за технологією В.Воскобовича

Автор досвіду

Педагогічний колектив закладу дошкільної освіти №30 Херсонської міської ради

Адреса досвіду

м. Херсон, вул. Димитрова, 18, (0552) 29-12-04 t-mail: yaslisd30@ukr.net

Анотація досвіду

Вихователі адаптували та розробили заняття за технологією В. Воскобовича, спонукають дитину до специфічного образного пізнання дійсності, яке виявляється у вмінні спостерігати, порівнювати, виділяти головне, аналізувати форму, об'єм, пропорції, колір, але водночас зберігати цілісне уявлення, розвивати зорову пам'ять, окомір, дрібну моторику пальців. Під час практичної діяльності, що є домінантою заняття, діти відтворюють своє власне бачення дійсності, передають різними засобами свій емоційний стан, активізуючи мислення, даючи простір дитячій уяві, фантазії. Вони виховують у дітей вольові якості характеру (вміння зосереджуватись, наполегливість у досягненні мети, посидючість, охайність), творчі здібності, художній смак, самостійність, ініціативність, формують естетичні почуття, навички етико-оцінних суджень та культуру бачення, збагачують духовний світ дитини, організовують та спрямовують її поведінку, допомагають відчувати впевненість у власних здібностях.

У процесі занять діти від вихователя отримують комплекс емоційно-почуттєвих вражень, необхідних для розвитку психічних процесів, природжених здібностей та формування життєвих компетенцій. Разом з дітьми, цьому можна навчати і батьків в індивідуальних консультаціях та бесідах. Знаючи як найбільше про те чим займаються їх діти, вони прагнуть підтримати вихователя та допомагають здійснювати добрі наміри в житті.

Форми поширення досвіду

Семінари, методичні об'єднання, публікації у місцевій пресі, виставки педагогічних ідей

3. Тема досвіду

Використання мобільних технологій на уроках мови та літератури

Автор досвіду

Прохоренкова Інеса Артурівна, 13.10.1958, Вища кваліфікаційна категорія, вчитель-методист, Педстаж - 36 років Херсонська загальноосвітня школа I-III ступенів №50 імені Романа Набегова Херсонської міської ради,

Адреса досвіду

Херсонська загальноосвітня школа I-III ступенів №50 імені Романа Набегова Херсонської міської ради, вул. Кримська, 135, м. Херсон, (0552) 51 88 98

Анотація досвіду

Учитель Прохоренкова И.А. работает над повышением эффективности, адаптивности и содержательности учебного процесса достигается путем комплексного использования различных программных и технических средств, а также применения приемов и методов активного обучения. Инна Артуровна считает, что сейчас успех учащихся напрямую зависит от качества работы учителя, поэтому использование педагогических технологий в учебном процессе является актуальной проблемой современного школьного образования. Учитель постоянно работает над расширением кругозора учащихся, повышением уровня их культурного образования, развитием языковых и коммуникативных навыков и умений, критическим мышлением, применяя личностно ориентированное,

розвиваюче, модульне, інтерактивне обучение, інтегральні технології. Нетрадиційні педагогічні технології, які використовує вчитель на уроці, підвищують мотивацію навчання і інтерес дітей до школи, формують обстановку творчого співробітництва і конкуренції, актуалізують особистість дитини, виховують у дітей почуття власної гідності і поваги до національних і культурних відмінностей, дають їм відчуття творчої свободи і найголовніше – приносять радість у пізнанні нового, вміння правильно і точно висловити свою думку, написати творчу роботу, захистити науково-дослідницьку роботу на Всеукраїнському конкурсі-захисті Малої академії наук України. Вчитель вважає, що повинен на уроках і в позакласній роботі допомогти кожному учню зайняти своє місце.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації у районних, обласних, всеукраїнських педагогічних виданнях, відкриті уроки, семінари-практикуми, майстер класи

4. Тема досвіду

Формування лінгво-дидактичного становлення як чинника професійного самовизначення учня

Автор досвіду

Бабенко Наталія Миколаївна, 24.07.1981 рік народження, вчитель вищої категорії, педагогічний стаж 16 років Херсонська спеціалізована школа І-ІІІ ст. №57 з поглибленим вивченням іноземних мов Херсонської міської ради

Анотація досвіду

Мета досвіду - формування та розвиток умінь і навичок іншомовного спілкування, що передбачає досягнення учнями такого рівня комунікативної компетенції, який був би достатнім для здійснення спілкування в певних комунікативних сферах.

На своїх уроках вчитель створює такий психологічний комфорт, який допомагає учням подолати страх перед помилками, вільно приступити до роботи, орієнтуючись на успіх, а не на уникнення невдач.

Форми поширення досвіду

Проведення тренінгів, конференцій, відкритих уроків, практичних семінарів. Є друковані публікації.

5. Тема досвіду

Формування інтелектуальної культури молодшого школяра

Автор досвіду

Семенова Ніна Юріївна, 1971 р.н., вчитель початкових класів, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, педагогічний стаж - 25 років

Адреса досвіду

Херсонська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 46 Херсонської міської ради, м. Херсон, вул. Фрітаун, 82, (095)-913-47-71, ninasemenova71@ukr.net

Анотація досвіду

В основу технології навчання, яку застосовує вчитель на своїх уроках, покладено впровадження методів, прийомів, технік, вправ, що ґрунтуються на

формуванні у навчальній діяльності цілісної і гнучкої системи знань, умінь і навичок, придатних для пізнання об'єктивного світу, самого себе, на організації конструктивної взаємодії з іншими людьми.

Особливу увагу вчитель звертає на формування логічного мислення, розвиває вміння висловлювати обґрунтовані судження, вчить діяти за алгоритмом, а також самостійно конструювати нові алгоритми. Учитель на своїх уроках широко використовує творчі та проблемні завдання, які стимулюють творчу ініціативу та самостійність учнів. Враховує психологічні особливості учнів, їх реальні навчальні можливості, стимулює позитивне ставлення учнів до навчально-пізнавальної діяльності. Використовує технології, спрямовані на розвиток в учнів поняттєвого мислення, якостей мислення, а саме гнучкості, критичності й самостійності, вміння аналізувати ситуацію, планувати свої дії, адекватно оцінювати результати, самостійно добувати і переробляти інформацію, взаємодіяти з іншими людьми.

Такий підхід до процесу навчання створює умови для розвитку пізнавальної активності, самовираження та самовдосконалення учнів.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, участь у конкурсі «Учитель року», майстер-класи, участь в експерименті, публікації.

6. Тема досвіду

Розвиток науково-дослідницьких навичок у учнів

Автор досвіду

Іздебська Любов Михайлівна

Адреса досвіду

Херсонська спеціалізована школа І - III ступенів №30 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу та англійської мови Херсонської міської ради вул. Молодіжна, 12, м. Херсон, 73013, тел. 0 (552) 495110, 225794, e-mail: School30kh@i.ua

Анотація досвіду

Досвід роботи дозволяє вчителю застосовувати дієві організаційно-методичні умови пошукової діяльності учнів, здійснює ефективну педагогічну підтримку та продуктивний супровід саморозвитку дитини, забезпечити формування мотивації та навичок до самоосвіти, творчого пошуку. В основутехнології навчання, які використовує вчитель покладено інтерактивні методики формування вміння добування, опрацювання та використання інформації з різних джерел.

Широко використовує між предметні зв'язки на уроках. Орієнтується не лише на творче засвоєння базових знань, а й на вироблення умінь застосовувати знання в практичній діяльності. Працює над створенням умов особистісного розвитку кожного учня, здійснює диференційний підхід, формує предметні компетентності учнів, використовує методики продуктивного навчання. В процесі роботи формує навички критичного ставлення до інформації, вміння робити висновки.

При використанні різних видів робіт педагог навчає учнів працювати з текстом підручника. Наочних посібників, добирати матеріал у мережі Інтернет, переробляти інформацію для отримання окремого продукту.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, просвітницька робота, семінари, методичні об'єднання, участь у професійних конкурсах, публікації, виставки педагогічних ідей

7. Тема досвіду

Розвиток інформаційного середовища освітнього закладу

Автор досвіду

Шовкун Віталій Віталійович

Адреса досвіду

Херсонський фізико-технічний ліцей Херсонської міської ради при Херсонському національному технічному університеті та Дніпропетровському національному університеті, (0552)31-62-36, (099)349-05-11, ftl@ftl.kherson.ua

Анотація досвіду

Метою роботи вчителя над даною проблемою є впровадження інформаційних систем, які дозволяє менеджеру тобто вчителю, адміністратору, учню отримувати оперативний доступ до довільної нагромадженої інформації з тим, щоб в подальшому ефективно її використовувати для вирішення поставлених задач (в сферах освітньої діяльності, контролю аналізу маркетингу, фінансів, тощо)

Розробка інформаційних та впровадження їх у навчальний процес закладу, взагалі, та уроку, зокрема, дозволяє системно використовувати сукупність організаційних і технічних засобів для збереження та обробки інформації з метою забезпечення інформаційних потреб користувачів.

Розроблені вчителем системи працюють для обробки тексту, автоматизацію обміну інформацією через різноманітні види комунікацій (які включають відеотермінальні системи, локальну комп'ютерну мережу, телекопіювальні апарати, відеоінформаційні системи), для автоматизації збору та перевірки контрольних, тестових та олімпіадних робіт дозволили забезпечити оптимізацію роботи вчителя, зворотний зв'язок та прозорість і об'єктивність перевірки.

Форми поширення досвіду

Розробка та впровадження авторських інформаційних систем, відкриті уроки, просвітницька робота, семінари, методичні об'єднання, участь у професійних конкурсах, публікації, виставки педагогічних ідей

8. Тема досвіду

Формування і розвиток комунікативних компетентностей на уроках фізики як основа продуктивної творчості гімназиста

Автор досвіду

Брюхно Ірина Дмитрівна

Адреса досвіду

Херсонська багатопрофільна гімназія № 20 імені Бориса Лавренюва Херсонської міської ради; Україна, 73000, м. Херсон, вул. Віктора Гошкевича, 2 тел./факс (0552) 26-40-65, 49-13-06, e-mail: qimnasiya20.ks@ukr.net

Анотація досвіду

В основу технології навчання, які використовує вчитель покладено інтерактивні методики формування вміння добування, опрацювання та використання інформації з різних джерел.

Широко використовує між предметні зв'язки на уроках. Орієнтується не лише на творче засвоєння базовий знань, а й на вироблення вмінь застосовувати знання в практичній діяльності. Працює над створенням умов особистісного розвитку кожного гімназиста, здійснює диференційний підхід, формує предметні компетентності учнів, використовує методики продуктивного навчання. В процесі роботи формує навички критичного ставлення до інформації, уміння робити висновки.

При використанні різних видів робіт педагог навчає учнів працювати з текстом підручника. Наочних посібників, добирати матеріал у мережі Інтернет, переробляти інформацію для отримання окремого продукту.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, участь у професійних конкурсах, публікації, виставки педагогічних ідей

9. Тема досвіду

Художньо естетичне виховання на уроках обслуговуючої праці

Автор досвіду

Шуляк Тетяна Анатоліївна

Адреса досвіду

Херсонська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 123 поглибленим вивченням французької мови Херсонської міської ради, 73486 м. Херсон вул. Квіткова, 1, телефон/факс: 35-93-07 телефон: 35-93-13, E-mail: francescole12@meta.ua

Анотація досвіду

Провідна педагогічна ідея досвіду полягає у визначенні ефективних принципів, методів організаційних форм і технологічних прийомів творчого підходу та науково- методичного супроводу становлення художнього смаку, творчого зростання та здобуття професійних компетентностей у своїх вихованців. Творчий підхід у підготовці до кожного уроку, до виготовлення будь якого виробу забезпечує досягнення най кращого рівня стандартів.

Учитель орієнтується не лише на творче засвоєння базовий знань, а й на вироблення вмінь застосовувати знання в практичній діяльності. Працює над створенням умов особистісного розвитку кожного, здійснює диференційний підхід, формує професійні компетентності учнів, використовує методики продуктивного навчання.

При використанні різних видів робіт педагог навчає учнів працювати з різними матеріалами та техніками. Добирати інформацію у мережі Інтернет, переробляти її для отримання окремого продукту.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, просвітницька робота, семінари, методичні об'єднання, участь у професійних конкурсах, творчих виставках, публікації, виставки педагогічних ідей

10. Тема досвіду

Самостійна робота учнів як шлях підвищення ефективності уроку хімії

Автор досвіду

Гринько Світлана Владиславівна, учитель хімії, спеціаліст вищої, старший учитель

Адреса досвіду

Херсонський Таврійський ліцей мистецтв Херсонської міської ради, м. Херсон, вул. Вишнева, 44

Анотація досвіду

Умови сучасного життя вимагають від вчителя виховувати учнів, здатних самостійно приймати рішення в нестандартних ситуаціях. В умовах переходу до інформаційно-технологічного суспільства головним завданням школи стає підготовка учнів до оволодіння ефективними і раціональними методами самостійної роботи.

В основі роботи лежить діяльнісний підхід, який дає можливість учням активно і самостійно працювати на всіх етапах уроку

Робота вчителя спрямована на створення атмосфери довіри, вільного висловлювання думок та ідей, формування впевненості у своїх силах

Форми поширення досвіду

Участь у роботі шкільного МО вчителів природничо-математичного циклу (доповіді, відкриті уроку, участь у «круглих столах»). Проведення уроків для молодих вчителів. Проведення відкритих уроків для вчителів області (під час проведення курсів підвищення кваліфікації). Участь у роботі міського МО вчителів хімії

11. Тема досвіду

Використання комп'ютерних технологій (відео скрайбінг, Padlet) на уроках географії та позакласних заходах

Автор досвіду

Токолов Вадим Васильович, учитель географії спеціаліст вищої категорії

Адреса досвіду

Херсонська спеціалізована школа I-III ступенів №30 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу та англійської мови Херсонської міської ради, 73000 м. Херсон, вул. Молодіжна 12, Ел.пошта: navadya2@ukr.net, vadim2451247@gmail.com

Анотація досвіду

Скрайбінг - новітня техніка презентації (від англійського "scribe" - накидати ескізи або малюнки), винайдена британським художником Ендрю Парком для британської організації, що займається популяризацією наукових знань - RSA. Мова виступає ілюструється "на льоту" малюнками фломастером на білій дошці (або аркуші паперу). Виходить як би "ефект паралельного проходження", коли ми і чуємо і бачимо приблизно одне й те саме, при цьому графічний ряд фіксується на ключових моментах аудіоряду (створення учнями до певних тем уроків).

Padlet - це веб-сайт, який дозволяє спілкуватися з іншими користувачами за допомогою текстових повідомлень, фотографій, посилань і іншого. Кожне місце для

спілкування називається "стіна". Він також може бути використаний в якості приватної дошки оголошень. Вчителі можуть використовувати Padlet, щоб підтримати ідею творчого спілкування.

Форми поширення досвіду

Участь у роботі ММО вчителів географії, виступи на семінарах для вчителів географії та економіки. Участь у роботі шкільного МО вчителів природничо-математичного циклу (доповіді, відкриті уроки, участь у «круглих столах»). Проведення уроків для молодих вчителів

12. Тема досвіду

Виховання потреби у творчій реалізації та духовному самовдосконаленні учнів у результаті процесу соціалізації особистості

Автор досвіду

Вікторова Лариса Євгенівна, 1957 р.н., учитель художньої культури вищої кваліфікаційної категорії, старший вчитель, педагогічний стаж – 17 років.

Адреса досвіду

Херсонський Таврійський ліцей мистецтв Херсонської міської ради. м.Херсон, вул.Блюхера, 44. (0552) 37-65-40. e-mail: htlm@ukr.net

Анотація досвіду

Мета даного досвіду полягає у розвитку та розширенні інтелекту сучасних учнів, їхнього вміння сприймати навколишнє середовище через призму художньої культури. Залучення учнів до науково-дослідницької роботи є одним з методів що активізують творчу активність учнів на уроці. Організація нестандартних уроків дає можливість розширити світогляд учнів, викликає позитивне ставлення до творчої діяльності, сприяє набуттю певного життєвого досвіду.

Форми поширення досвіду

Методичні розробки уроків: «Відомий та невідомий О.Ш.овкуненко»(10 клас, урок веб - квест), «С.Далі і сюрреалізм в мистецтві» (11 клас, урок – виставка), «Художня культура України епохи барокко»(10 клас, урок – новелла). Брошура «Теоретичні та практичні поради вчителям художньої культури.»

Виступи на семінарах, відкриті уроки, семінари-практикуми, публікації, переможці робіт МАНУ міського та обласного етапів.

13. Тема досвіду

Відкриття інтернет технологій на уроках предметів естетичного циклу

Автор досвіду

Бурлака Юлія Юріївна, 1980 р.н., учитель музичного мистецтва вищої кваліфікаційної категорії, педагогічний стаж -18 років.

Адреса досвіду

Херсонська спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 30 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу та англійської мови Херсонської міської ради. м. Херсон, вул. Молодіжна, 12. (0552) 22-57-94. e-mail: school30kh@i.ua

Анотація досвіду

Мета даного досвіду - показати, які інтернет технології можна застосовувати на уроці музичного мистецтва для розвитку інформаційно - комунікативних та інтелектуальних здібностей учнів. Вона конкретизується в рішенні наступних завдань:

- розкрити творчий характер діяльності вчителя;
- визначити, якими знаннями, уміннями, навичками повинен володіти вчитель;
- розкрити сучасні технології навчання і виховання.

Методичні розробки уроків: «Музична машина часу.»(8 клас). «Музичні жанри театру та кіно»(6 клас). Сучасні технології: он – лайн тестування, електронний вісник, віртуальний кабінет, музичний блог учителя.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, методичних об'єднаннях, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей.

14. Тема досвіду

Формування креативної, успішної особистості засобами мистецтва

Автор досвіду

Павлюк Ніна Павлівна, 1965 р.н., учитель образотворчого мистецтва, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж – 22 роки.

Адреса досвіду

Херсонська спеціалізована школа I-III ст. № 24 - із поглибленим вивченням математики, фізики та англійської мови Херсонської міської ради. М.Херсон, вул. Карбишева, 32. (0552) 23-87-68 . e-mail: school24ua@gmail.com

Анотація досвіду

У кожній людині від природи закладені величезні можливості. Найсприятливішим періодом для розвитку творчості є шкільний вік, коли в дитини активно розвиваються уява, дар фантазування, творче мислення, допитливість, уміння спостерігати, порівнювати, критично й справедливо оцінювати свою діяльність. Необхідно постійно прагнути розвивати в дітей інтерес до навколишнього світу, фантазію, потяг до творчості, уміння нестандартно мислити.

Методичні розробки уроків: бінарні уроки: «Серце віддаю мистецтву»(6 клас, музичне мистецтво та образотворче мистецтво). «Людина та світ очима митців епохи Відродження»(8 клас, історія та мистецтво). «Архітектура Херсонщини. Моє рідне місто»(7 клас, урок – проект.)

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, майстер класи, відкриті уроки, статті, переможці робіт МАНУ обласного етапу, міжнародних конкурсів. Учениця 10 «А» класу Савка Дарья у 2017 році увійшла у 10 юних талантів України та стала членом спілки художників Нью – Йорської галереї після участі у спецпроекті «Назустріч талантам» м.Київ. 11 учнів перемогли у міжнародному конкурсі «Золотий лев» м Львів.

15. Тема досвіду

Формування патріотичного світогляду дітей дошкільного віку

Автор досвіду

Раскевич Інна Володимирівна, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», вихователь- методист, педагогічний стаж - 20 років

Адреса досвіду

Херсонський ясла-садок компенсуючого типу – центр розвитку дитини №60 Херсонської міської ради вул. Лавреньова, 9-а, 29 42-03, dnzcrd60@ukr.net

Анотація досвіду

Розкрито актуальність та педагогічне значення проблеми формування національної свідомості та патріотичних почуттів особистості дитини, відповідність змісту і засобів патріотичного виховання, орієнтованого на реальні взаємовідносини, що складаються між дітьми, батьками, педагогами

Форми поширення досвіду

Виступ на МО, відкриті заходи, майстер – клас, публікації

16. Тема досвіду

Впровадження інтерактивних форм роботи з педкадрами у ДНЗ

Автор досвіду

Потурай Людмила Леонідівна, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», вихователь- методист, педагогічний стаж – 18 років

Адреса досвіду

Херсонський дошкільний навчальний заклад – центр розвитку дитини №20 «Пірамідка» Херсонської міської ради, вул. 40 років Жовтня, 11а, 22-48-52 piramidka20@ukr.net

Анотація досвіду

Представлено використання інтерактивних технологій у методичній роботі з педагогічними кадрами: сутність і види інтерактивних методів навчання, технологію підготовки та проведення інтерактивних форм нетрадиційних методичних заходів

Форми поширення досвіду

«Країна on line. Херсонське дошкільня», виступ на МО, майстер – клас, публікації. Стаття «Інноваційні технології як засіб розвитку професійної майстерності педагогів».

м. КАХОВКА

17. Тема досвіду

Розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури.

Автор досвіду

Осадчук Ілона Олександрівна, 1976 р.н., вчитель української мови та літератури, вища категорія, старший вчитель, стаж – 23 роки.

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. № 1, м.Каховка, вул. Велика Куликовська, 77, (05536) 2 10 03, kahovkashcool1@yandex.ua.

Анотація досвіду

В основі досвіду визначено ефективні методи навчальної роботи, що сприятимуть формуванню творчих здібностей учнів засобами мови та літератури

Форми поширення досвіду

Розроблені конспекти уроків. Публікації в інтернетвиданнях, блог, стаття в збірці КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

18. Тема досвіду

Реалізація концепції національно – патріотичного виховання на уроках української мови та літератури, в позаурочний час

Автор досвіду

Гритчина Олена Анатоліївна, 1971 р.н., вчитель української мови та літератури, вища категорія, стаж – 26 років

Адреса досвід

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. № 4, м. Каховка, вул. Освіти 2, (05536) 5 64 97, каховка_zosh_4@i.ua

Анотація досвіду

Автором досвіду запропоновано нові підходи у реалізації Конвенції національно – патріотичного виховання як складової частини національного світогляду і поведінки людини, її ставлення до рідної країни

Форми поширення досвіду

Міський семінар – практикум, виступ на ММО вчителів філологічного напрямку, відкриті уроки, методичний посібник з проблеми

19. Тема досвіду

Реалізація ідей педагогіки співробітництва в організації вивчення іноземної мови.

Автор досвіду

Ковінько Мар'яна Юріївна, 1983 р.н., вчитель англійської мови, перша категорія, педагогічний стаж – 15 років

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. №1, м. Каховка, вул. Велика Куликовська, 77, (05536) 2 10 03, каховkashcool1@yandex.ua.

Анотація досвіду

Досвід орієнтований на партнерську діяльність вчителя та учня щодо розвитку творчості – творчої активності та мислення, здібностей до адекватної діяльності в нових умовах

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, виступ на міській методичній раді, презентація досвіду. Методичні рекомендації.

20. Тема досвіду

Активізація пізнавальної діяльності учнів при вивченні англійської мови засобами позакласної роботи.

Автор досвіду

Гуліда Світлана Миколаївна, 1974 р.н., вчитель англійської мови, вища категорія, стаж – 20 років

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа І – ІІІ ст. № 3, м. Каховка, вул. Освіти 4, (05536) 5 64 93, zosh3@i.ua.

Анотація досвіду

Автор досвіду вважає, що позакласна робота з англійської мови сприяє успішному навчанню іноземної мови, поглиблює соціокультурні знання учнів за рахунок охоплення великого кола питань, які виходять за межі шкільної програми та не розглядаються на уроці

Форми поширення досвіду

Відкриті позакласні заходи: тиждень іноземної мови, інтерактивна пошукова гра «Find the cartoon character», святкова лінійка до Дня Святого Валентина, День спонтанної доброти. Збірка позакласних заходів.

21. Тема досвіду

Підвищення мотивації до вивчення англійської мови через застосування невербальних засобів та драматизацію.

Автор досвіду

Писаєнко Лілія Володимирівна, 1974 р. н., вчитель англійської мови, вища категорія, старший вчитель, стаж – 26 років

Адреса досвіду

НВК «Гімназія – спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов», м. Каховка, вул. Ярослава Мудрого, 116 А, (05536) 4 14 89, kah.gim@yandex.ua.

Анотація досвіду

Досвід полягає у висвітленні значення невербальних засобів спілкування та використання драматизації, можливостей їх застосування, необхідності використання в освітньому процесі

Форми поширення досвіду

Проведення уроків, ігор, фестивалю іноземної казки. Проведення тренінгів для вчителів міста та області в КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти». Методичний посібник «Підвищення мотивації до вивчення англійської мови через застосування невербальних засобів навчання і драматизації»

22. Тема досвіду

Застосування інноваційних освітніх технологій у процесі формування комунікативної компетенції учнів з німецької мови

Автор досвіду

Мазурець Анна Вікторівна, 1982 р. н., вчитель німецької мови, вища категорія, вчитель-методист, стаж – 12 років

Адреса досвіду

НВК «Гімназія – спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов», м. Каховка, вул. Ярослава Мудрого, 116 А, (05536) 4 14 89, kah.gim@yandex.ua.

Анотація досвіду

Нетрадиційний підхід у вивченні німецької мови, описаний автором, дає змогу уникнути одноманітності у процесі викладання, «пробуджує» в дітей творчість, фантазію, розвиває навички мовлення, творчого письма, сприяє розвитку та підвищенню мотивації, пізнавальної цікавості до предмета

Форми поширення досвіду

Проведені відкриті уроки, літературні вітальні, творчі проекти, кінопроекти (Стара казка на новий лад). Методична розробка «Застосування інноваційних освітніх технологій у процесі формування комунікативної компетенції учнів з німецької мови», презентація з теми дослідження

23. Тема досвіду

Роль історичного краєзнавства в формуванні громадянського світогляду учнів

Автор досвіду

Зубкова Тетяна Павлівна, 1961 р. н., вчитель історії та правознавства, вища категорія, старший вчитель, стаж – 32 роки

Адреса досвіду

Каховська спеціалізована загальноосвітня школа I – III ст. з поглибленим вивченням іноземних мов № 2, м. Каховка, вул. Ярослава Мудрого, 78 (05536) 4 14 24, kakhovka-school_2@ukr.net.

Анотація досвіду

Досвід полягає в пошуку шляхів та удосконаленні форм, методів, засобів підвищення рівня освітнього процесу з історії, використання краєзнавчого матеріалу у навчанні як засобу активізації пізнавальної діяльності учнів

Форми поширення досвіду

Краєзнавча робота в рамках МАН, учнівські проекти та позакласні заходи. Публікації на сайті «Відеоуроки в мережі Інтернет»

24. Тема досвіду

Активізація самостійної пізнавальної діяльності учнів на уроках історії.

Автор досвіду

Грек Ірина Миколаївна, 1973 р. н., учитель історії, вища категорія, стаж – 20 років

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. №5, м. Каховка, вул. Велика Куликовська, 128, (05536) 2 12 48, kakhovka-school_5@ukr.net.

Анотація досвіду

Автор досвіду вважає, що найважливішою передумовою свідомого й міцного оволодіння знаннями є самостійність учнів у навчанні, яка розвиває зосередженість та сприяє формуванню учня як громадянина України.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки та позакласні заходи. Публікації в педагогічній пресі. Брошура «Активізація самостійної пізнавальної діяльності учнів на уроках історії».

25. Тема досвіду

Технологія кооперативного навчання як засіб формування основних компетентностей учнів на уроках історії

Автор досвіду

Муравська Олена Миколаївна, 1969 р.н., учитель історії та правознавства, вища категорія, стаж – 23 роки.

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. № 6, м. Каховка, вул. Шкільна, 10 А, (05536) 2 74 70, shkola6.kahovka@yandex.ua.

Анотація досвіду

Досвід полягає в створенні умов для розвитку в учнів навичок роботи в парах, групах, прищепленні їм вміння аргументувати власний погляд, дискутувати, вміння здобувати знання самостійно

Форми поширення досвіду

Семінари – практикуми, відкриті уроки, майстер – класи. Брошура з досвіду роботи «Технологія кооперативного навчання як засіб формування основних компетентностей учнів на уроках історії»

26. Тема досвіду

Формування практико – орієнтованої компетентності учнів на уроках правознавства.

Автор досвіду

Боброва Любов Семенівна, 1954 р. н., вчитель правознавства, вища категорія, стаж – 31 рік.

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. №5, м. Каховка, вул. Велика Куликовська, 128, (05536) 2 12 48, kakhovka-school_5@ukr.net.

Анотація досвіду

В основу досвіду покладено компетентнісний підхід в освітньому процесі, шляхи формування практико – орієнтованої компетентності на уроках правознавства. Розроблені матеріали до проведення практичних робіт з правознавства для 9 та 10 класів.

Форми поширення досвіду

Правовий квест «Знай і захищай свої права». Виступ на міській методичній раді. Методична розробка «Формування практико – орієнтованої компетентності учнів на уроках правознавства».

27. Тема досвіду

Формування здоров'язберігаючої компетентності учнів на уроках біології, основ здоров'я та в позаурочний час

Автор досвіду

Слуцька Наталія Олександрівна, 1954 р. н., вчитель біології та основ здоров'я, вища категорія, стаж – 32 роки.

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. № 6, м. Каховка, вул. Шкільна, 10 А, (05536) 2 74 70, shkola6.kahovka@yandex.ua.

Анотація досвіду

Основна ідея досвіду полягає в спрямуванні освітнього процесу на утвердження свідомого формування потреби збереження найвищої соціальної цінності людини – її власного здоров'я.

Форми поширення досвіду

Семинари – практикуми, відкриті уроки, майстер – класи. Методичний посібник «Формування здоров'язберігаючої компетентності учнів на уроках біології, основ здоров'я та в позаурочний час».

28. Тема досвіду

Забезпечення інтердисциплінарного підходу у вивченні математики через організацію дослідницької діяльності учнів

Автор досвіду

Михайленко Наталія Анатоліївна, 1952 р.н., вчитель математики, вища категорія, вчитель – методист, стаж – 44 роки.

Адреса досвіду

НВК «Гімназія – спеціалізована школа I ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов», м. Каховка, вул. Ярослава Мудрого, 116 А, (05536) 4 14 89, kah.gim@yandex.ua.

Анотація досвіду

Впровадження досвіду забезпечує перевагу продуктивної і творчої діяльності учнів, системний підхід до організації освітнього процесу, формування широких пізнавальних мотивів, коли учень переходить від цікавості до зацікавленості.

Форми поширення досвіду

Інтегровані уроки, уроки – захисти учнівських науково – дослідницьких проєктів. Презентація з теми дослідження. Методичний посібник.

29. Тема досвіду

Формування творчої особистості школярів на уроках трудового навчання та предметів художньо – естетичного циклу засобами проєктної діяльності.

Автор досвіду

Кобецька Ірина Миколаївна, 1965 р.н., вчитель образотворчого мистецтва та трудового навчання, вища категорія, стаж – 32 роки.

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. № 3, м. Каховка, вул. Освіти 4, (05536) 5 64 93, zosh3@i.ua.

Анотація досвіду

Описуючи систему роботи щодо реалізації особистісно – орієнтованого підходу до роботи з формування творчої особистості школяра, автор звертає особливу увагу на застосування діяльнісного підходу до формування основних навчальних компетенцій, профорієнтаційну підготовку учнів, оптимальне поєднання педагогічного управління з ініціативою і самостійністю учнів.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, учнівські проекти, виступ на міському методичному об'єднанні. Методичний посібник.

30. Тема досвіду

Методика навчання елементів гри у баскетбол учнів 5 класів.

Автор досвіду

Чухрай Лариса Володимирівна , 1963 р. н., вчитель фізичної культури, вища категорія, стаж – 31 рік.

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. №1, м. Каховка, вул. Велика Куликовська, 77, (05536) 2 10 03, kakhovkashcool1@yandex.ua.

Анотація досвіду

Дослідження та узагальнення продуктивних прийомів і методів навчання гри в баскетбол у 5 класі, які формують основу рухових умінь і навичок, необхідних людині у процесі її життєдіяльності.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, фізкультурно-оздоровчі та спортивні заходи. Методична розробка «Методика навчання елементів гри у баскетбол учнів 5 класів».

31. Тема досвіду

Впровадження мультимедійних презентацій в проектно – технологічній діяльності на уроках трудового навчання.

Автор досвіду

Шукрута Валентина Миколаївна, 1953 р. н., вчитель трудового навчання, вища категорія, стаж – 21 рік.

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. № 5, м.Каховка, вул. Велика Куликовська, 128, (05536) 2 12 48, kakhovka-school_5@ukr.net.

Анотація досвіду

Розробка новітніх методів для використання мультимедійних презентацій. Використання даної технології для підвищення рівня навчання та підготовки учнів до життя, виходу на ринок праці.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, виступи на міському методичному об'єднанні, проектні роботи вчителя та учнів. Методичний посібник «Впровадження мультимедійних презентацій в проектно – технологічній діяльності на уроках трудового навчання».

32. Тема досвіду

Організація самостійної роботи учнів як засіб розвитку освітніх компетентностей молодших школярів.

Автор досвіду

Власова Світлана Василівна , 1968 р. н., вчитель початкових класів, вища категорія, стаж – 29 років.

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. №1, м. Каховка, вул. Велика Куликовська, 77, (05536) 2 10 03, kahovkashcool1@yandex.ua.

Анотація досвіду

Автор досвіду розкрила способи організації продуктивної самостійної роботи учнів початкової школи як ефективного методу формування вміння вчитися. Досвід має значну кількість елементів пошукової, творчої діяльності. Методична розробка «Організація самостійної роботи учнів як засіб розвитку освітніх компетентностей молодших школярів».

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, виступ на обласному семінарі та засіданні міського методичного об'єднання. Участь у вебінарах. Публікації в інтернет-виданнях.

33. Тема досвіду

Формування морально – духовної, життєво компетентної особистості на засадах курсу «Культура добросусідства».

Автор досвіду

Кашуліна Надія Вікторівна, 1971 р.н., вчитель початкових класів, вища категорія, стаж – 29 років.

Адреса досвіду

Каховська спеціалізована загальноосвітня школа I – III ст. з поглибленим вивченням іноземних мов № 2, м. Каховка, вул. Велика Куликовська, 78 (05536) 4 14 24, kakhovka-school_2@ukr.net.

Анотація досвіду

Шляхом впровадження в освітній процес інтегрованого навчального курсу виховної спрямованості «Культура добросусідства» в учнів формується відповідальне та шанобливе відношення до рідного краю, історії, культури. Навчальний курс є справжнім унікальним інструментом формування соціальної компетентності.

Форми поширення досвіду

Проекти, екскурсії, зустрічі з цікавими людьми, творчі роботи учнів. Майстер – класи. Публікації на методичному інтернет - порталі. Методичні рекомендації.

34. Тема досвіду

Формування у молодших школярів навичок дослідницької діяльності через впровадження елементів STEM - навчання.

Автор досвіду

Завгородня Олена Володимирівна, 1967 р.н., вчитель початкових класів, вища категорія, стаж – 30 років.

Адреса досвіду

Каховська спеціалізована загальноосвітня школа I – III ст. з поглибленим вивченням іноземних мов № 2, м. Каховка, вул. Велика Куликовська, 78 (05536) 4 14 24, kakhovka-school_2@ukr.net.

Анотація досвіду

Автор досвіду вважає, що раннє залучення в STEM може підтримати не лише розвиток креативного мислення та формування компетентності дослідника, а й сприяти кращій соціалізації особистості. STEM – освіта дасть змогу зорієнтувати навчання дітей не тільки на отримання знань, але й на інтерактивну діяльність.

Форми поширення досвіду

Майстер – клас, відкриті уроки, виступи на педагогічній раді школи, проекти зі STEM – освіти, творча група з впровадження STEM – підходів в молодшій школі. Методичний посібник «STEM – освіта : шляхи впровадження».

35. Тема досвіду

Розвиток творчих здібностей молодших школярів: новий погляд на проблему.

Автор досвіду

Смагіна Тетяна Миколаївна , 1971 р.н., вчитель початкових класів, вища категорія, стаж – 21 рік.

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. № 4, м.Каховка, вул. Освіти 2, (05536) 5 64 97, kaховka_zosh_4@i.ua.

Анотація досвіду

Автором запропоновано нові підходи до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів початкової школи, зокрема, описано методику емоційного стимулювання навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів. Працюючи над реалізацією науково – методичного проекту «Росток», педагог розробила власну систему застосування варіативних підходів до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, виступ на міській методичній раді, публікації в педагогічній пресі. Методичний посібник «Розвиток творчих здібностей молодших школярів : новий погляд на проблему».

36. Тема досвіду

Формування мовно-розумової діяльності учнів на уроках української мови в початковій школі (за А. Дістервегом).

Автор досвіду

Кучерова Ірина Миколаївна , 1969 р.н., вчитель початкових класів, вища категорія, стаж – 26 років.

Адреса досвіду

Каховська загальноосвітня школа I – III ст. № 4, м. Каховка, вул. Освіти 2, (05536) 5 64 97, kaховka_zosh_4@i.ua.

Анотація досвіду

В основі досвіду визначено нові підходи до формування мовно – розумової діяльності учнів на уроках української мови в початковій школі шляхом використання педагогічної спадщини А.В.Дістервега. Автором запропоновано нові способи організації навчально – пізнавальної діяльності

учнів через пізнання навколишнього світу, входження до людської спільноти, прилучення до національної та світової культури.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, виступ на міській методичній раді, презентація досвіду, публікації в педагогічній пресі. Методичні рекомендації «Формування мовно – розумової діяльності учнів на уроках української мови в початковій школі (за А.Дістервегом)».

37. Тема досвіду

Уміння вчитися як ключова компетентність молодшого школяра.

Автор досвіду

Карпенко Лілія Сергіївна , 1971 р. н., вчитель початкових класів, вища категорія, стаж – 27 років.

Адреса досвіду

НВК «Гімназія – спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов», м.Каховка, вул. Ярослава Мудрого, 116 А, (05536) 4 14 89, kah.gim@yandex.ua.

Анотація досвіду

Досвід роботи полягає в органічному поєднанні в освітньому процесі початкової школи технологій розвивального, проблемного і проектного навчання як таких, що забезпечують ефективний процес формування у молодшого школяра вміння вчитися. Практикуються спеціальні завдання і засоби навчання розумових дій, які становлять структуру кожного вміння.

Форми поширення досвіду

Відкриті інтегровані уроки, виховні заходи. Участь у роботі творчої групи. Презентація з теми дослідження. Публікації в педагогічній пресі. Методичний посібник «Уміння вчитися як ключова компетентність молодшого школяра».

38. Тема досвіду

Розвиток трудових знань і навичок дітей дошкільного віку через театралізовану діяльність.

Автор досвіду

Веселовська Ольга Вікторівна, 1980 р.н., вихователь , вища категорія, стаж – 12 років.

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад № 4 «Горобинка», м. Каховка, вул. Панкєєвська, 1 А, (05536) 4 25 97, kakhovka-dnz_4@ukr.net

Анотація досвіду

Розроблена система розваг, занять, художнього слова з трудового виховання дошкільнят.

Форми поширення досвіду

Апробована практична система роботи з проблеми. Відкриті заняття, виступ на міському методичному об'єднанні. Методична розробка «Розвиток

трудоуих знань і навичок дітей дошкільного віку через театралізовану діяльність»

39. Тема досвіду

Підвищення інформаційно-комп'ютерної компетентності педагогів дошкільного навчального закладу.

Автор досвіду

Гордиман Леся Миколаївна, 1980 р.н., вихователь-методист, перша кваліфікаційна категорія, стаж – 16 років.

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад № 5 «Берізка», м. Каховка, вул. Панкєєвська, (05536) 2 08 37, kakhovka-dnz_5@ukr.net

Анотація досвіду

Автор вважає, що використання сучасних ІКТ в освітньому процесі ДНЗ – це одна з найновіших і актуальних проблем у сучасній дошкільній педагогіці.

Форми поширення досвіду

Проблемний семінар, майстер – клас, публікації в педагогічній пресі. Методичні рекомендації «Підвищення інформаційно – комп'ютерної компетентності педагогів дошкільного навчального закладу».

40. Тема досвіду

Формування соціальної впевненості дитини дошкільного віку через використання ігор та вправ.

Автор досвіду

Цибуля Наталія Віталіївна, 1960 р. н., психолог-методист, вища категорія, стаж – 39 років.

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад № 6 «Сонечко», м. Каховка, вул. Миру, 4 (05536) 2 08 37, kakhovka-dnz_6@ukr.net

Анотація досвіду

Автором досвіду розроблена система роботи по використанню ігор та вправ в закладах дошкільної освіти.

Форми поширення досвіду

Семінар – практикум. Виступ на міській методичній раді. Публікації в педагогічній пресі. Методичний посібник «Формування соціальної впевненості дитини дошкільного віку через використання ігор та вправ».

41. Тема досвіду

Національно-патріотичне виховання дошкільників засобами художньо – мовленневої творчості.

Автор досвіду

Календар Наталія Вікторівна, 1974 р.н., вихователь, спеціаліст, стаж – 15 років.

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад № 7 «Джерельце», м. Каховка, просп. Європейський, 24, (05536) 5 57 73, dnz7rodnichok@gmail.com.

Анотація досвіду

Автор досвіду вважає, що важливим напрямом патріотичного виховання є прилучення дітей до народознавства – вивчення культури, побуту, звичаїв рідного народу. Завдяки чому діти пізнають народну мудрість, розширюють уявлення про народні промисли.

Форми поширення досвіду

Гурток «Театр казки», проекти, відкриті заняття. Публікації в педагогічній пресі. Методичний посібник «Національно – патріотичне виховання дошкільників засобами художньо – мовленнєвої творчості».

42. Тема досвіду

Формування екологічної компетентності дошкільників через емоційно – ціннісне ставлення до природи, довкілля.

Автор досвіду

Баяндіна Тетяна Олександрівна, 1978 р.н., вихователь, спеціаліст, стаж – 4 роки.

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад № 7 «Джерельце», м. Каховка, просп. Європейський, 24, (05536) 5 57 73, dnz7rodnichok@gmail.com.

Анотація досвіду

Автором досвіду розроблена модель і напрями формування екологічної компетентності дітей в дошкільному закладі. Тематика занять рекомендована для дітей 3 – 6 років.

Форми поширення досвіду

Гурток «Віконечко в природу». Дизайн – проект «На екологічній стежині». Майстер – клас. Практичний семінар. Методичні рекомендації «Формування екологічної компетентності дошкільників через емоційно – ціннісне ставлення до природи, довкілля».

43. Тема досвіду

Український віночок «Каховка рідна, ти – мій дім».

Автор досвіду

Бісага Світлана Анатоліївна та Коваленко Вікторія Олександрівна, 1987 р.н. та 1973 р.н., вихователі, спеціалісти II категорії, стаж – 7 та 11 років.

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад № 8 «Іскорка», м.Каховка, вул. Мелітопольська, 192, (05536) 4 04 59, iskorka_dnz@ukr.net.

Анотація досвіду

Створений навчальний посібник у вигляді книжки-путівничка, який спрямований на формування у дітей старшого дошкільного віку патріотичного ставлення і почуттів до свого рідного міста на основі ознайомлення з його минулим і сьогоденням, особливостей природи, культурної спадщини.

Форми поширення досвіду

Методична розробка щодо організації гурткової роботи. Виступ – презентація на міській методичній раді.

44. Тема досвіду

Формування патріотичних почуттів у дошкільнят в процесі знайомства з рідним містом

Автор досвіду

Пашаєва Лідія Андріївна , 1958 р.н., вихователь дошкільного закладу, вища категорія, стаж – 38 років.

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад № 9 «Оленка», м. Каховка, просп. Європейський, 20, detsadolenska@ukr.net.

Анотація досвіду

Розроблена парціальна програма та методичні рекомендації з патріотичного виховання дошкільників, дидактичні ігри для ознайомлення з рідним містом.

Форми поширення досвіду

Гурток «Малий каховчанин», майстер – клас для вихователів «Народна іграшка – лялька – мотанка». Пам'ятка для вихователів. Тренінг з батьками.

45. Тема досвіду

Формування інноваційного стилю діяльності вчителів філологічного напрямку та шкільних бібліотекарів.

Автор досвіду

Кушнір Лідія Пилипівна , 1956 р.н., методист науково- методичного центру, вища категорія, стаж – 42 роки.

Адреса досвіду

Науково-методичний центр відділу освіти Каховської міської ради, м. Каховка, вул. Велика Куликовська, 99; mmk-kakhovka-gorod@ukr.net.

Анотація досвіду

В основу досвіду покладено пошук нових форм і методів цілеспрямованого надання допомоги вчителям філологічного напрямку і шкільним бібліотекарям у впровадженні інноваційних технологій навчання та виховання. Система роботи із вчителями філологічного напрямку та шкільними бібліотекарями ґрунтується на науково-методичній основі, спрямованій на збагачення та розвиток творчого потенціалу кожного вчителя.

Форми поширення досвіду

Виступ на міській методичній раді та на міському методичному об'єднанні вчителів філологічного напрямку. Презентація з теми дослідження. Публікації в інтернет-виданнях. Матеріали розміщені в блозі «Портфоліо методиста». Методичний посібник «Формування інноваційного стилю діяльності вчителів філологічного напрямку та шкільних бібліотекарів».

М. ГОЛА ПРИСТАНЬ

46. Тема досвіду

Сенсорний розвиток дітей дошкільного віку

Автор досвіду

Ярославцева Світлана Михайлівна, 1971 р.н., вихователь дітей дошкільного віку, педагогічне звання «вихователь-методист», 24 роки.

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад комбінованого типу (ясла-садок) №1 «Олімпієць» Голопристанської міської ради Херсонської області, пров. Шкільний, 11 м. Гола Пристань Херсонської області, 75600, телефон (05539)

2 34 60, e-mail: gorpusadik1@ukr.net

Анотація досвіду

Методичний посібник містить теоретико-методологічний матеріал щодо сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. Теоретичний зміст посібника поєднаний із практичним матеріалом (дидактичні ігри, заняття, ігрова терапія тощо), який допоможе учасникам освітнього процесу в організації та проведенні занять, ігор із сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. Рекомендовано до впровадження вихователями міста науково-методичною радою методичного кабінету відділу освіти молоді та спорту виконавчого комітету Голопристанської міської ради (протокол № 3 від 22.02.2017 р.)

Форми поширення досвіду

Відкриті заняття, семінари, публікації у місцевій пресі, виставки педагогічних ідей.

47. Тема досвіду

Програма організації дитячої музично – театральної студії «Чарівний світ казки»

Автор досвіду

Марущенко Тетяна Павлівна, 1973 р. н., вихователь-методист, спеціаліст вищої категорії, 23 роки

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад комбінованого типу (ясла-садок) №2 «Посмішка» Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул. Ларіонова, 130, (05539) 7-85-60, e-mail: posmishka2@ukr.net

Анотація досвіду

Програма організації дитячої театральної студії «Чарівний світ казки» визначає систему освіти дітей молодшого та старшого дошкільного віку в сфері залучення до основ театральної культури. У ній окреслено мету і завдання діяльності театральної студії, очікувані результати.

Навчально-тематичний і календарно-тематичний плани дозволяють послідовно побудувати систему занять. Структура і зміст занять допоможуть педагогу ефективно організувати діяльність студії. Змістовна частина програми розкриває основні теми, форми, методи організації роботи студії.

Дана програма може бути робочим документом керівників театральної студії, гуртків, вихователів ДНЗ. Програма затверджена науково- методичною радою МК 18.10.2017, протокол №1.

Форми поширення досвіду

Публікації у районних, обласних виданнях, семінари-практикуми.

48. Тема досвіду

Навчальна програма фізкультурно-оздоровчого напрямку «Степ-аеробіка»

Автор досвіду

Кравець Ольга Михайлівна, 1982 р. н., інструктор з фізкультури, спеціаліст, 14 років

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад комбінованого типу (ясла-садок) №2 «Посмішка» Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул. Ларіонова, 130, (05539) 7-85-60, e-mail: posmishka2@ukr.net

Анотація досвіду

Навчальна програма фізкультурно-оздоровчого напрямку «Степ-аеробіка» спрямована на зміцнення опорно-рухового апарату дитини, сприяє оздоровленню різних функцій і систем організму. Має фізкультурно-оздоровчу спрямованість і покликана сприяти підвищенню рівня фізичного розвитку дошкільників, профілактики та корекції порушень постави, а також формуванню позитивного ставлення до фізичної культури, спорту і здорового способу життя.

Навчально-тематичний і календарно-тематичний плани дозволяють послідовно побудувати систему занять. Структура і зміст занять допоможуть педагогу ефективно організувати діяльність з дітьми 5-7 річного віку.

Дана програма може бути робочим документом інструкторів з фізкультури, керівників гуртків, вихователів ДНЗ. Програма затверджена науково- методичною радою МК 18.10.2017, протокол №1.

Форми поширення досвіду

Публікації у районних, обласних виданнях, відкриті заходи.

49. Тема досвіду

Юні музиканти: програма гуртка з музичного виховання дітей дошкільного віку

Автор досвіду

Сидорюк Олена Іванівна, 1963 р.н., музичний керівник, педагогічне звання «вихователь-методист», педагогічний стаж 34 роки

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад комбінованого типу (ясла-садок) №3 «Берегиня» Голопристанської міської ради Херсонської області, місто Гола Пристань, вул. К.Маркса, 14; (055-39) 2-25-04, e-mail: dnz-3bereginy@ukr.net.

Анотація досвіду

Програма гуртка спрямована на формування уявлень про музичне мистецтво, розвиток творчих здібностей і збагачення індивідуального художньо-естетичного

досвіду кожної окремої дитини. Зміст програми відповідає вимогам Базового компонента дошкільної освіти, чинних програм розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку. Розкрито особливості музичного виховання на основі методики Карла Орфа, завдання та зміст роботи з дітьми п'ятого і шостого року життя. Адресована педагогічним працівникам дошкільних навчальних закладів. Матеріали розглянуто та рекомендовано на засіданні науково-методичної ради методичного кабінету відділу освіти, молоді та спорту виконавчого комітету Голопристанської міської ради (протокол № 4 від 25.04. 2017 р.)

Форми поширення досвіду

Відкриті заняття, семінари, методичні об'єднання, публікації у місцевій пресі

50. Тема досвіду

Промінці: програма гуртка театралізованої діяльності дітей дошкільного віку

Автор досвіду

Іванченко Тетяна Леонідівна, 1969 р.н., вихователь, педагогічне звання «вихователь-методист», педагогічний стаж 29 років

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад комбінованого типу (ясла-садок) №3 «Берегиня» Голопристанської міської ради Херсонської області, місто Гола Пристань, вул. К.Маркса, 14; (055-39) 2-25-04, e-mail: dnz-3bereginy@ukr.net.

Анотація досвіду

Програма гуртка спрямована на формування уявлень про театральне мистецтво, розвиток творчих здібностей і збагачення індивідуального художньо-естетичного досвіду кожної окремої дитини. Зміст програми відповідає вимогам Базового компонента дошкільної освіти, чинних програм розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку. Розкрито завдання та зміст роботи з дітьми п'ятого і шостого року життя засобами театралізованої діяльності. Адресована педагогічним працівникам дошкільних навчальних закладів. Матеріали розглянуто та рекомендовано на засіданні науково-методичної ради методичного кабінету відділу освіти, молоді та спорту виконавчого комітету Голопристанської міської ради (протокол № 4 від 26.04. 2017 р.)

Форми поширення досвіду

Відкриті заняття, семінари, методичні об'єднання, публікації у місцевій пресі.

51. Тема досвіду

Пізнайко: програма туристсько-краєзнавчого гуртка для дітей дошкільного віку

Автор досвіду

Жадан Людмила Андріївна, 1963 р.н., вихователь, педагогічне звання «вихователь-методист», педагогічний стаж 24 роки.

Адреса досвіду

Дошкільний навчальний заклад комбінованого типу (ясла-садок) №3 «Берегиня» Голопристанської міської ради Херсонської області, місто Гола Пристань, вул. К.Маркса, 14; (055-39) 2-25-04, e-mail: dnz-3bereginy@ukr.net.

Анотація досвіду

Програма гуртка спрямована на формування здоров'язбережувальної компетентності засобами туризму та розширення знань дошкільників про історію та природні особливості Голопристанщини, проведення природоохоронної роботи.

Зміст програми відповідає вимогам Базового компонента дошкільної освіти, чинних програм розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку. Розкрито особливості фізичного виховання на основі туристсько-краєзнавчої роботи, завдання та зміст роботи з дітьми шостого року життя.

Адресована педагогічним працівникам дошкільних навчальних закладів. Матеріали розглянуто та рекомендовано на засіданні науково-методичної ради методичного кабінету відділу освіти, молоді та спорту виконавчого комітету Голопристанської міської ради (протокол № 4 від 26.04. 2017 р.)

Форми поширення досвіду

Відкриті заняття, семінари, методичні об'єднання, публікації у місцевій пресі

52. Тема досвіду

Родинні свята як засіб соціалізації учнів початкових класів

Автор досвіду

Кучерук Тетяна Григорівна, 1960 року народження, учитель початкових класів, спеціаліст вищої категорії, педагогічне звання «Учитель-методист», 38 років.

Адреса досвіду

Голопристанський навчально-виховний комплекс «Гімназія – спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням предметів художнього профілю» м. Гола Пристань, вул.Ларіонова, 132,тел..(05539)7-85-34, факс (05539)7-85-34, e-mail:gimnaz@ua.fm

Анотація досвіду

Досвід розкриває значення родинних свят для формування особистості школяра. Проведення позакласних заходів сприяє вихованню педагогічної культури батьків розвитку їх спільної діяльності з педагогами, творчої ініціативи, яка б задовольняла інтереси дитини. Учитель застосовує інноваційні методи виховного впливу на свідомість і поведінку дітей нетрадиційними формами проведення родинних свят, які є дієвим засобом соціалізації. Досвід затверджений науково-методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступи на педрадах, семінарах, публікації у місцевій пресі, відкриті уроки, виставки педагогічних ідей.

53. Тема досвіду

Формування компетентності молодших школярів на основі розвитку пізнавального інтересу

Автор досвіду

Колос Ольга Семенівна, 1964 р.н., учитель початкових класів, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», 34 роки.

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4 Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул. І Травня, 38, (05539) 2-24-14, e-mail: zosh4gopri@ukr.net

Анотація досвіду

Методичні рекомендації містять теоретико-методологічний і методичний матеріал із проблеми формування предметних та ключових компетентностей учнів початкової школи на основі розвитку пізнавального інтересу. Обґрунтовується актуальність наукових поглядів педагогів та вчених із даної теми педагогічної науки сьогодення. Розглядається сутність та структура компетентності, компетентнісного підходу. Акцентовано увагу на умовах їх формування в дітей молодшого шкільного віку. Дана робота стане у нагоді учителям початкових класів. Методичні розробки уроків: урок-казка з природознавства у 1 класі «Риби»; урок-телепередача з читання у 4 класі «Про життя» «Мудрим ніхто не вродився, а навчився» (Л.Українка «Біда навчить»); урок-гра з математики у 1 класі «Тигрня збирає друзів». Закріплення вивченого матеріалу. Складання і розв'язування прикладів на додавання і віднімання в межах 10 та розв'язування задач вивчених видів на знаходження суми і остачі. Досвід затверджений науково-методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступ на науково-методичній раді методичного кабінету, на педагогічній раді, семінарах, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей.

54. Тема досвіду

Шляхи вдосконалення читацьких навичок учнів початкових класів

Автор досвіду

Ярига Ольга Юріївна, 1972 р.н., учитель початкових класів, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», 23 років.

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4 Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул. І Травня, 38, (05539) 2-24-14, e-mail: zosh4gopri@ukr.net

Анотація досвіду

В узагальненому досвіді роботи розкрито шляхи удосконалення читацьких компетентностей учнів через використання ефективних форм роботи. Зазначається, що виховання потреби в систематичному читанні як засобі пізнання світу, самопізнання та загальнокультурного розвитку є необхідною умовою для розвитку гармонійної особистості з широким колом компетентностей, здатної реалізувати себе у майбутньому. Автор показує педагогічні можливості уроку з використанням різноманітних засобів, форм, методів навчання, урізноманітнення системи роботи на уроках читання. Методична розробка може бути використана для вчителів

початкових класів при підготовці до уроків читання, на заняттях драматичного гуртка. Методичні розробки уроків літературного читання: «Закріплення звука (е), букви Е е. Читання тексту «Село веселе» (1 клас); «Дружба як скло: розіб'єш – не складеш» (3 клас); Василь Сухомлинський «Як Наталя в лисиці хитринку купила» (2 клас); сценарій «Казка для мам» (3 клас); сценарій «Казка про викрадене сонце» (4 клас); сценарій «Казка «Як писати, рахувати і читати, допоможе вам в житті щастя придбати» (4 клас); сценарій «Казка «Зайчикова хатка» (2 клас). Досвід затверджений науково- методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступ на науково-методичній раді методичного кабінету, на педагогічній раді, семінарах, відкриті уроки, майстер-класи, виставка педагогічних ідей.

55. Тема досвіду

Проблемне навчання на уроках української мови і літератури

Автор досвіду

Сумленна Ганна Миколаївна, 1973 р.н., учитель української мови та літератури, спеціаліст вищої категорії, старший учитель, 25 років.

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1, Голопристанської міської ради, Херсонської області, вул. 1 Травня, 62,(05539) 2-14-25,e-mail:gopri-school_1@ukr.net

Анотація досвіду

В основу технології навчання, яку застосовує вчитель на уроках української мови і літератури, покладено впровадження проблемного методу навчання, що дає змогу розвивати логічне мислення, творчі здібності учнів, дозволяє краще, повніше зрозуміти головну думку творів, що впливає на розвиток та якість знань учнів. Досвід затверджена науково- методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, конференціях, методичних об'єднаннях, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей, методичні рекомендації

56. Тема досвіду

Формування креативної особистості засобами нових інформаційних технологій на уроках української мови і літератури

Автор досвіду

Таращенко Лариса Леонідівна, 1969 р.н., учитель української мови і літератури, спеціаліст вищої категорії, 48 років.

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4 Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул. І Травня, 38, (05539) 2-24-14, e-mail: zosh4gopri@ukr.net

Анотація досвіду

Методична розробка містить матеріали з досвіду роботи щодо формування креативної особистості засобами нових інформаційних технологій на уроках

української мови і літератури, які ілюструють практичні підходи вчителя щодо реалізації теми досвіду. Робота з ІКТ спрямована на формування в особистості медіа-культури, підготовку її до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення) так і новітні (комп'ютерно-опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія), медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікативних технологій. Упровадження досвіду спрямоване на практичне розв'язання актуальних проблем сучасної освіти. Методичні розробки уроків: «Речення з однорідними членами. Звертання. Вставні слова» (українська мова, 5 клас); «Морально-етичні уроки доброти, чуйності, турботи про близьких у повісті Григорія Тютюнника «Климко». (українська література, 7 клас); сценарій «Літературна кав'ярня «Чудовий настрій». Досвід затверджений науково-методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступ на науково-методичній раді методичного кабінету відділу освіти, молоді та спорту виконавчого комітету Голопристанської міської ради Херсонської області, на педагогічній раді, виставка педагогічних ідей.

57. Тема досвіду

Шляхи розвитку комунікативних здібностей школярів як умова формування їх соціокультурного світогляду

Автор досвіду

Малюк Наталія Гуріївна, 1959 р.н., заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель зарубіжної літератури, спеціаліст вищої категорії, педагогічне звання «Учитель-методист», 34 роки.

Адреса досвіду

Голопристанський навчально-виховний комплекс «Гімназія – спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням предметів художнього профілю» м. Гола Пристань, вул. Ларіонова, 132, тел..(05539)7-85-34, факс (05539)7-85-34, e-mail:gimnaz@ua.fm

Анотація досвіду

Сучасний урок вимагає переосмислення пріоритету методів, прийомів та видів навчальної діяльності, розширення їх методичної палітри. Саме вміння спілкуватися, критично мислити, приймати рішення є складовими моделі сучасного випускника.

Актуальність проблеми розвитку комунікативних здібностей учнів органічно пов'язана з природою мистецтва слова, втілена у відомій формулі автор - текст - читач. Література - це діалог між автором і читачем, який входить у комунікативний процес повноцінним партнером. Такий підхід до вивчення світової літератури дасть учням змогу відчувати неповторність авторського слова, зрозуміти індивідуальність стилю письменника. Справа вчителя - побудувати сприйняття та аналіз літературного твору як діалог з автором, його позицією, ідеями, переживаннями.

Практичне значення проблеми підтверджує те, що саме вміння спілкуватися, критично мислити, приймати рішення є складовими моделі сучасного випускника. Держава як замовник хоче отримати не «нашпигований» знаннями суб'єкт, а високоосвічену, самодостатню, успішну, конкурентоспроможну особистість, яка вміє спілкуватися, критично мислити, знає своє життєве призначення, володіє різноманітними компетентностями. Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступи на педрадах, семінарах, публікації у місцевій пресі, відриті уроки, виставки педагогічних ідей

58. Тема досвіду

Інтеграція сучасних інформаційно- комунікативних технологій на уроках з підприємницьким тлом (російська мова, зарубіжна література)

Автор досвіду

Чумаченко Ольга Сергіївна, 1972 р.н., учитель російської мови, зарубіжної літератури, спеціаліст вищої категорії, учитель- методист, директор школи, 28 років

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1, Голопристанської міської ради , Херсонської області, вул. 1 Травня, 62,(05539) 2-14-25,e-mail:goprishool_1@ukr.net

Анотація досвіду

В основу технології навчання, яку застосовує вчитель на уроках покладено принцип інтеграції сучасних інформаційно- комунікативних технологій.

Учителем розроблено систему уроків за новою програмою, які сприяють формуванню підприємницької компетентності серед школярів.

Практичні напрацювання вчителя спрямовані на розвиток професійної майстерності педагогів та їх підготовку до роботи в інноваційному освітньому просторі. Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, конференціях, методичних об'єднаннях, публікації в обласних педагогічних виданнях, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей, методичні рекомендації

59. Тема досвіду

Формування предметних компетентностей учнів на уроках математики

Автор досвіду

Альохіна Галина Вікторівна, 1969 р.н., учитель математики, спеціаліст вищої категорії, старший учитель, 23 роки

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1, Голопристанської міської ради , Херсонської області, вул. 1 Травня, 62,(05539) 2-14-25,e-mail:goprishool_1@ukr.net

Анотація досвіду

В основу технології навчання, яку застосовує вчитель на уроках математики, покладено методи та прийоми підвищення пізнавальної діяльності учнів . Досвід роботи вчителя, спрямований на розвиток творчих здібностей школярів шляхом впровадження в навчально-виховний процес активних і інтерактивних форм навчання; інформаційних технологій; проблемно-пошукового навчання; індивідуально-диференційований підходу до школярів; підвищення рівня самостійності учнів, розвиток вміння бачити та застосовувати математику в реальному житті, розуміти зміст і методи математичного моделювання, вміння будувати математичну модель, досліджувати її методами математики, інтерпретувати отримані результати, оцінювати похибку обчислень. Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, конференціях, методичних об'єднаннях, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей, методичні рекомендації.

60. Тема досвіду

Формування предметних компетентностей учнів на уроках математики.

Автор досвіду

Лятуринська Ірина Григорівна, 1974 р.н., учитель математики, спеціаліст вищої категорії, 22 роки.

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1, Голопристанської міської ради , Херсонської області, вул. 1 Травня, 62,(05539) 2-14-25,e-mail:goprishool_1@ukr.net

Анотація досвіду

В основу технології навчання, яку застосовує вчитель на уроках математики, покладено методи та прийоми підвищення пізнавальної діяльності учнів: проблемне, проектне, особистісно- орієнтоване навчання, інформаційні технології, що сприяє використанню математики для вирішення практичних життєвих проблем. Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, конференціях, методичних об'єднаннях, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей, методичні рекомендації

61. Тема досвіду

Розвиток креативного мислення на уроках інформатики.

Автор досвіду

Петришак Юлія Сергіївна, 1974 р.н., заступник директора з виховної роботи, учитель інформатики, «спеціаліст вищої категорії», педагогічне звання «Старший учитель», 13 років.

Адреса досвіду

НВК «Гімназія – спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням предметів художнього профілю» Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул. Ларіонова, 132 тел.7-85-34, e-mail:gimnaz@ua.fm

Анотація досвіду

Обравши проблему для вивчення «Розвиток креативного мислення на уроках інформатики», учитель намагається дослідити формування креативного мислення учнів початкової школи. Для цього вона аналізує педагогічну, методичну та психологічну літератури, підбирає та систематизує навчально-методичний матеріал, розробляє цикл уроків для вивчення інформатики в молодшій школі з даної проблеми; відстежує вплив розвитку креативного мислення дітей на рівень навчання та інтелектуальний розвиток.

Учитель формує в дітей бази знань, умінь і навичок, необхідних для кваліфікованого та ефективного використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-пізнавальній діяльності та повсякденному житті. Розвиває уміння самостійно опановувати та раціонально використовувати програмові засоби різного призначення. Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення

Відкриті уроки, семінари- практикуми, виступи на методичних об'єднаннях, публікації в місцевій пресі.

62. Тема досвіду

Використання елементів здоров'язберезувальних технологій на уроках фізики, як засіб підвищення мотивації учнів

Автор досвіду

Іванченко Світлана Анатоліївна 1971 р.н., учитель фізики, спеціаліст вищої категорії, старший учитель, заступник директора з НВР, 27 років

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1, Голопристанської міської ради, Херсонської області, вул. 1 Травня, 62, (05539) 2-14-25, e-mail: goprishool_1@ukr.net

Анотація досвіду

Навчання в школі дедалі набуває рис інтенсивного процесу, що вимагає сприйняття, переробки та засвоєння значної кількості інформації в обмежений час, напруженої розумової діяльності учнів. Методика проведення уроків фізики Світланою Анатоліївною включає елементи здоров'язберезувальних технологій, що сприяє формуванню мотивації дітей цінувати своє здоров'я. Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, конференціях, методичних об'єднаннях, публікації у обласних періодичних виданнях, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей, методичні рекомендації

63. Тема досвіду

Вплив мультимедійних технологій на ефективність проведення уроків трудового навчання та розвиток творчих здібностей учнів основної школи

Автор досвіду

Гапонова Юлія Леонідівна, 1963 р.н., учитель трудового навчання, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», 24 роки.

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4 Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул. І Травня, 38, (05539) 2-24-14, e-mail: zosh4gopri@ukr.net

Анотація досвіду

Збірник містить теоретичний та методичний матеріал для проведення методичних об'єднань учителів трудового навчання, предметів художньо-естетичного циклу та педагогічних рад, що висвітлюють досвід проведення уроків трудового навчання засобами інформаційно-комунікативних технологій з метою розвитку творчих здібностей учнів основної школи. Дібраний матеріал відображує вплив мультимедійних технологій на ефективність проведення уроків. Методичні розробки: «Українська вишивка» (розробка уроку з інваріантної складової програми трудового навчання (нова редакція), складена за структурою інноваційного уроку, 6 клас); творчий проект «Шедевр, створений своїми руками». Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступ на науково-методичній раді методичного кабінету, на педагогічній раді, семінарах, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей.

64. Тема досвіду

Здоров'язбережувальні технології у фізичному вихованні

Автор досвіду

Іванова Тетяна Федорівна, 1956 р.н., учитель фізичної культури, «спеціаліст вищої категорії», педагогічне звання «Учитель-методист», 40 років.

Адреса досвіду

НВК «Гімназія – спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням предметів художнього профілю» Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул.Ларіонова, 132 тел.7-85-34, e-mail gimnaz@ua.fm

Анотація досвіду

Учитель дослідницьким шляхом перевіряє застосування здоров'язбережувальних технологій у фізичному вихованні, що може дати максимально корисний ефект не тільки в оздоровленні, зміцненні й збереженні здоров'я учнів та педагогів, а й реалізації основної мети – підвищення якості освіти. Практична значущість досвіду в використанні таких технологій на уроках фізичної культури, в роботі спортивних секцій, позакласних спортивно-масових заходах в повсякденному житті. Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення

Відкриті уроки, семінари- практикуми, виступи на методичних об'єднаннях, спортивно-масові заходи.

65. Тема досвіду

Використання здоров'язберігаючих технологій з фізичної культури під час виховних заходів у початковій школі

Автор досвіду

Постойко Світлана Іванівна, 1972 р.н., учитель фізичної культури, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», 24 роки.

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4 Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул. І Травня, 38, (05539) 2-24-14, e-mail: zosh4gopri@ukr.net

Анотація досвіду

У посібнику розкриваються теоретичні основи використання здоров'язберігаючих технологій, а також їх практичне застосування в навчально-виховному процесі. Методичний посібник містить сценарії виховних спортивно-розважальних заходів, апробованих в умовах загальноосвітнього навчального закладу. Рекомендовано для використання в роботі учителів фізичної культури.

Методичні розробки сценаріїв: спортивно-розважального козацького свята «Як козаки до Олімпіади готувалися»; свята для татусів і хлопчиків «Веселі старти», присвяченого дню Захисника Вітчизни; свята «Веселі старти з матусею», присвяченого 8-ому Березня; спортивного свята «Одна родина». Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступ на науково-методичній раді методичного кабінету, на педагогічній раді, семінарах, відкриті уроки, виставка педагогічних ідей.

66. Тема досвіду

Розвиток творчих здібностей обдарованої дитини засобами хореографічного мистецтва

Автор досвіду

Кіріллова Тетяна Василівна, 1965 р.н., учитель хореографії, «спеціаліст вищої категорії», педагогічне звання «Учитель-методист», 22 роки.

Адреса досвіду

НВК «Гімназія – спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням предметів художнього профілю» Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул.Ларіонова, 132 тел.7-85-34, e-mail gimnaz@ua.fm

Анотація досвіду

Працюючи над проблемою «Розвиток творчих здібностей обдарованої дитини засобами хореографічного мистецтва», Тетяна Василівна здійснює індивідуальний підхід до своїх вихованців: враховує фізичні та психологічні особливості кожної дитини, диференційовано підходить до фізичного навантаження та заохочення учнів. Між керівником та дітьми панує взаєморозуміння та повага один до одного. Вона успішно забезпечує умови для повноцінного проведення занять та формує в учнів сталий інтерес до хореографії. Учитель наполегливо працює над удосконаленням техніки виконання, чітко продумує структуру уроків, враховуючи вікові особливості дітей, забезпечує належний рівень оцінки творчих

досягнень учнів. Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Кіріллова Т.В. ефективно застосовує теоретичні професійні знання в практичній діяльності. Здійснює наступність у викладанні з метою забезпечення гармонійного розвитку дітей. Раціонально використовує кожну хвилину заняття, утверджує здоровий спосіб життя як невід’ємний елемент культури особистості.

67. Тема досвіду

Виховання в учнів енергетично та екологічно грамотної поведінки і стилю життя.

Автори досвіду

Плотнікова Наталія Олексіїна, 1975 р.н., директор школи, спеціаліст першої категорії, «старший учитель», 15 років, Крилова Ольга Петрівна, 1969 р.н., заступник директора з навчально-виховної роботи, спеціаліст першої категорії, 25 років.

Адреса досвіду

Голопристанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4 Голопристанської міської ради Херсонської області, м. Гола Пристань, вул. І Травня, 38, (05539) 2-24-14, e-mail: zosh4gopri@ukr.net

Анотація досвіду

Методичні рекомендації створені на основі узагальненого досвіду роботи учителів Голопристанської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №4, набутого за час участі у Всеукраїнському освітньому проекті «Школа енергії». У посібнику розміщено теоретичні та методичні матеріали щодо поступового виховання в українців навичок раціонального і відповідального споживання енергії. Матеріали, запропоновані до уваги читача, мають інваріативний характер, розраховані на творчих керівників та шкільні колективи.

Методичні розробки: «Байка. Пригоди у лісі» (1-4 класи. Автор Саленко Н.А.); «Весела метематика» (3 клас), «Як потрібно економити електроенергію» (природознавство, 3 клас. Автор Ярига О.Ю.); «Використання енергозберезувальних задач на уроках математики» (3 клас. Автор Нещадім Л.М.); «Вчимося заощаджувати» (основи здоров’я, 4 клас. Автор Леонова І.О.); «Енергозберігаючі технології і методи збереження енергії у домашніх мовах» (інтерактивний урок біології, хімії та фізичної культури. Автори Проніна Н.М., Леонтєва В.В., Мороз О.А.); «Ми економні» (географія, 8 клас. Автор Проніна Н.М.); питання енергозбереження на уроках біології (автор Леонтєва В.В.); елементи уроків з англійської та російської мов (5-11 класи. Автори Івахненко О.В., Гажур В.В.).

Досвід затверджено науково – методичною радою МК 22.02.2017, протокол №3.

Форми поширення досвіду

Виступ на науково-методичній раді методичного кабінету, на педагогічній раді, виставка педагогічних ідей, участь у Всеукраїнському освітньому проекті

«Школа Енергії», що реалізовувався Асоціацією «Енергоефективні міста України» за підтримки проекту «Створення енергетичних агентств в Україні», та впроваджувався компанією «Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) ГМВХ».

БЕРИСЛАВСЬКИЙ РАЙОН

68. Тема досвіду

«Формування здоров'язбережувальної компетенції в умовах ДНЗ»

Автор досвіду

Кіріченко Людмила Нікіфорівна, Властова Наталія Миколаївна, Соколкова Ольга Микитівна, вихователі дошкільних груп, кваліфікаційна категорія “спеціаліст”, педагогічний стаж, відповідно, 42р., 12р., 31р.

Адреса досвіду

Бериславський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №5, м.Берислав, пров. Севастопольський,1; (05546)7-47-08, e-mail: my_kirichenko@ukr.net

Анотація досвід

Запропонована збірка розкриває основні проблеми формування культури здорового способу життя дітей дошкільного віку. Визначено особливості запровадження оздоровчих технологій в педагогічний процес, форми, методи, моніторинг складових здорового способу життя, складена класифікація існуючих здоров'язбережувальних та здоров'яформуючих технологій, представлено методичні форми роботи з педагогами та тематичний інформаційний матеріал для батьків та методичну роботу. У додатках вміщено розробки до різних видів фізкультурно-оздоровчої роботи, зокрема, до Дня здоров'я, спортивного свята “Тато, мама і я – спортивна сім'я”, дитячого туризму, плани роботи спортивного гуртка з шашок, гуртка оздоровчого спрямування з хатка-йоги, добірки тематичного літературно-художнього матеріалу, тренінгове заняття для педагогів “Формування основ здорового способу життя у дітей дошкільного віку”, тексти анкет та пам'яток для батьків тощо.

Представлений матеріал використовується у комплексі здоров'язберігаючої діяльності освітнього закладу, спрямований на формування у дитини дошкільного віку стійкої мотивації до здорового способу життя, повноцінний психофізичний розвиток.

Форми поширення досвіду.

Відкриті заходи у плані роботи опорного дошкільного навчального закладу, майстер-класи для вихователів, музичних керівників, інструкторів з фізичного виховання району, презентації досвіду на засіданні районного методичного об'єднання вихователів, виступи на педагогічних читаннях, участь у заняттях Школи молодого вихователя.

69. Тема досвіду

«Формування загально-розвиненої, творчої особистості засобами STEM-освіти»

Автор досвіду

Жакоміна Тетяна Михайлівна, вчитель математики, кваліфікаційна категорія “спеціаліст вищої категорії”, “вчитель - методист”, педагогічний стаж 25 років

Адреса досвіду

Бериславська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, м. Берислав, вулиця 1 Травня 236 (05546)7-52-51, e-mail: berzosh3@ukr.net

Анотація досвіду

У матеріалах досвіду подаються завдання для розвитку обчислювальних навичок учнів, ознайомлення з методами математичного моделювання, формування практичних вмінь і навичок та розвитку креативності мислення.

Автором представлена структура роботи з обдарованими дітьми в системі STEM-освіти, яка трансформує задатки у здібності. Для ознайомлення учнів з методами наукового пізнання розроблено дослідницький підхід до навчання, як засіб формування пізнавальних компетентностей, соціальної компетентності (співробітництво, робота в команді, здатність приймати свої рішення й намагатися розуміти особисті потреби).

Один із елементів STEM-освіти який застосовується у викладанні математики є інтегроване навчання та інтегровані уроки. У описі наведено приклади інтеграції з фізикою, географією, хімією, історією.

Форми поширення досвіду

Презентації досвіду на засіданні районного методичного об'єднання вчителів математики та інформатики, проведення практичних семінарів на базі школи та майстер-класів по підготовці учнів до участі в олімпіадах різного рівня. Презентація авторської програми факультативного курсу «Крокуємо до Олімпу».

70. Тема досвіду

«Модуль «Футбол». Особливості реалізації у загальноосвітньому навчальному закладі»

Автор досвіду

Куриwach Микола Миколайович, вчитель фізичної культури Зміївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», «Відмінник освіти України», має звання «Старший вчитель», «Учитель-методист», педагогічний стаж 35 років.

Адреса досвіду

Зміївська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, с.Зміївка, пров. Миру, тел.0953092106, e-mail:zmiyvkazosh1@ukr.net

Анотація досвід

Запропонований посібник є навчально-методичним комплексом, що містить узагальнені та проаналізовані матеріали, а також авторські розробки та практичні матеріали вчителя фізичної культури Зміївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Куриwachа М.М., які можуть бути застосовані в організації процесу навчання і виконанню програми з футболу в школі. У посібнику розкрито методiku і організацію шкільного футболу. У додатках вміщено зміст та планування уроків футболу, орієнтовні навчальні нормативи та конспекти уроків футболу.

Представлений матеріал рекомендовано до використання учителям фізичної культури вчителям - класоводам, які проводять уроки фізкультури в початковій школі та організатора спортивно-масової роботи.

Форми поширення досвіду

Презентації досвіду на засіданні районного методичного об'єднання вчителів фізичної культури, проведення практичних семінарів на базі школи та майстер-класів по вивченню модуля «Футбол», презентація посібника «Модуль «Футбол». Особливості реалізації у загальноосвітньому навчальному закладі» на засіданні «Школи молодого вчителя»

БІЛОЗЕРСЬКИЙ РАЙОН

71. Тема досвіду

Заказники Білозерського району Херсонської області

Автор досвіду

Задніпряний Г.О., 1951 р.н., вчитель біології Білозерської загальноосвітньої школи I – III ступенів №2, 43 роки;

Булега Л.В., 1965 р.н., вчитель біології Олександрівської загальноосвітньої школи I – III ступенів, 29 років;

Олійник В.П., 1972 р.н., вчитель біології Широкобалківської загальноосвітньої школи I – III ступенів, 23 роки;

Саф'яник І.С., 1985 р.н., вчитель біології Понятівської загальноосвітньої школи I – II ступенів, 5 років;

Кудлай Н.М., 1974 р.н., вчитель географії Правдинської загальноосвітньої школи I – III ступенів, 21 рік.

Адреса досвіду

Білозерська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Білозерської районної ради Херсонської області імені Богдана Хмельницького

Херсонська область Білозерський район, смт. Білозерка, вул. Батумська, 26, 34-0-57 e-mail: belzosh-2@ukr.net;

Олександрівська загальноосвітня школа I-III ступенів Білозерської районної ради Херсонської області

Херсонська область, Білозерський район, с. Олександрівка вул. Комсомольська, 55, 56-5-90 e-mail: Aleksandrovka84@ukr.net;

Широкобалківська загальноосвітня школа I-III ступенів Білозерської районної ради Херсонської області

Херсонська область, Білозерський район, с. Широка Балка, вул. Херсонське шосе, 42, 42-4-13 e-mail: shiroka.balka@ukr.net;

Понятівська загальноосвітня школа I – II ступенів Білозерської районної ради Херсонської області

Херсонська область, Білозерський район, с. Понятівська, Коняєва, 24, 45-8-17 e-mail: ponyatovskaskola@ukr.net;

Правдинська загальноосвітня школа I-III ступенів Білозерської районної ради Херсонської області

Херсонська область, Білозерський район, с. Правдине, вул. Висоцької, 57, 54-1-48 pravdyne@ukr.net

Анотація досвіду

Посібник містить цікаві матеріали про рідкісний тваринний та рослинний світ заказників Білозерського району. Посібник стане у нагоді під час організації навчальних екскурсій на уроках біології.

Форми поширення досвіду

Районні семінари - практикуми, засідання методичних об'єднань

72. Тема досвіду

Тестування як сучасна форма контролю знань з використання програмних середовищ My Test Classroom Management на уроках фізики

Автор досвіду

Зіікіна О.І. 1976 р.н., вчитель фізики Микільської загальноосвітньої школи І – ІІІ ступенів, 18 років

Адреса досвіду

Микільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Білозерської районної ради Херсонської області

Херсонська область, Білозерський район, с. Микільське, вул. Слобідська, 78, 43-5-21, e-mail: mukilske2014@ukr.net

Анотація досвіду

У даному посібнику викладено теоретичний та практичний матеріал з питання діяльнісного підходу до навчання, раціонального використання активних форм і способів навчальної діяльності учнів, застосування інноваційних технологій, що забезпечують високу активність учнів у навчанні, їх самостійність в пізнавальній діяльності.

Форми поширення досвіду

Районні семінари - практикуми, засідання методичних об'єднань, відкриті уроки, засідання круглого столу

73. Тема досвіду

Використання інтерактивних методів навчання як засіб формування комунікативної компетентності школярів

Автор досвіду

Щербина М.М., 1980 р.н., вчитель математики та інформатики Дніпровської загальноосвітньої школи І – ІІІ ступенів, 15 років

Адреса досвіду

Дніпровська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Білозерської районної ради Херсонської області

Херсонська область, Білозерський район, с. Дніпровське, вул. Степова, 2, 44-7-99 dnepruvk@ukr.net

Анотація досвіду

У даній роботі розглядається система роботи вчителя щодо використання інтерактивних методів навчання. Представлені вчителем матеріали містять

фрагменти конспекти уроків з використанням інтерактивних методів. Матеріали посібника становлять великий інтерес для вчителів математики.

Форми поширення досвіду

Районні семінари - практикуми, засідання методичних об'єднань, відкриті уроки, засідання круглого столу

74. Тема досвіду

Впровадження інтерактивно-інноваційних та новітніх технологій на уроках математики та інформатики

Автор досвіду

Бакай Н.С., 1968 р.н., вчитель математики та інформатики Правдинської загальноосвітньої школи I – III ступенів, 25 років

Адреса досвіду

Правдинська загальноосвітня школа I-III ступенів Білозерської районної ради Херсонської області

Херсонська область, Білозерський район, с. Правдине, вул. Висоцької, 57,
54-1-48 pravdyne@ukr.net

Анотація досвіду

У даному посібнику в стислій формі викладено теоретичний та практичний матеріал з питання інформаційно-інноваційних та новітніх технологій на уроках та математики. Матеріали можна використовувати на уроках математики, інформатики та в позаурочний час.

Форми поширення досвіду

Районні семінари - практикуми, засідання методичних об'єднань, відкриті уроки

75. Тема досвіду

Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках математики

Автор досвіду

Москаленко М.І., 1967 р.н., вчитель математики Киселівської загальноосвітньої школи I – III ступенів, 28 років

Адреса досвіду

Киселівська загальноосвітня школа I-III ступенів Білозерської районної ради Херсонської області

Херсонська область, Білозерський район, с. Киселівка, вул. Освітнянська, 45,
57-4-47 Kiselshkola@ukr.net

Анотація досвіду

В даному посібнику викладено теоретичний та практичний матеріал щодо прийомів і методів стимулювання та створення умов для творчого самостійного мислення. Матеріали можна використовувати на уроках математики та в позаурочний час.

Форми поширення досвіду

Районні семінари - практикуми, засідання методичних об'єднань, відкриті уроки

ВЕЛИКООЛЕКСАНДРІВСЬКИЙ РАЙОН

76. Тема досвіду

Використання інтерактивних форм навчання на уроках української мови та літератури як умова формування й розвитку особистості

Автор досвіду

Лісовська Оксана Григорівна, 1971 р.н., учитель української мови і літератури, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, 24 роки

Адреса досвіду

Великоолександрівська загальноосвітня школа І-ТІТ ступенів №1, Херсонська обл., смт. Велика Олександрівка, вул. Свободи, 75 (0552) 2-10-0, e-mail: zoshone@ukr.net

Анотація досвіду

Використання інтерактивних форм навчання на уроках української мови та літератури сприяє самостійному здобуванню знань учнями; диференціює та індивідуалізує процес навчання; розвиває аналітичне мислення, уміння робити узагальнення; формує навички самооцінки й самоконтролю навчальної діяльності, а також допомагає учням усвідомити себе повноцінною особистістю й, відповідно, формує систему життєвих орієнтацій і самореалізації як складової частини, життєвого успіху.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, виступи на методичних та педагогічних радах, методичних об'єднаннях, виставки педагогічних ідей.

ГЕНІЧЕСЬКИЙ РАЙОН

77. Тема досвіду

Збагачення українського мовлення першокласників засобами дитячої народної творчості

Автор досвіду

Козіна Наталія Олександрівна, 1976 р.н., вчитель початкових класів навчально-виховного комплексу «Гімназія – спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов» Генічеської районної ради Херсонської області, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж - 10 років.

Адреса досвіду

Навчально-виховний комплекс «Гімназія – спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов» Генічеської районної ради Херсонської області, м. Генічеськ, вул. Гоголя, 26 (05534) 3-22-18, e-mail: gimnaziagenichesk@meta.ua

Анотація досвіду

Учитель-початківець представляє у своєму досвіді практичне застосування особистісно орієнтованих технологій навчання, які сприяють розвитку мовленнєвої культури молодших школярів. Козіна Наталія Олександрівна, використовуючи різноманітний словниковий матеріал, побудований на прикладах українського

дитячого фольклору, допомагає учням в оволодінні рідною мовою. Дана авторська розробка демонструє методи роботи вчителя по збагаченню словникового запасу учнів-першокласників.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, проведення відкритих уроків, публікації у районних, обласних педагогічних виданнях.

78. Тема досвіду

Інтерактивні технології навчання як засіб розвитку творчих здібностей у дітей

Автор досвіду

Горлова Олена Федорівна, 1961 р.н., учитель початкових класів Новогригорівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Генічеської районної ради Херсонської області, спеціаліст вищої категорії, старший учитель, педагогічний стаж - 32 роки.

Адреса досвіду

Новогригорівська загальноосвітня школа I-III ступенів Генічеської районної ради Херсонської області, с. Новогригорівка, Генічеський район, вул. Пушкіна, 15, (05534)6-54-49 e-mail: novogrigorievka@yandex.ua

Анотація досвіду

Головною метою даного досвіду є впровадження інноваційних педагогічних технологій навчання, які сприяють розвитку творчих здібностей у дітей. Горлова Олена Федорівна, маючи багаторічний досвід, презентує інноваційні форми роботи, цікаві дидактичні ігри, інтерактивні вправи розвиваючого характеру. Представлений авторський матеріал рекомендовано для використання вчителями початкових класів.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, проведення відкритих уроків, публікації у районних, обласних педагогічних виданнях.

79. Тема досвіду

Активізація розумової та пізнавальної діяльності на уроках математики

Автор досвіду

Грушевська Ольга Павлівна, 1958 р.н., вчитель математики Новоолексіївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2 Генічеської районної ради Херсонської області, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, педагогічний стаж - 37 років.

Адреса досвіду

Новоолексіївська загальноосвітня школа I-III ступенів №2 Генічеської районної ради Херсонської області, смт Новоолексіївка, Генічеський район, вул. Дружби народів, 17-А, (05543)5-11-50, novashola2@meta.ua

Анотація досвіду

Грушевська Ольга Павлівна представляє у своєму досвіді практичне застосування інтерактивних технологій навчання, яке розглядається як уміння самостійно здобувати учнями знання. Ефективність впровадження нестандартних форм роботи з учнями на уроках математики, методичні прийоми та знахідки –

основа даних авторських розробок вчителя.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, проведення відкритих уроків, публікації у районних, обласних педагогічних виданнях.

80. Тема досвіду

Використання структурно-логічних схем на уроках української літератури з метою розвитку критичного мислення учнів

Автор досвіду

Подрезова Ірина Федорівна, 1968 р.н., вчитель української мови та літератури Сокологірненської загальноосвітньої школи I-III ступенів Генічеської районної ради Херсонської області, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, педагогічний стаж - 28 років.

Адреса досвіду

Сокологірненська загальноосвітня школа I-III ступенів Генічеської районної ради Херсонської області, с.Сокологірне, Генічеський район, вул.Шкільна, 41,(05534)6-71-49 e-mail:sokologirne_shkola@ukr.net

Анотація досвіду

Основою даного досвіду є узагальнення та систематизація педагогічних теорій щодо використання наочності у вигляді схем при викладанні української літератури. Використовуючи дану технологію, Ірина Федорівна розробила авторські структурно-логічні схеми, які будуть дієвою практичною допомогою вчителям та забезпечуватимуть особистісно орієнтовану модель навчання. Учитель, спираючись на досвід видатних науковців, представляє оригінальні власні СЛС, цикл авторських уроків з їх використанням, дослідницьку роботу, яка була представлена на Всеукраїнському літературному конкурсі «Розкрилля душі-2015», присвяченому 85-річчю від дня народження Ліни Костенко, та нагороджена Дипломом II ступеня.

Форми поширення досвіду

Публікації у районних та обласних педагогічних виданнях, виступи на семінарах, проведення виставки-презентації педагогічних ідей, відкриті уроки

81. Тема досвіду

Сучасні підходи до організації методичної роботи з педагогами дошкільного закладу

Автор досвіду

Рак Надія Олександрівна, вихователь-методист Генічеського ясел-садка №3 «Казка» Генічеської районної ради Херсонської області, 1965 р.н., педагогічний стаж – 33 роки

Адреса досвіду

Генічеський ясла-садок комбінованого типу №3 «Казка» Генічеської районної ради Херсонської області, м.Генічеськ, провулок Казковий,7, (05534)3-35-75 e-mail:skazkasad@ukr.net

Анотація досвіду

Вихователь-методист Генічеського ясел-садка №3 «Казка» Генічеської районної ради Херсонської області Рак Надія Олександрівна розкриває у

представленому досвіді актуальність проблеми створення інноваційної педагогічної системи в сучасному дошкільному закладі, ефективність впровадження нестандартних форм роботи з педагогічними кадрами. З метою підвищення рівня професійної майстерності вихователів методистом розроблено цикл авторських розробок методичних заходів у вигляді педагогічного лото, методичних фестивалей, ділових ігор, економічних тренінгів.

Форми поширення досвіду

Публікації у районних та обласних педагогічних виданнях, виступи на семінарах, проведення виставки-презентації педагогічних ідей.

82. Тема досвіду

Інтерактивні методи роботи з педагогами дошкільного навчального закладу

Автор досвіду

Надточа Лариса Володимирівна, 1968 р.н., вихователь-методист Генічеського ясла-садка «Червона шапочка», педагогічний стаж – 21 рік.

Адреса досвіду

Генічеський ясла-садок «Червона шапочка», Херсонська область, м.Генічеськ, вул.Космонавтів, 35 (05534) 3-20-74, e-mail: dnz2495@ukr.net

Анотація досвіду

Даний досвід представляє інтерактивні технології та форми методичної роботи з педагогами у дошкільному навчальному закладі. Вихователь-методист, упроваджуючи передові технології сучасної педагогічної інноватики, ділиться практичним досвідом роботи, що сприяє активізації творчої ініціативи вихователів для підвищення якості навчально-виховного процесу.

Форми поширення досвіду

Публікації у районних та обласних педагогічних виданнях, виступи на семінарах, проведення відкритих інноваційних форм роботи з педагогами, виставка-презентація педагогічних ідей.

ГОЛОПРИСТАНСЬКИЙ РАЙОН

83. Тема досвіду

Формування мовленнєвої та читацької культури учнів на уроках української мови та літератури в позакласній роботі

Автор досвіду

Добровольська Ніна Григорівна, 1964 року народження, учитель української мови та літератури, спеціаліст вищої категорії, 28 років

Адреса досвіду

Бехтерська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Бехтерської сільської ради Голопристанського району Херсонської області, с. Бехтери, вул. Шкільна, 3, (05539)42761

Анотація досвіду

Методичні розробки уроків. Система нестандартних уроків:

- Урок-телепередача «Узагальнення знань з теми «Іменник»
- урок-комп'ютерна гра «Активні й пасивні дієприкметники»
- урок-прес-конференція «Узагальнення знань з теми «Односкладне речення»
- урок-дослідження «Поспішайте творити добро». Види СПР
- бінарний урок «Леся Українка й Анна Ахматова»

Форми поширення досвіду

Показові уроки, участь у педагогічних конкурсах, виступи на семінарах

84. Тема досвіду

Формування соціальних компетентностей особистості на уроках української мови і літератури.

Автор досвіду

Риженко Надія Єгорівна, 1952 р.н., вчитель української мови і літератури, спеціаліст I категорії, 45 років.

Адреса досвіду

Новофедорівська загальноосвітня школа I-III ступенів Новофедорівської сільської ради Голопристанського району Херсонської області, с.Новофедорівка, вул. Незалежності, 27-а, (05539)36315

Методичні розробки уроків: 1. Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників (6 клас).

2. Повторення та узагальнення вивченого про «Дієприкметник як особлива форма дієслова».

3. «Загальнолюдські мотиви і гуманістичні цінності. Біологічні інстинкти і духовна воля до життя в поемі в прозі Осипа Турянського «Поза межами болю» (11 кл.).

4. Іван Багряний «Тигролови». Гуманістична перемога добра над злом. Григорій Многогрішний – сильний тип української людини (11 кл.).

Форми поширеного досвіду

Виступи на семінарах, показові уроки, семінари-практикуми.

85. Тема досвіду

Формування полікультурної компетентності школярів на уроках української літератури.

Автор досвіду

Коваленко Світлана Іванівна, 1970 р.н., учитель української мови і літератури, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», 28 років.

Адреса досвіду

Новозбур'ївська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1 Новозбур'ївської сільської ради Голопристанського району Херсонської області, с.Нова Збур'ївка, вул.Центральна, 147, (05539)47586

Анотація досвіду

Учитель переконана, що якість системи середньої освіти визначається тим, наскільки підготовлені до життя випускники школи. Знання і вміння, навички, яких набувають учні в процесі вивчення української мови та літератури, не переходять автоматично у таку готовність. Поряд із засвоєнням базових знань перед педагогами постає завдання навчити учнів учитися, виробити потребу у навчанні впродовж життя, навчити використовувати отримані знання у своїй практичній діяльності - професійній, побутовій і т.д.

Учитель прагне навчити учнів здобувати знання, зацікавити учнів до вивчення рідного слова, сприяти розширенню світогляду учнів, долученню їх до світової культури.

Через свій предмет вона формує повагу до традицій, звичаїв, історії України, знайомить учнів з основними цінностями світової художньої культури, сприяє розширенню ерудиції учнів, вихованню їх загальної культури, поваги до національних і світових традицій, толерантного ставлення до представників різних культур, віросповідань, рас.

Форми поширення досвіду

- Друкована стаття у фаховому журналі «Таврійський вісник» (2017 р.) «Використання елементів компаративного аналізу на уроках української літератури для розвитку полікультурної компетентності учнів»;

- методичні розробки уроків:
- «Образ фарбованого лиса в українській та світовій літературі» – 5 кл.
- «Мандрівні сюжети» байок Л.Глібова «Езопа» і І.Крилова» - 6 кл.
- «Романтична домінанта в поезії Т.Шевченка й ДЖ.Байрона – 9 кл.
- «Іван Карпенко-Карий «Мартин Буруля». Використання кращих зразків побутової комедії західноєвропейської драматургії – 10 кл.

86. Тема досвіду

Використання інтерактивних та проектних технологій навчання на уроках англійської мови

Автор досвіду

Терещенко Ірина Володимирівна, 1970 р.н., учитель англійської мови, спеціаліст вищої категорії, 22 роки.

Адреса досвіду

Новозбур'ївська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1 Новозбур'ївської сільської ради Голопристанського району Херсонської області, с. Нова Збур'ївка, вул. Центральна 147, (05539)47586

Анотація досвіду

На своїх уроках Ірина Володимирівна використовує роботу в парах та групах, рольові ігри. Учитель практикує уроки-казки, уроки-подорожі, уроки-діалоги, уроки-ділові ігри та диференційне навчання, інтегровані завдання, уроки-проекти, уроки з комп'ютерною підтримкою.

Зацікавлює вихованців, запроваджуючи ІКТ, адже переконана, що вони розкривають широкі можливості для вдосконалення навчального процесу, роблять урок більш змістовним і цікавим.

Вдало використовує на уроках ігрові форми навчання, особливо в початковій школі. У процесі гри в дітей виробляються навички зосередження, самостійного мислення, розвивається увага, дисципліна. Введення ігор чи ігрових моментів робить навчання цікавішим, створює в дітей бадьорий настрій, полегшує подолання труднощів у засвоєнні навчального матеріалу.

Інтерактивні та проектні технології навчання допомагають учителю не тільки розвивати в учнів мовленнєві навички і вміння, а й формувати в них інтелектуальні та мовленнєві здібності.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, виступи на семінарах, методичні об'єднання, виставка педагогічних ідей.

87. Тема досвіду

Реалізація комунікативного методу навчання англійської мови із застосуванням інтернет-ресурсів

Автор досвіду

Мельничук Інга Олександрівна, 1975 р.н., учитель англійської мови, спеціаліст вищої категорії, стаж - 19 років.

Адреса досвіду

Залізнопортівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Новофедорівської сільської ради Голопристанського району Херсонської області, с. Залізний Порт, вул. Миру, 3, т.(05539)3-54-24

Анотація досвіду

Мельничук І.О. віддає перевагу методам навчання, які поєднують комунікативні та пізнавальні цілі. Цей підхід включає моделювання реальних ситуацій спілкування, що опирається на застосування автентичних матеріалів. Такі матеріали вчитель бере із мережі інтернет і активно використовує на своїх уроках, що робить їх різноманітними, цікавими для учнів, пізнавальними і практично

спрямованими. Учні навчилися самостійно відшукувати цікаві для них матеріали і презентувати їх на уроках.

Учитель активно пропагує серед школярів спілкування із носіями мови через мережу інтернет і залучила до цього кількох школярів.

Головною функцією своєї методики викладання Мельничук І.О. вважає необхідність створення природного мовного середовища.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, відкриті уроки, проведення літньої мовної школи.

88. Тема досвіду

Компаративний аналіз як засіб розвитку полікультурної компетентності учнів на уроках зарубіжної літератури

Автор досвіду

Олімська Юлія Леонідівна, 1966 р.н., учитель зарубіжної літератури та російської мови, спеціаліст вищої категорії, 28 років

Адреса досвіду

Долматівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, Голопристанського району Херсонської області, с. Долматівка, вул. Горького, 33, тел. (05539) 3 84 30, dolmatsvska.shkola@mail.ru

Анотація досвіду

Мета досвіду - забезпечити розвиток полікультурної компетентності учнів, підвищити рівень їхньої мотивації до вивчення предмету, сприяти розвитку цілісного сприйняття дійсності, оскільки методологічною основою вивчення предмету є формування загальнолюдських і національних цінностей, зміст яких визначається на засадах ідеї полікультурності, взаємоповаги між націями і народами. Досвід допоможе учням зрозуміти сутність компаративного аналізу; сприятиме розумінню учнями духовної єдності і національної своєрідності різних літератур в культурно-історичному розвитку суспільства; розвиватиме вміння та навички компаративного аналізу літературного тексту, формуватиме досвід творчої діяльності, потребу в творчій самореалізації та духовно-естетичному самовдосконаленні школярів.

Форма поширення досвіду

Виступи на семінарах, районних методичних об'єднаннях, відкриті уроки, брошура

89. Тема досвіду

Загальноосвітня функція бібліотеки та її реалізація шляхом розвитку читацьких умінь і навичок

Автор досвіду

Сай Наталія Вікторівна, 1980 р.н., шкільний бібліотекар, 7 років

Адреса досвіду

Таврійська загальноосвітня школа I-III ступенів, Голопристанського району Херсонської області, с. Таврійське вул. Лісова, 71; тел. (05539) 4 32 64, irinatsvira@ukr.net

Анотація досвіду

Мета досвіду – сприяти розвитку пізнавальних інтересів учнів та формуванню їхніх читацьких навичок, використовуючи сучасні інформаційно - комунікаційні технології. Велика увага приділяється формуванню читацьких інтересів учнів та виховання любові до книги, представлено інноваційні шляхи популяризації сучасної української дитячої книги через позакласну та позанавчальну діяльність. Представлено співпрацю бібліотекаря з учителями-предметниками, класними керівниками у роботі по розвитку читацьких умінь та навичок.

Форма поширення досвіду

Виступи на семінарах, районних методичних об'єднаннях, відкриті виховні заходи, брошура.

90. Тема досвіду

Розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових дій, використання їх у повсякденній ігровій діяльності

Автор досвіду

Попов Сергій Анатолійович, 1974 р.н., учитель фізичної культури та предмету «Захист Вітчизни», спеціаліст вищої категорії, 19 років

Адреса досвіду

Новозбур'ївська загальноосвітня школа I-III ступенів №1 Голопристанського району Херсонської області, 75631, с. Нова Збур'ївка, вул. Леніна, 147, тел. (05539) 4 75 86, school2207@ukr.net

Анотація досвіду

Мета досвіду – створити організаційно-педагогічні умови для ефективного використання інтерактивних методів навчання на уроках фізичної культури та «Захисту Вітчизни»; формування в учнів навичок фізичного самовдосконалення; розвитку особистісних якостей, сформувати в учнів стійкий інтерес до занять фізичною культурою, розкрити їх потенційні можливості, утвердити пріоритети здорового способу життя, сприяти вихованню в учнів вмінь та навичок для самостійних занять фізичною культурою у повсякденному житті, вихованню патріотизму у підростаючого покоління, підготовку юнаків до служби в Збройних Силах України та захисту Вітчизни.

Форма поширення досвіду

Виступи на семінарах, районних методичних об'єднаннях, відкриті уроки, майстер-класи, буклет.

91. Тема досвіду

Методи вдосконалення рухових дій і виховання фізичних якостей

Автор досвіду

Клютов Василь Вікторович, 1963 р.н., учитель фізичної культури та предмету «Захист Вітчизни», спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», 30 років

Адреса досвіду

Рибальченська загальноосвітня школа I-III ступенів Голопристанського району Херсонської області, 75631, с. Рибальче, вул. Степова, 57-А, тел. (05539) 4 64 72, rybalche_school@ukr.net

Анотація досвіду

Мета досвіду – сприяння фізичному розвитку школярів, удосконалення життєво важливих рухових навичок, зміцнення здоров'я на засадах індивідуального та диференційованого підходу до організації навчальної діяльності на уроках фізичної культури; зміцнення здоров'я школярів, розвиток фізичних якостей, збільшення рівня загальної фізичної підготовленості, формування спрямованості на здоровий спосіб життя, підготовка юнаків до служби в Збройних Силах України, захисту Батьківщини та дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Форма поширення досвіду

Виступи на семінарах, районних методичних об'єднаннях, відкриті уроки, майстер-класи, буклет

92. Тема досвіду

Застосування дидактичної інтеграції для розвитку життєвої компетентності учнів на уроках географії

Автор досвіду

Свиридова Ольга Іванівна, учитель географії, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», стаж 36 р.

Адреса досвіду

Чулаківська загальноосвітня школа I-III ступенів Чулаківської сільської ради Голопристанського району, с. Чулаківка, вул. Заїки, 17, тел. (05539) 43516

Анотація досвіду

Основна ідея досвіду полягає в застосуванні потенціалу дидактичної інтеграції як синтезу взаємодіючих наук на основі географії для розвитку життєвої компетентності особистості. Учитель використовує не лише між предметні зв'язки, а й синтезує інформації взаємодіючих дисциплін, які об'єднують знання в межах

географії, що є умовою розвитку нестандартного творчого та інтегрованого мислення як основа життєвої компетентності особистості.

Методичні розробки: брошури «Застосування дидактичної інтеграції для розвитку життєвої компетентності учнів на уроках географії», «Тиждень географії в Чулаківській школі».

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, районні та обласні семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, на методичних сайтах, майстер-класи.

93. Тема досвіду

Краєзнавчий принцип викладання географії

Автор досвіду

Щербина Оксана Володимирівна, учитель географії вищої категорії, «учитель-методист», стаж роботи 30 років.

Адреса досвіду

Малокардашинська загальноосвітня школа I-III ступенів, 75639, с. Мала Кардашинка, вул. Шкільна, 29 (05539) 4-53-36

Анотація досвіду

Краєзнавчий принцип викладання географії надає можливість Щербині О.В. навчати учнів відповідно до дидактичного правила «від відомого – до невідомого», «від близького – до далекого». Навчання набуває практичної спрямованості, удосконалюються навички поводження в природі, з'являється інтерес до екологічних, господарських проблем. Краєзнавчий принцип викладання географії дає змогу вчителю пов'язувати в єдине ціле процес навчання і виховання, перетворюючи теоретичні знання на конкретні уміння та навички. На основі живого споглядання явищ, об'єктів відбувається їх сприйняття, формуються уявлення і поняття необхідні для практичної діяльності.

Методичні розробки: брошура «Краєзнавчий принцип викладання географії», міні-підручник «Географія села Мала Кардашинка».

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, районні та обласні семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, майстер-класи.

94. Тема досвіду

Інформаційно-комунікаційні технології та сучасний урок.

Автор досвіду

Верещак Віта Михайлівна, учитель географії вищої категорії, «старший учитель», стаж роботи 25 років.

Адреса досвіду

Таврійська загальноосвітня школа I-III ступенів, 75639, с. Таврійське, вул.Лісова, 71 (05539) 43264

Анотація досвіду

Верещак В.М. під час викладання географії та економіки особливе місце відводить таким формам занять, які забезпечують участь кожного учня у проведенні уроку, підвищують авторитет знань та індивідуальну відповідальність школярів за результати навчальної діяльності. Ці завдання учнів учитель успішно розв'язує завдяки інформаційним технологіям. У традиційну схему «вчитель – учень – підручник» вчителька вводить нову ланку – комп'ютер. Використання комп'ютерних технологій істотно підвищує ефективність її уроків, якість знань і умінь учнів.

Методичні розробки: брошура «Інформаційно – комунікаційні технології та сучасний урок».

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, районні семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, майстер-класи.

95. Тема досвіду

Використання інформаційно-комунікаційні технології на уроках географії та в позакласній роботі.

Автор досвіду

Козаченко А.О., учитель географії, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», стаж роботи 21 рік.

Адреса досвіду

Новофедорівська загальноосвітня школа I-III ступенів, 75652, с. Новофедорівка, вул.Незалежності, 27- А (05539) 36315

Анотація досвіду

Козаченко А.О. впроваджує в своїй діяльності засоби інформаційно-комунікаційних технологій направлені на інтенсифікацію процесу навчання, реалізацію ідей розвиваючого навчання, вдосконалення форм і методів організації учбового процесу, який забезпечує перехід від механічного засвоєння знань до оволодіння ними уміннями самостійно набувати нові знання. Учитель намагається урізноманітнити форми роботи так, щоб кожна дитина відчула необхідність своєї присутності на уроці, щоб у кожного учня виховати любов до свого предмета, бажання вчитися та само виховуватися.

Методичні розробки: На методичному порталі <http://metodportal.com/> «Використання інформаційно-комунікаційних технологій у викладанні географії», «Забезпечення інформаційно-комп'ютерного супроводу навчальних занять з

географії», «Комп'ютер на уроці географії», «Психологічні основи використання комп'ютерної техніки під час навчання учнів», «Інтерактивні методи навчання Інтерактивні технології навчання на уроках географії», «Теоретичні засади інтерактивного навчання КВК для учнів 7 класу «Подорож в країну географії», «Топоніміка Херсонської області», «Електроенергетика України», «Міжнародні організації. Презентація».

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, районні та обласні семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, майстер-класи, розміщення особистих матеріалів на методичному порталі

96. Тема досвіду

Інтерактивні методи навчання як засіб активізації навчального - виховного процесу.

Автор досвіду

Можина Лариса Володимирівна, учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», стаж роботи 31.

Адреса досвіду

Великокардашинська загальноосвітня школа I-III ступенів, с.Велика Кардашинка, вул.Новоселів,19, (05539) 4 75 86

Анотація досвіду

Учитель уміло застосовує комп'ютерні технології. Її учні під час уроків отримують міцні знання, практичні навички. Саме на таких уроках педагог вирішує цілу низку різноманітних дидактичних і виховних завдань. Школярі вчаться розвивати пізнавальні навички, конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі та розвивають критичне мислення, мають міцні знання.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, районні семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, майстер-класи.

97. Тема досвіду

Використання відеофрагментів на уроках історії як засіб розвитку когнітивних процесів учнів

Автор досвіду

Усова Анна Олексіївна, 1975 р.н., учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», стаж 19 р.

Адреса досвіду

Олексіївська загальноосвітня школа I-III ступенів Олексіївської сільської ради Голопристанського району, с. Олексіївка Голопристанського району Херсонської області, вул. Шкільна, 26, тел. (05539) 45230

Анотація досвіду

Автор досвіду – учитель-практик надає рекомендації зі створення пізнавальних завдань у процесі застосування відеофрагментів на уроках історії, розкриває із власного досвіду методiku використання відеоматеріалів під час викладання історії.

Використання відеофрагментів на уроках історії повинно сприяти не тільки емоційному наповненню змісту заняття, а й розвитку когнітивних процесів: сприймання, пам'яті, уваги, мислення учнів, що зумовлено компетентнісним підходом до викладання історії на сучасному етапі.

Методичні розробки: «Середньовічний світ Західної Європи», «Історичний портрет Володимира Великого»

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, на методичних сайтах, майстер-класи.

98. Тема досвіду

Дослідницька діяльність учнів з історії як засіб розвитку їх творчого потенціалу.

Автор досвіду

Усова Анна Олексіївна, 1975 р.н., учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», стаж 19 р.

Адреса досвіду

Олексіївська загальноосвітня школа I-III ступенів Олексіївської сільської ради Голопристанського району, с. Олексіївка Голопристанського району Херсонської області, вул. Шкільна, 26, тел. (05539) 45230

Анотація досвіду

Актуальність досвіду визначається завданням реформування освіти в Україні. Автор досвіду – учитель-практик надає рекомендації які можуть бути використані в системі педагогічної освіти для організації дослідницької роботи учнів під час вивчення історії.

Методичні розробки: брошура «Дослідницька діяльність учнів з історії як засіб розвитку їх творчого потенціалу»

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, на методичних сайтах, майстер-класи.

99. Тема досвіду

Блок–схема на уроках правознавства та історії

Автор досвіду

Роман Т.І., 1962 р.н., учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», стаж 33 р.

Адреса досвіду

Гладківська загальноосвітня школа I-III ступенів Таврійської сільської ради Голопристанського району Херсонської області, с. Гладківка, вул.Центральна, 163, тел. (05539) 34672

Анотація досвіду

Автор досвіду – учитель-практик надає рекомендації щодо поєднання графічних блок-схем із інтерактивними технологіями навчання з метою підвищення зацікавленості молодого покоління навчанням.

Методичні розробки: брошура «Блок-схеми на уроках правознавства та історії».

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, майстер-класи.

100. Тема досвіду

Проблемне навчання як засіб формування культури історичного мислення

Автор досвіду

Краснова Тетяна Вікторівна, учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», стаж 35 р.

Адреса досвіду

Новозбур'ївська загальноосвітня школа I-III ступенів №1 Новозбур'ївської сільської ради Голопристанського району, с. Нова Збур'ївка, Голопристанського району Херсонської області, вул.Центральна, 147, тел. (05539) 47586

Анотація досвіду

Автор досвіду – учитель-практик цікаво і актуально засобом проблемного навчання формує в учнів культуру історичного мислення, розширює інтелектуальні та творчі особисті якості учнів з урахуванням їх інтересів, мотивів, системи цінностей, залучає учнів до системної творчої, пошукової роботи, виховує активну, компетентну, креативну особистість, яка вміє знаходити та вирішувати нестандартні проблеми.

Методичні розробки: буклет «Проблемне навчання як засіб формування культури історичного мислення»

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, майстер-класи.

101. Тема досвіду

Використання краєзнавчих матеріалів у курсі вивчення історії України

Автор досвіду

Яценко Валентина Олексіївна, учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, стаж 37 р.

Адреса досвіду

Новолодимирівська загальноосвітня школа I-III ступенів Новолодимирівської сільської ради Голопристанського району, с. Новолодимирівка, вул. Слави, 24-д, тел. (05539) 49430

Анотація досвіду

Автор досвіду – учитель-практик надає рекомендації з використання наукових досліджень архіологічних пам'яток давнього світу на території Голопристанського району. Учителем розроблений мультимедійний краєзнавчо-інформаційний проект «Голопристанщина – мій рідний край» та плани-конспекти з його використанням на уроках історії. Матеріали проекту також можуть бути використані у позакласній та гуртковій роботі.

Методичні розробки: брошура «Використання краєзнавчих матеріалів у курсі вивчення історії України».

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, на методичних сайтах, майстер-класи.

102. Тема досвіду

Інформаційно-комунікаційні технології як ефективний засіб активізації навчальної діяльності учнів при вивченні культурознавчих тем.

Автор досвіду

Яценко Валентина Олексіївна, учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», стаж 37 р.

Адреса досвіду

Новолодимирівська загальноосвітня школа I-III ступенів Новолодимирівської сільської ради Голопристанського району, с. Новолодимирівка, вул. Слави, 24-д, тел. (05539) 49430

Анотація досвіду

Практичне значення досвіду в тому, що за допомогою ІКТ на уроках учитель досягає більш глибокого осмислення учнями навчального культурологічного

матеріалу, образного сприйняття, посилення емоційного впливу історії на особистість учня, його «занурення» в досліджувальну епоху.

Методичні розробки: брошура «Інформаційно-комунікативні технології як ефективний засіб активізації навчальної діяльності учнів при вивченні культурознавчих тем»

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, на методичних сайтах, майстер-класи.

103. Тема досвіду

Формування ключових компетенцій на уроках історії засобами краєзнавства

Автор досвіду

Горькова Л.М., учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», стаж 33 р.

Адреса досвіду

Чулаківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Чулаківської сільської ради Голопристанського району, с. Чулаківка, вул. Заїки, 17, тел. (05539) 43516

Анотація досвіду

При викладанні історії вчитель систематично використовує краєзнавчий матеріал. Це допомагає Людмилі Миколаївні вийти за межі підручника, ефективно працювати над формуванням в учнів національної свідомості та історичної пам'яті свого народу, переконувати своїх учнів в тому, що знання історії рідного краю духовно збагачують кожну особу, виховувати нездолану відданість Вітчизні, вчити шанувати свій народ та інші народи, що здавна пліч-о-пліч жили та працювали в Україні, відчувати історичні процеси, «доторкнутися до історії».

Методичні розробки: брошура «Формування ключових компетенцій на уроках історії засобами краєзнавства»

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, майстер-класи.

104. Тема досвіду

Використання відеоматеріалів як засіб мотивації на уроках правознавства.

Автор досвіду

Подшивалова І.І., учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», стаж 22 р.

Адреса досвіду

Новозбур'ївська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1 Новозбур'ївської сільської ради Голопристанського району, с. Нова Збур'ївка, вул.Центральна, 147, тел. (05539) 47586

Анотація досвіду

Учитель уміло застосовує комп'ютерні технології. Її учні під час уроків отримують міцні знання, практичні навички. Саме на таких уроках педагог вирішує цілу низку різнорівневих дидактичних і виховних завдань. Школярі вчаться розвивати пізнавальні навички, конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі та розвивають критичне мислення.

Методичні розробки: брошура «ІКТ на уроках правознавства»

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, на методичних сайтах, майстер-класи.

105. Тема досвіду

Проблемне навчання як умова розвитку соціальної компетенції учнів на уроках біології

Автор досвіду

Леонова С.М., учитель біології, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель», стаж 28 років.

Адреса досвіду

Гладківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Голопристанського району Херсонської області, с. Гладківка, вул.Центральна, 163, тел. (05539) 34672

Анотація досвіду

Леонова С.М., учитель–практик вважає що проблемне навчання, пошукова діяльність учнів сприяє розвитку критичного мислення та пізнавальних інтересів учнів. Діти на уроках Світлани Миколаївни почувають себе впевнено, вільно висловлюють свої думки і спокійно сприймають зауваження. В атмосфері довіри та взаємодопомоги учні роблять відкриття, усвідомлюють важливість здобутих знань. Її багаторічний досвід підтверджує необхідність проблемного викладання навчального матеріалу, як основу активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках біології. Бо саме проблемне навчання сприяє розвитку мислення та пізнавальної діяльності учнів, підвищує якість знань, умінь та навичок. Під керівництвом учителя на уроках створюються проблемні ситуації, а самостійна діяльність учнів спрямована на усвідомлення, сприйняття та її вирішення, у результаті чого набуваються нові знання та вміння.

Методичні розробки: брошура «Проблемне навчання як умова розвитку соціальної компетенції учнів на уроках біології»

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, на методичних сайтах, майстер-класи.

106. Тема досвіду

Організація роботи з обдарованими дітьми

Автор досвіду

Білецька Л.П., учитель біології, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», стаж 40 років.

Адреса досвіду

Новозбур'ївська загальноосвітня школа I-III ступенів №3 Новозбур'ївської сільської ради Голопристанського району Херсонської області, с. Нова Збур'ївка, вул.Шкільна, 158, тел. (05539) 4-71-78

Анотація досвіду

Учитель-практик багато років працює індивідуально з обдарованими дітьми. Для неї такі діти – це майбутній цвіт нації, інтелектуальна еліта, гордість і честь України. Тому перед собою педагог ставить завдання спрямоване на забезпечення формування інтелектуального потенціалу нації шляхом створення оптимальних умов для розвитку дітей. У роботі з обдарованими дітьми Лілія Павлівна широко запроваджує нові педагогічні технології, сучасні форми і методи роботи, які сприяють виявленню, підтримки та розвитку обдарованості, допомагає учням розкрити свої здібності, таланти, набути навички дослідницької роботи, розвивати ініціативу, формувати вміння здійснювати творчий пошук, використовувати досвід інших, проводити наукові дослідження.

Методичні розробки: брошура «Організація роботи з обдарованими дітьми»

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, на методичних сайтах, майстер-класи.

107. Тема досвіду

Реалізація особистісно-диференційованого навчання на уроках хімії

Автор досвіду

Кардавар М.Ф., учитель хімії та біології, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», стаж 27 років.

Адреса досвіду

Чулаківська загальноосвітня школа I-III ступенів Чулаківської сільської ради Голопристанського району, с. Чулаківка, вул. Заїки, 17, тел. (05539) 43516

Анотація досвіду

Основна ідея досвіду полягає в створенні сприятливих умов для навчання та розвитку особистості пов'язане зі здійсненням диференційованого підходу до учнів

у навчальному процесі. Для цього педагог використовує різні за складністю завдання, створює та моніторить групи диференційованого навчання, які є динамічними.

Методичні розробки: брошури «Реалізація особистісно-диференційованого навчання на уроках хімії», «Типологія учнів при диференційованому навчанні в школах сільської місцевості».

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, районні семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, майстер-класи.

108. Тема досвіду

Хімічні диктанти як форма поточного контролю засвоєння учнями знань. Добірка диктантів для 7-го класу.

Автор досвіду

Колодій Любов Володимирівна, учитель хімії, спеціаліст вищої категорії, стаж 23 роки.

Адреса досвіду

Новозбур'ївська загальноосвітня школа I-III ступенів №1 Новозбур'ївської сільської ради Голопристанського району, с. Нова Збур'ївка, вул.Центральна, 147, тел. (05539) 47586

Анотація досвіду

Пропоновані диктанти з неорганічної хімії призначені для письмової перевірки навчального матеріалу. У роботі зібрані питання, які передбачені для учнів 7-8 класів нині чинною програмою для загальноосвітніх навчальних закладів і вимагають відповіді у вигляді формул, одного-двох слів, невеликого речення, обчислення простої задачі, написання рівнянь хімічних реакцій.

Використовуючи добірку Любов Володимирівни, учителі мають можливість перевірити рівень засвоєння базових знань учнів на кожному уроці, витрачаючи при цьому небагато часу. При проведенні хімічних диктантів активізується розумова діяльність учнів, запам'ятовуються спеціальні відомості по предмету.

Користування добіркою диктантів дозволить учителю суттєво економити час для підготовки до уроків, оптимізувати навчальний процес, сприятиме реалізації особистісно-зорієнтованого підходу до учнів, дасть змогу перевірити на уроці рівень знань більшої кількості учнів.

Методичні розробки: буклет «Проблемне навчання як засіб формування культури історичного мислення»

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, майстер-класи.

109. Тема досвіду

Громадянське навчання та виховання в світлі сучасних вимог до формування особистості

Автор досвіду

Туній О.А., заступник директора з виховної роботи Таврійської ЗОШ, учитель вищої категорії, «учитель-методист», стаж 40 років.

Адреса досвіду

Таврійська загальноосвітня школа I-III ступенів Таврійської сільської ради Херсонської обл., 75639, с. Таврійське, вул.Лісова, 71, (05539) 43264

Анотація досвіду

Досвід Тунія О.А. заслуговує на увагу ЗДВР, педагогів-організаторів, класних керівників. Олександр Анатолійович, виконуючи завдання відродження та оновлення процесу громадянського виховання, прагне наповнити його новим змістом, створює систему виховної роботи в школі, яка діє у тісній співпраці педагогічного та учнівського колективу, дає можливість кожній молодій людині проявити себе в дії, кожному молодому громадянину пізнати себе.

Методичні розробки: брошура «Громадянське навчання та виховання у світлі сучасних вимог до формування особистості»

Форми поширення досвіду

Семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах, майстер-класи, творчі групи

110. Тема досвіду

Соціальне проектування в дії.

Автор досвіду

Усова Анна Олексіївна, 1975 р.н., директор школи, учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист», стаж 19 р.

Адреса досвіду

Олексіївська загальноосвітня школа I-III ступенів Олексіївської сільської ради Голопристанського району, с. Олексіївка, вул. Шкільна, 26, тел. (05539) 45230

Анотація досвіду

Усова А.О. створює та займається реалізацією соціальних проектів. Працює над формуванням готовності учнів до взаємодії з соціумом, шукає шляхи залучення педагогів, дітей та батьків до створення виховних проектів («Людина – професії», «Волонтерство», «Школа юного фермера», «Наша творчість – громаді», «Клуб юного підприємця», «Сороканіжка»).

Методичні розробки: захист проектів

Форми поширення досвіду

Семінари, методичні об'єднання, методичні рекомендації, на методичних сайтах, майстер-класи.

111. Тема досвіду

Проектування уроків математики в умовах компетентнісно орієнтованого підходу до навчання

Автор досвіду

Щербина Надія Василівна, 1951 р. н., стаж роботи 42 роки, спеціаліст першої категорії

Адреса досвіду

Геройська ЗОШ, с. Геройське, вулиця Оводовського, 17, тел. 055 (39)4 62 38,
E-mail: kinburnn@yandex.ru

Анотація досвіду

Компетентність як педагогічне явище характеризується складною структурою:

- знання (глибокі, міцні, математичні, систематичні тощо)
- досвід діяльності (використання знань у стандартних та нестандартних ситуаціях тощо)
- внутрішні переконання (ціннісні установки, мотивація діяльності, рефлексія тощо).

Проведення ефективного уроку Надія Василівна реалізує через:

- ефективне проектування уроку розробляє систему взаємодії вчителя та учнів (зміст, форми, методи та засоби навчання і виховання в процесі навчання)
- під час підготовки до уроку враховує сучасні вимоги: загальнопедагогічні, дидактичні, психологічні, валеологічні, які дозволяють забезпечити особистісно компетентнісний підхід до навчання.

У модулі відповідного типу уроку та його структурі учитель розподіляє таким чином портфоліо ідей, знахідок, технологій, прийомів, методів, засобів:

- модуль вивчення нового матеріалу;
- модуль практики;
- модуль психологічного супроводу;
- модуль вступного повторення.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації в районних, обласних, республіканських педагогічних виданнях, відкриті уроки, семінари – практикуми, методичні рекомендації, майстер-класи.

112. Тема досвіду

Організація науково-дослідницької діяльності учнів з астрономії

Автор досвіду

Дзись Олександр Михайлович, 1984 р.н., стаж роботи 9 років, спеціаліст I категорії

Адреса досвіду

Круглоозерська ЗОШ, с. Круглоозерка, вул. Шкільна, 25, тел.(05539)48130, krygloozerka@ukr.net

Анотація досвіду

Маючи ґрунтовну науково-теоретичну і методичну підготовку за фахом, Олександр Михайлович використовує широкий арсенал форм, методів та прийомів навчання з метою активізації пізнавальної і дослідницької діяльності учнів, навчає їх виділяти головне, досягає міцного засвоєння астрономічних понять.

Учитель добре розуміє, що динамічні зміни життя, оновлення інформації та колосальні темпи її нагромадження зумовлюють потребу таких членів суспільства, які здатні гнучко й оперативно адаптуватися до нових вимог, адекватно реагувати на нові виклики, навчатися впродовж життя, розвиватися та творити.

Тому провідною діяльністю Олександра Михайловича є розкриття потенціалу учня. Учитель активізує пізнавальну діяльність учнів, створює комфортні умови для дослідницької діяльності розвиває творчі здібності учнів. На уроках астрономії для активізації пізнавальної діяльності використовує не тільки вивчення теорії, а й закріплення її за допомогою практичних занять у вечірній та нічний час. Під час практичних робіт використовує телескоп Arsenal 150/750 EQ3-2 та бінокль Arsenal 20x50 Porro. За допомогою цих приладів та фотоапарату створюються фотографії цікавих астрономічних об'єктів – Місяця, Сонця, планет, комет, туманностей та інше.

Навчальний процес характеризується високою інтенсивністю, ефективністю, результативністю, супроводжується підвищеним інтересом з боку учнів, одержані знання відрізняються глибиною і міцністю.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації в районних, обласних, республіканських педагогічних виданнях, відкриті уроки, семінари – практикуми, лекції на ТБ у програмі «Мовою зорь», участь у всесвітніх спостереженнях за Місяцем - «Сурікати», ведення блогу на сайті Astroscop.

113. Тема досвіду

Використання технологій «змішаного навчання» для формування соціальних компетенцій учнів .

Автор досвіду

Верещака Іван Вікторович, 1976 р. н., стаж роботи 12 років, спеціаліст вищої категорії

Адреса досвіду

Чулаківська ЗОШ, с.Чулаківка, вул. Заїки, 15-а, 05539 4 35 16, chzosh@i.ua

Анотація досвіду

Сучасний світ виставляє до випускників і майбутніх перетворювачів навколишнього світу суттєво нові вимоги, одними з яких є вміння самостійно опрацьовувати великі масиви інформації, що постійно змінюється та вміння працювати в команді.

Для формування стійких компетенцій кожен учень потребує різної порції інформації та часу на її опрацювання, продуктивність кожного максимальна у різні проміжки часу.

Тому, для максимально ефективного засвоєння інформації пропонується використання технологій "змішаного навчання", а саме:

- "перевернутий клас" - для більш ефективного використання часу на уроці в класу для практичного опрацювання інформації засвоєної в позакласних умовах;
- елементи масових онлайн-курсів - для отримання різнопланової інформації від кращих педагогів світу;
- кейс-уроки - для інтеграції конкретних знань у різних галузях і розвитку креативності;
- використання засобів комунікації (месенджерів, соціальних мереж, онлайн-дошок) - для отримання зворотнього зв'язку з учнями цілодобово;
- використання сучасних педагогічних засобів гейміфікації (LearningApps, Classcraft, Minecraft for Education) - для формування навичок командної роботи.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації в районних, обласних, республіканських педагогічних виданнях, відкриті уроки, семінари – практикуми, випуск буклету.

114. Тема досвіду

Творчі завдання як засіб формування загальнокультурної компетентності особистості

Автор досвіду

Андрієвська Олена Борисівна, 1985 р. н, стаж 9 років, спеціаліст другої категорії

Адреса досвіду

Чорноморська ЗОШ, с. Чорноморське, вул. Миру 4, тел. (05539) 4-13-92, chornomorskazosh@yandex.ua

Анотація досвіду

Творчу діяльність на уроках музичного мистецтва Олена Борисівна організовує через виконання творчих завдань. Саме вони, на думку учителя, тренують і розвивають пам'ять, мислення, увагу, спостережливість, інтуїцію.

Творчість має одну обов'язкову умову-відмову від стереотипних уявлень. Олена Борисівна пропонує творчих завдання різної рівня складності і на різних етапах уроку. На організаційному етапі проводить «Музичне вітання» з імпровізацією. На етапі актуалізації опорних знань часто використовує «Вокальну імпровізацію» (створення мелодії на заданій чотиривірш), рольову гімнастику «Біля дзеркала». На етапі мотивації навчальної діяльності пропонує учням створити звукові картини «У зимовому лісі», «Ярмарок». На етапі вивчення нового матеріалу – вправу «Перевтілення» (виконання вивченої пісні у різних стилях-академічному, народному, в стилі реп і т.д.). На етапі закріплення вивченого матеріалу пропонує учням елементарне музикування (імпровізацію пісні), складання музичного сенкану, створення імпровізованого хору (вокаліз). Обдарованим у музичному плані учням пропонує випереджаючі завдання:

- повідомлення новин з області культури України і світу;
- повідомлення цікавих фактів життя і творчості композиторів;
- створення обкладинки для диску музичного матеріалу до теми;
- складання кросвордів, ребусів, музичних вікторин;
- пошук народних пісень в сучасній обробці.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації в районних, обласних, республіканських педагогічних виданнях, відкриті уроки, семінари-практикуми, майстер-класи, конкурси

115. Тема досвіду

Елементи народної символіки, як засіб формування національної свідомості учнів на уроках образотворчого мистецтва

Автор досвіду

Коваленко Галина Василівна, 1976 р.н., стаж 27 років, спеціаліст першої категорії

Адреса досвіду

Новозбур'ївська ЗОШ № 2, с Нова Збур'ївка, вул.Центральна, 259, novazburivkaschoola2@ukr.net

Анотація досвіду

За допомогою засобів мистецтва формується патріотичний пласт нації. Сьогодні, коли Україна захищає свою незалежність та відроджує історичну пам'ять народу, виховання національної свідомості і віри в себе стає пріоритетним напрямком у діяльності вчителя. Українська культура має надзвичайно потужний духовний потенціал. Розвиток національної свідомості передбачає появу національних почуттів: почуття любові до своєї батьківщини, свого народу, національної культури і рідної мови; почуття національної гордості. Галина

Василівна вдало використовує елементи народної символіки для підняття національної свідомості школярів засобами образотворчого мистецтва.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, публікації в районних, обласних, республіканських педагогічних виданнях, відкриті уроки, семінари-практикуми, участь у мастер-класах та художніх виставках

116. Тема досвіду

Розвиток мотиваційної сфери учнів на уроках фізики.

Автор досвіду

Марсак Микола Григорович – учитель фізики та астрономії, стаж 35 років, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист

Адреса досвіду

с. Нова Збур'ївка, Новозбур'ївська ЗОШ № 1, вул. Центральна, 147, (05539) 4-75-86

Анотація досвіду

Досвід роботи М.Г. Марсак є актуальним. Система роботи вчителя забезпечує стійкий позитивний результат знань учнів завдяки раціональному застосуванню ефективних методів і прийомів роботи на уроках фізики.

Марсак М.Г. - особистість, яка охоче експериментує, впроваджуючи в навчальний процес інноваційні технології. Комп'ютерну підтримку уроку вважає актуальною і значущою.

Педагогічне кредо: «Розум, захоплений новою ідеєю, ніколи не набуває попередніх розмірів».

Застосовує прийоми розвитку пізнавальних мотивів:

- зацікавлює змістом навчального матеріалу – новизна повідомлення; дивовижна інформація; факти з життя вчених; інформація, пов'язана з розкриттям можливостей людини та ін.

- зацікавлює процесом навчання – використовує роздатковий матеріал, технічні засоби навчання, застосовує комп'ютерну техніку, демонстраційний експеримент та інші види наочності; залучає до ігрової діяльності, впроваджує проблемне навчання.

Бере активну участь у роботі методичного об'єднання учителів природничо-математичного циклу, виступає з доповідями на педагогічних радах, засіданнях «круглого столу», творчої групи, проводить відкриті уроки як для вчителів навчального закладу, так і для молодих вчителів району.

Його учні беруть участь у підготовці та захисті науково-дослідницьких робіт малої академії наук

2014 рік «Земна електрика: прояви і небезпека»

2015 рік « Вплив магнітного поля на біологічні процеси»

Є співавтором друкованих матеріалів «Завдання з фізики для оцінювання навчальних досягнень. 10 клас»; методичний посібник «Учитель – учителю»

117. Тема досвіду

Методика та технологія профілактичної роботи з учнями з девіантною поведінкою

Автор досвіду

Жигало Олена Олександрівна, 1984 р.н., практичний психолог, спеціаліст II категорії, 10 років.

Адреса досвіду

Великокардашинська загальноосвітня школа I-III ступенів, с. Велика Кардашинка, вул.Шкільна 4, bkaschool@ukr.net

Анотація досвіду

Однією з найактуальніших проблем сьогодення є зростання правопорушень вчинених дітьми, підлітками та молоддю. Це пов'язано передусім із загальним соціальним напруженням, психологічною неврівноваженістю всього суспільства, що важко переживає перехід до ринкових відносин та кризи соціальної системи. Серйозний дефіцит позитивного впливу на молоде покоління призводить до того, що у дітей і підлітків домінуючими почуттями стали тривога, агресія, соціальна пасивність, страх. Непокоїть і той факт, що у науковій обіг щодо дітей з девіантною поведінкою, уведено навіть поняття «діти групи ризику» або «важкі підлітки», що звичайно, не прикрашає соціальне становище у державі.

До категорії «важких» потрапляють школярі, які: не встигають у навчанні, недисципліновані, діти з різними нервовими і психічними і психічними відхиленнями, діти, що знаходяться на обліку у справах неповнолітніх, і просто діти з неблагонадійних сімей. Це робить досить складною проблему вибору адекватних методів психічної і педагогічної роботи з «важкими» школярами. Профілактика та девіацій можливі шляхом навчання людини способів самореалізації, які б стали джерелом особистісного зростання та позитивності Я-концепції, що в цілому сприятиме психологічному благополуччю підлітка або молодої людини.

Тому найефективнішими формами соціально-психологічної допомоги в роботі Олени Олександрівни з девіантними підлітками є профілактика й корекція когнітивних розладів у формі вправ і ігор, що засновані на сполученні когнітивних і сугестивних компонентів, корекція емоційно-особистісних порушень. Рання профілактика, тобто попередження девіантної поведінки дає більш ефективний результат.

Однією з ефективних форм роботи психолога є психологічний супровід сімей та надання консультацій батькам та вчителям, щодо навчання та виховання дітей даної категорії.

Форми поширення досвіду

Тренінги, виступи на семінарах, методичні об'єднання, групові та індивідуальні консультації, методичні рекомендації.

ГОРНОСТАЇВСЬКИЙ РАЙОН

118. Тема досвіду

Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках української мови і літератури

Автор досвіду

Маринка Лариса Володимирівна, 1966 р.н., учитель української мови і літератури, спеціаліст вищої категорії, 30 років

Адреса досвіду

Горностаївська загальноосвітня школа №1 I-III ступенів імені Героя Радянського Союзу Цвіка С.С., смт. Горностаївка, вул. Покровська, 141, (05544) 4-14-64, E-mail: skoolgorno1@gmail.com

Анотація досвіду

Методичні розробки уроків: «Образ Наталки-дівчини з народу» (за п'єсою І.Котляревського «Наталка Полтавка»); урок-гра «Написання слів із апострофом»; «Роль гумору в житті українців»; бінарні уроки (українська література та зарубіжна) «Ти знаєш, що ти-людина» В. Симоненко і «Останній листок» О.Генрі; (українська література та математика) «Творчість Тараса Шевченка».

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, методичних радах, показові уроки, семінари-практикуми, виставки педагогічних ідей, публікації на фахових сайтах

ІВАНІВСЬКИЙ РАЙОН

119. Тема досвіду

Формування екологічного мислення молодших школярів засобами проектно-технології

Автор досвіду

Шелудько Тетяна Іванівна, 1970 р.н., учитель початкових класів вищої категорії, старший учитель, стаж педагогічної діяльності 29 років

Адреса досвіду

Трохимівський навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад» Іванівського району Херсонської області, вул. Шкільна 1 с. Трохимівка Іванівський район Херсонська область 75420 Тел (05531) 2-51-40, e-mail: Sh.trohimivka@i.ua

Анотація досвіду

Проектна діяльність є провідною складових освітнього процесу педагога, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції: полікультурні, інформаційні, соціальні. В процесі залучення дітей до різних видів проектної діяльності вчителька розвиває в них навички критичного мислення, орієнтування в інформаційному просторі, а також ефективного поєднання навчального і виховного процесу, розвитку пізнавальних інтересів, уміння планувати, реалізувати задумане і досягати результату. Виходячи зі специфіки роботи з молодшими школярами, а також враховуючи екологічне спрямування проектної діяльності, практикує реалізацію групових короткострокових та середньо тривалих проектів здебільшого з явною координацією. За методом, домінуючим у проекті віддає перевагу інформаційним, дослідницьким, практично – орієнтованим. Найбільш вдалим і практично цінними були реалізовані проекти «Водограй», «Шукаємо корисне в овочах», «Пташине містечко», «Дитяча книжкова полиця про природу», «Вітамінна аптечка», «Час обирати: смак чи здоров'я».

Педагогом розроблено посібники: для учителів початкових класів - «Екологічні проекти у початковій школі у запитаннях і відповідях» та для батьків і класних керівників «Парад порад для батьків і вчителів»; цикл уроків літературного читання та природознавства на основі використання проектних технологій

Форми поширення досвіду

Публікація на особистому блозі та у фаховій пресі, відкриті уроки для колег «Школа молодого спеціаліста», участь у роботі семінарів, творчої групи учителів початкових класів району, творчі виставки, співавторство у методичних посібниках «Херсонської академії неперервної освіти»

КАХОВСЬКИЙ РАЙОН

120. Тема досвіду

Формування логічного мислення молодших школярів»

Автор досвіду

Стрюкова Людмила Василівна, учитель початкових класів, 15.01.1958 р.н., вища кваліфікаційна категорія, звання «старший учитель», стаж роботи - 39 років.

Адреса досвіду

Любимівської ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ №1, Каховської районної ради, Херсонської обл., 74822, смт. Любимівка, Каховського р-ну, Херсонської обл., вул. Крупської, буд.№52

Анотація досвіду

Учитель на своїх уроках активізує навчальну, пошукову, творчу та евристичну діяльність учнів; формує готовність до саморозвитку і самореалізації кожної особистості учня на засадах діяльнісного підходу; спрямовує свою роботу на формування в школярів елементів логічних знань, застосовує різні методи та форми роботи, раціонально співвідносить фронтальну, індивідуальну та групову форми роботи.

Форми поширення досвіду

Виступи на методичних і педагогічних радах, педагогічних читаннях, проблемно-тематичних семінарах, шкільних та районних методичних об'єднаннях вчителів початкових класів, засіданнях творчо-дослідницької групи з реалізації проекту «Плакаємо творчу особистість»; друкується в педагогічній та методичній періодиці; дає показові уроки, відкриті виховні заходи та майстер-класи.

121. Тема досвіду

Розвиток інтелектуальної спроможності учнів за програмою «Росток».

Автор досвіду

Коновалова Антоніна Степанівна, учитель початкових класів, 23.02.1960 р.н., вища кваліфікаційна категорія, звання «учитель-методист», стаж роботи - 34 роки. Телефон: 0500633685

Адреса досвіду

Любимівська ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ №1, Каховської районної ради, Херсонської обл., 74822, смт. Любимівка, Каховського р-ну, Херсонської обл., вул. Крупської, буд.№52.

Анотація досвіду

Учитель на своїх уроках активізує творчу діяльність учнів, формує комплексний розвиток особистості, створює цікаву, змістовну та значущу, з позиції загальних уявлень про навколишній світ, систему математичних понять; навчає молодших школярів будувати, досліджувати та застосовувати математичні моделі світу; формує в учнів спеціальні уміння і навички, необхідні у повсякденному житті, а також для оволодіння систематичними курсами алгебри та геометрії.

Форми поширення досвіду

Усна пропаганда досвіду вчителя відбувається через виступи на методичних і педагогічних радах, педагогічних читаннях, проблемно-тематичних семінарах, шкільних та районних методичних об'єднаннях вчителів початкових класів, засіданнях творчо-дослідницької групи з реалізації проекту «Плакаємо творчу особистість»; друкується в педагогічній та методичній періодиці; дає показові уроки, відкриті виховні заходи та майстер-класи. Наочна пропаганда – через педагогічні виставки, методичний куточок, бюлетень, навчально-методичну документацію та роботи учнів.

122. Тема досвіду

Розвиток когнітивної компетентності учнів через інтерактивні методи навчання

Автор досвіду

Самсонюк Ірина Петрівна, учитель початкових класів, 13.09.1964 р.н., вища кваліфікаційна категорія, звання «старший учитель», стаж роботи - 28 років.

Адреса досвіду

Любимівська ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ №1, Каховської районної ради, Херсонської обл., 74822, с.м.т. Любимівка, Каховського р-ну, Херсонської обл., вул. Крупської, буд.№52. Телефон: 0992593723

Анотація досвіду

Педагог формує пізнавальну самостійність учнів у цілеспрямованій системі навчання й виховання; спрямовує пізнавальну активність учнів на емоційно-почуттєву сферу через інтерактивні методи навчання; пробуджує в школярів допитливість, пізнавальний інтерес; створює комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність; створює на уроках ситуації, у яких учень самостійно і в процесі взаємодії з іншими відкриває, конструює знання і одночасно засвоює механізм їх здобуття.

Форми поширення досвіду

Усна пропаганда досвіду вчителя відбувається через виступи на методичних і педагогічних радах, педагогічних читаннях, проблемно-тематичних семінарах, шкільних та районних методичних об'єднаннях вчителів початкових класів, засіданнях творчо-дослідницької групи з реалізації проекту «Плекаємо творчу особистість»; друкується в педагогічній та методичній періодиці; дає показові уроки, відкриті виховні заходи та майстер-класи. Наочна пропаганда – через педагогічні виставки, методичний куточок, бюлетень, навчально-методичну документацію та роботи учнів, презентацію досвіду.

123. Тема досвіду

Розвиток творчої активності учнів на уроках образотворчого мистецтва»

Автор досвіду

Яцун Маргарита Іванівна, учитель образотворчого мистецтва та художньої культури, 07.10.1973 р.н., вища кваліфікаційна категорія, стаж роботи - 22 роки.

Адреса досвіду

Любимівська ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ №1, Каховської районної ради, Херсонської обл., 74822, с.м.т. Любимівка, Каховського р-ну, Херсонської обл., вул. Крупської, буд.№52. Телефон: 0951225593

Анотація досвіду

Учитель формує у школярів комплекс ключових (мета предметних), естетичних (міжпредметних) і мистецьких (предметних) компетентностей у процесі опанування художніх цінностей і способів художньої діяльності шляхом набуття власного естетичного досвіду; розвиває творчу уяву, художньо-образне мислення та мистецькі свободи учнів; формує в школярів полі художні смаки.

Форми поширення досвіду:

Усна пропаганда досвіду вчителя відбувається через виступи на методичних і педагогічних радах, педагогічних читаннях, проблемно-тематичних семінарах, шкільних та районних методичних об'єднаннях вчителів початкових класів, засіданнях творчо-дослідницької групи з реалізації проекту «Плекаємо творчу особистість»; друкується в педагогічній та методичній періодиці; дає показові уроки, відкриті виховні заходи та майстер-класи. Наочна пропаганда – через педагогічні виставки, методичний куточок, бюлетень, навчально-методичну документацію та роботи учнів, презентацію досвіду і випуски методичних посібників.

124. Тема досвіду

Вокально-хорова робота на уроках музичного мистецтва».

Автор досвіду

Серіков Володимир Володимирович, учитель музичного мистецтва, 03.08.1957 р.н., вища кваліфікаційна категорія, педагогічне звання «старший учитель», стаж роботи – 35 років.

Адреса досвіду

Чорнянська ЗОШ І-ІІІ ст., Каховської районної ради, Херсонської області, 74835, с. Чонянка, Каховського району, Херсонської області, пров. Шкільний, 1. Телефон: (055-36) 97-2-26

Анотація досвіду

Учитель реалізує провідні ідеї особистісно орієнтованого навчання, забезпечує комфортні умови розвитку дитини її вокальних здібностей, спрямовані на формування, плекання творчої, інтелектуальної, самостійної, всебічно розвиненої особистості. Дає учням право на самостійність, унікальність, індивідуальність розвитку; сприяє зосередженню уваги дитини на особистих досягненнях, розвиває уявлення учнів про себе як про особистість; створює такі умови, за яких учень не може навчатися нижче своїх можливостей.

Форми поширення досвіду

Опис досвіду, розробки уроків музичного мистецтва, презентації, буклети, методичні бюлетені, виступи на засіданнях методичних об'єднань, методичних радах та педагогічних радах, створення папки «Портфоліо вчителя». Організовано школу ПД, творчу групу «Досвід», учитель дає методичні рекомендації, показові уроки, позакласні заходи, концерти, бере участь у конкурсах, семінарах, здійснює наставництво.

125. Тема досвіду

Розвиток і саморозвиток особистості учня в умовах впровадження інноваційних технологій

Автор досвіду

Мороз Ірина Миколаївна, учитель початкових класів, 1968 р.н., вища кваліфікаційна категорія, стаж роботи – 27 років.

Адреса досвіду

Новокам'янської ЗОШ І ст., Каховської районної ради, Херсонської області, 74836, с.Новокам'янка, Каховського району, Херсонської області, вул. Гагаріна, 21. Телефон: (05536) 95-2-36

Анотація досвіду

Педагог розвиває пізнавальні здібності дітей, створює на своїх уроках проблемні ситуації, які спонукають учнів до дискусії, роздумів, пошуків і певних висновків. Під час уроків встановлює причинно-наслідкові зв'язки, вчить вести пошукову діяльність, порівнювати певні факти і явища, узагальнювати закономірності. Використовує на уроках довідкову літературу, алгоритми, схеми-опори. Створює для кожної дитини комфортні умови навчання і виховання, забезпечує активні позиції в засвоєнні знань. Інноваційний підхід до навчання учнів забезпечує оригінальним проектуванням педагогічного процесу, який базується на основі раціонального поєднання елементів інноваційних технологій.

Форми поширення досвіду

Усна пропаганда досвіду вчителя відбувається через виступи на методичних і педагогічних радах, проблемно-тематичних семінарах, шкільних та районних методичних об'єднаннях вчителів початкових класів. Учитель дає показові уроки, відкриті виховні заходи. Наочна пропаганда – через навчально-методичну документацію, роботи учнів та презентацію досвіду.

126. Тема досвіду

Формування громадянської компетентності учнів на уроках історії та правознавства засобами інтерактивних технологій».

Автор досвіду

Мойсейчук Наталія Вікторівна, учитель історії та правознавства, 1972 р.н., вища кваліфікаційна категорія, педагогічне звання «старший учитель», стаж роботи – 24 роки.

Адреса досвіду

Костогризівська ЗОШ І ІІІ ст. Каховської районної ради, Херсонської області, 74844, с. Костогризове, Каховського району, Херсонської області, вул. Гагаріна, 20-А. Телефон: (05536) 65 1 40

Анотація досвіду

Педагог формує громадянську компетентність, сприяє залученню учнів до співпраці та взаємодії, вчить бути толерантними, коректними, самостійними та мобільними, готує школярів до здатності визначати власну життєву позицію, робити свідомий вибір, розвиває творчі здібності шляхом застосування інтерактивних та інноваційних технологій на уроках.

Форми поширення досвіду

Цей досвід має практичне значення при організації освітнього процесу та застосуванні методики викладання історії та правознавства. Впровадження цього досвіду дає можливість виховання всебічно-розвиненої особистості, розкрити творчий потенціал дитини. Матеріали ППД можуть бути використані при викладанні історії та правознавства у закладах загальної середньої освіти.

127. Тема досвіду

Активізація процесу навчання на уроках історії та правознавства

Автор досвіду

Сидоренко Геннадій Михайлович, учитель історії та правознавства, 1964 р.н., вища кваліфікаційна категорія, педагогічне звання «старший учитель», стаж роботи – 30 років.

Адреса досвіду

Семенівський навчально-виховний комплекс Каховської районної ради, Херсонської області, 74843, с. Семенівка, Каховського району, Херсонської області, вул. Карла Маркса, 33. Телефон: (05536) 96 1 52.

Анотація досвіду

Педагог активізує процес навчання на уроках історії та правознавства, підвищує пізнавальну самостійну і творчу активність шляхом оптимізації та інтенсифікації навчального процесу на уроках, сприяє здійсненню міжпредметних і

внутрішньопредметних зв'язків, формує в учнів самостійність та ініціативу, дає можливість досягти належного рівня знань, умінь і навичок.

Форми поширення досвіду

Цей досвід має практичне значення при організації освітнього процесу та застосуванні методики викладання історії та правознавства. Впровадження досвіду гарантує кожному учневі знання з предметів відповідно до Державного стандарту, дає можливість розкрити особистісний потенціал дитини. Матеріали ППД можуть бути використані при викладанні історії та правознавства у закладах загальної середньої освіти.

128. Тема досвіду

Розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури

Автор досвіду

Чебукіна Тамара Павлівна, учитель української мови та літератури, 1962 р.н., вища кваліфікаційна категорія, стаж роботи – 34 роки.

Адреса досвіду

Сергіївська ЗОШ I-II ст. Каховської районної ради, Херсонської області, 74831, с. Сергіївка, Каховського району, Херсонської області, вул. Шкільна, 74. Телефон: (05536) 94 5 31.

Анотація досвіду

Педагог формує навчальні та загальні суспільні компетентності, розвиває творчо активну особистість учня шляхом формування та розвитку творчих, інтелектуальних умінь через навчання способів діяльності: порівняння, узагальнення, виділення головного, зв'язок із життям, доведення та спростування, і на цій основі здійснення компетентнісного підходу в розвитку творчих здібностей.

Форми поширення досвіду

Цей досвід має практичне значення при організації освітнього процесу та застосуванні методики викладання української мови та літератури. Впровадження досвіду полягає у трансформації існуючого на конкретні предмети та у виробленні системи методів, прийомів, способів, які забезпечують практичну реалізацію технології розвитку творчих здібностей. Матеріали ППД можуть бути використані при викладанні української мови та літератури в закладах загальної середньої освіти.

129. Тема досвіду

Впровадження інноваційних форм і видів роботи на уроках російської мови та зарубіжної літератури

Автор досвіду

Крилова Марія Володимирівна, учитель російської мови та зарубіжної літератури, 1965 р.н., вища кваліфікаційна категорія, стаж роботи – 32 роки.

Адреса досвіду

Сергіївська ЗОШ I-II ст. Каховської районної ради, Херсонської області, 74831, с. Сергіївка, Каховського району, Херсонської області, вул. Шкільна, 74. Телефон: (05536) 94 5 31.

Анотація досвіду

Педагог впроваджує інтерактивні форми та методи навчання на уроках російської мови та зарубіжної літератури в умовах компетентнісного підходу. Розвиває творчу, активну, адаптовану до соціуму особистість шляхом залучення до інноваційних форм роботи через навчання способів діяльності: творчого мислення, постійного діалогу, узагальнення, виділення головного, конкретизацію, інтенсифікацію розумової праці.

Форми поширення досвіду

Цей досвід має практичне значення при організації освітнього процесу та застосуванні методики викладання російської мови та зарубіжної літератури. Матеріали ППД можуть бути використані при викладанні предметів у закладах загальної середньої освіти, на засіданнях РМО та ШМО.

130. Тема досвіду

Національно-патріотичне виховання як метод соціалізації учнівської молоді

Автор досвіду

Балун Людмила Петрівна, учитель історії та правознавства, 1963 р.н., вища кваліфікаційна категорія, педагогічне звання «старший учитель», стаж роботи – 33 роки.

Адреса досвіду

Роздольненська ЗОШ І-ІІІ ст. – ДНЗ № 1 Каховської районної ради, Херсонської області, 74840, с. Роздольне, Каховського району, Херсонської області, вул. Леніна, 8. Телефон: (05536) 6 41 40.

Анотація досвіду

Педагог формує свідомого громадянина-патріота Української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів, виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, мови, культури, традицій.

Форми поширення досвіду

Матеріали ППД можуть бути використані на уроках історії та в позакласній роботі закладів загальної середньої освіти. Для підвищення якості і результативності освітнього процесу – залучення учнів до участі в різноманітних фестивалях, виставках, конкурсах, фольклорно-етнографічних експедиціях, науково-дослідницьких та науково-практичних конференціях, допомагає вихованцям глибше і повніше зрозуміти процес розвитку й становлення національної культури, дає змогу залучитися їм до глибокого вивчення надбань культурної спадщини малої Батьківщини та України в цілому.

131. Тема досвіду

Розвиток пізнавальних здібностей та критичного мислення учнів різними засобами навчання

Автор досвіду

Падалка Алла Анатоліївна, учитель історії та правознавства, 1969 р.н., вища кваліфікаційна категорія, стаж роботи – 28 років.

Адреса досвіду

Дмитрівська ЗОШ І-ІІІ ст. Каховської районної ради, Херсонської області, 74852, с. Дмитрівка, Каховського району, Херсонської області, вул. Белінського, 27. Телефон: (05536) 6 63 65.

Анотація досвіду

Педагог формує покоління нової генерації, громадян цивілізованої європейської держави – України, усвідомлення якими свого призначення базується на глибокому знанні світового історичного досвіду, національної історії. спрямовує освітній процес на становлення творчої, національно свідомої, соціально активної, професійно компетентної та високоморальної особистості, здатної до саморозвитку; розвиває культуру розумової діяльності учнів у процесі проблемного, дослідницького вивчення історії та правознавства; формування досвіду використання набутих знань для розв'язання практичних завдань, застосування їх у конкретних життєвих ситуаціях.

Форми поширення досвіду

Цей досвід має практичне значення при організації освітнього процесу та застосуванні методики викладання історії та правознавства. Матеріали ППД можуть бути використані на уроках історії та в позакласній роботі закладів загальної середньої освіти, при проведенні семінарів-практикумів, педагогічних та методичних рад.

132. Тема досвіду

Інтерактивне навчання на уроках англійської мови

Автор досвіду

Семенова Валентина Миколаївна, учитель англійської мови, 1968 р.н., вища кваліфікаційна категорія, педагогічне звання «старший учитель», стаж роботи – 26 років.

Адреса досвіду

Любимівська ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ №1, Каховської районної ради, Херсонської обл., 74822, смт. Любимівка, Каховського р-ну, Херсонської обл., вул. Крупської, буд. №52. Телефон: (05536) 29 1 33.

Анотація досвіду

Педагог стимулює учнів до комунікативно вмотивованого виконання мовленнєвих дій через запровадження інтерактивних технологій, надання їм змоги свідомо засвоїти іншомовний матеріал, навчання їх будувати взаємини на принципах співробітництва, співтворчості, взаємоповаги, надаючи можливість розвинути себе як інноваційну особистість, яка може проявити себе в умовах конкуренції та доцільно перетворити навколишній світ; створення оптимальних умов для конструктивної взаємодії та розвитку навичок проектної діяльності.

Форми поширення досвіду

Цей досвід має практичне значення при організації освітнього процесу та застосуванні методики викладання іноземних мов. Матеріали ППД можуть бути використані на уроках іноземної мови у закладах загальної середньої освіти, при проведенні семінарів-практикумів, майстер-класів.

133. Тема досвіду

Розвиток комунікативної компетентності учнів на уроках української мови та літератури як умова їх успішної соціалізації

Автор досвіду

Снігур Алла Олександрівна, учитель української мови і літератури, 1979 р.н., вища кваліфікаційна категорія, стаж роботи – 19 років.

Адреса досвіду

Чорнянська ЗОШ I-III ст., Каховської районної ради, Херсонської області, 74835, с. Чорнянка, Каховського району, Херсонської області, пров. Шкільний, 1. Телефон: (055-36) 97-2-26

Анотація досвіду

Педагог розвиває мовленнєві компетентності учнів на уроках української мови та літератури в умовах технологізації освіти, формування в учнів життєвих компетентностей шляхом використання новітніх технологій, елементів розвивального навчання і спрямована на реалізацію моделі випускника, здатності знаходити правильне рішення в різних життєвих ситуаціях.

Форми поширення досвіду

Цей досвід має практичне значення при організації освітнього процесу та застосуванні методики викладання української мови та літератури. Впровадження цього досвіду дає можливість виховання всебічно-розвиненої особистості, розкрити творчий потенціал дитини. Матеріали ППД можуть бути використані на уроках української мови та літератури у закладах загальної середньої освіти, при проведенні семінарів-практикумів та майстер-класів.

134. Тема досвіду

Саморозвиток учня на уроках математики через організацію творчо-пошукової діяльності

Автор досвіду

Пендальчук Ірина Анатоліївна, учитель математики, 1980 р.н., вища кваліфікаційна категорія, педагогічне звання «старший вчитель», стаж роботи – 16 років.

Адреса досвіду

Малокаховський НВК, Каховської районної ради, Херсонської області, 74823, с. Малокаховка, Каховського району, Херсонської області, вул. Шкільна, 52. Телефон: (055-36) 6 64 10

Анотація досвіду

Ідея досвіду вчителя спрямована на ефективне поєднання елементів традиційної й альтернативної системи навчання. Педагог широко втілює активні методи і науково обґрунтовані педагогічні технології, розвиває творчі здібності школярів, використовує ігрову діяльність та нестандартні методи навчання, які сприяють розвитку творчої особистості.

Форми поширення досвіду

Цей досвід має практичне значення при організації освітнього процесу та застосуванні методики викладання математики через організацію творчо-пошукової

діяльності Матеріали ППД висвітлюються на власному сайті, на сайті «Методичний портал», «Учительський журнал онлайн».

135. Тема досвіду

Продуктивне навчання на уроках природничого циклу як шлях формування компетентностей учнів».

Автор досвіду

Гонтарук Марія Миколаївна, учитель біології та хімії , 1966 р.н., вища кваліфікаційна категорія, стаж роботи – 28 років.

Адреса досвіду

Сергіївська ЗОШ I-II ст., Каховської районної ради, Херсонської області, 74831, с. Сергіївка, Каховського району, Херсонської області, вул. Шкільна,74. Телефон: (055-36) 9 44 11

Анотація досвіду

Учитель шукає ефективні методи навчання, експериментує, стимулює самостійну роботу учнів, підтримує інтерес до предмета, використовує нові педагогічні технології: проектну, ІКТ та технологію продуктивного навчання. Приділяє велику увагу формуванню компетенцій, продуктивної творчої діяльності через стимулювання дослідницької роботи.

Форми поширення досвіду

Цей досвід має практичне значення при організації освітнього процесу та застосуванні методики викладання біології та хімії. Матеріали ППД висвітлюються на власному блозі та при друкуванні у педагогічній пресі.

136. Тема досвіду

Реалізація компетентнісного підходу на уроках географії

Автор досвіду

Кудлай Віктор Володимирович, учитель географії, 1974 р.н., вища кваліфікаційна категорія, стаж роботи – 24 роки.

Адреса досвіду

Чорнянська ЗОШ I-III ст., Каховської районної ради, Херсонської області, 74835, с. Чорнянка, Каховського району, Херсонської області, пров. Шкільний,2. Телефон: (055-36) 9 72 26

Анотація досвіду

Робота вчителя спрямована на розвиток пізнавальних інтересів учня до шкільного курсу географії та носить пошуково проблемний принцип навчання. В основу досвіду покладено використання краєзнавчих матеріалів, принцип дитиноцентризму. Урок будує на діяльнісній основі, де учень активно працює на всіх етапах, навчається самостійно здобувати знання і застосовувати їх.

Форми поширення досвіду

Майстер-клас для вчителів географії району.. Матеріали досвіду висвітлюються на «Методичному порталі», власному сайті та у педагогічній пресі.

137. Тема досвіду

Застосування міжпредметних зв'язків, як основи інтегрованого навчання

Автор досвіду

Баланюк Тетяна Миколаївна, учитель біології та хімії, 1968 р.н., вища кваліфікаційна категорія, звання «Старший вчитель», стаж роботи – 25 років.

Адреса досвіду

Тавричанський НВК «ЗОШ I-III ст. - ДНЗ», Каховської районної ради, Херсонської області, 74862, с. Тавричанка, Каховського району, Херсонської області, вул. 40 років Перемоги, 17. Телефон: (055-36) 9 11 15

Анотація досвіду

Учителем теоретично обґрунтовано та проаналізовано потенціал застосування міжпредметних зв'язків у формуванні компетентної особистості учнів під час вивчення природничих дисциплін. Педагог дослідив перспективи застосування інтеграції у педагогічній діяльності; встановив особливості та закономірності формування інтегрованих знань школярів в процесі вивчення природничих наук; розробив та провів уроки з використанням інтеграційних зв'язків. Навчальну діяльність учнів активізує використанням проблемних питань, які формують пізнавальні інтереси, спонукають мислити, порівнювати та аналізувати.

Форми поширення досвіду

Майстер-клас для вчителів біології та хімії району. Матеріали досвіду висвітлюються на «Методичному порталі», власному сайті та у педагогічній пресі.

138. Тема досвіду

Удосконалення сучасного уроку фізичної культури шляхом впровадження інноваційних технологій. Рефлексивний підхід до організації навчально-виховного процесу

Автор досвіду

Загорулько Микола Миколайович, учитель фізичної культури, 1973 р.н., вища кваліфікаційна категорія, звання «Старший вчитель», стаж роботи – 23 роки.

Адреса досвіду

Чорноморівська ЗОШ I-III ст., Каховської районної ради, Херсонської області, 74841, с. Чорноморівка, Каховського району, Херсонської області, вул. Урожайна, 14. Телефон: (055-36) 6-14-30

Анотація досвіду

Учителем впроваджуються нетрадиційні форми і методи навчання та виховання, які спрямовують учнів на краще розуміння навчального матеріалу з предмета «Фізична культура», а також бажання поліпшити свої спортивні досягнення. На своїх уроках педагог розвиває рухову активність, підвищує рівень фізичної підготовки, формує ціннісні орієнтації щодо здорового способу життя. Успішно поєднує викладання програмового матеріалу з організацією позакласної роботи з предмета через проведення Олімпійського тижня, залучення учнів до участі в шкільній та районній Спартакіаді, спортивних змаганнях різних рівнів, діяльності спортивних гуртків.

Форми поширення досвіду

Свій досвід поширює через роботу блогу вчителя фізичної культури, де вміщує матеріали не тільки для вчителів, а і для учнів, що дозволяє вести

дистанційне навчання учнів. Результати роботи висвітлює на сайті школи та каналі You Tube.

НИЖНЬОСІРОГОЗЬКИЙ РАЙОН

139. Тема досвіду

Розвиток творчої особистості на уроках української мови й літератури через формування учнівських компетентностей»

Автор досвіду:

Романовська Анжела Іванівна, 1972 р.н., учитель української мови та літератури; кваліфікаційна категорія: «Спеціаліст вищої категорії»; педагогічне звання: «Старший вчитель»; педагогічний стаж - 27 років.

Адресу досвіду

Червонопартизанська ЗОШ I-III ступенів Нижньосірогозької районної ради; 74731 Херсонська область Нижньосірогозький район с. Верби вул. Зелена буд. 1б; тел. (05540) 47440; e-mail: verbi.zosh@ukr.net; контактні дані вчителя: тел. 0984346987, e-mail: anzhelaromanovska505@gmail.com

Анотація досвіду

Проблема «Розвиток творчої особистості на уроках української мови й літератури через формування учнівських компетентностей» є достатньо актуальною, бо одним із головних завдань, визначених у Державній національній програмі «Освіта XXI століття» та у Законі України «Про загальну середню освіту», є формування освіченої, творчої особистості, що вміє самостійно і критично мислити, працювати в різних ситуаціях та створювати умови для реалізації цих дій.

Провідна ідея досвіду полягає у виробленні певної сукупності технологій навчання української словесності, що сприяють розвитку творчих здібностей, інтересів, умінь і навичок та інших інтелектуальних чинників у сучасних школярів. За інноваційним потенціалом досвід носить комбінаторний характер, так як передбачає конструктивні поєднання, інтеграцію сучасних педагогічних технологій та методик, спрямованих на розвиток творчої особистості. Це дозволяє творчо інтерпретувати різні підходи до організації навчально-виховного процесу, а не заглиблюватися в суть тільки однієї технології.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, конференціях; публікації у фахових журналах, місцевій пресі; майстер-клас; виставка педагогічних ідей; власний веб-сайт.

140. Тема досвіду

Соціалізація особистості молодшого школяра в умовах інтерактивного навчально-виховного середовища

Автор досвіду

Слотвінська Валентина Леонідівна, 1977 р.н., вчитель початкових класів Верхньоторгаївської ЗОШ I-II ступенів, спеціаліст I кваліфікаційної категорії, педагогічний стаж -21 рік.

Адреса досвіду

Верхньоторгаївська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів Нижньосірогозької районної ради, с. Верхні Торгаї, вул. Східна, буд. 32; тел. (05540)4–31–40; E-mail: verhnietorgai@ukr.net; контактні дані вчителя: тел. 0661890518, E-mail: 12komarova02@ukr.net

Анотація досвіду

У своїй роботі вчитель користується методиками, які формують творчу, мислячу особистість дитини. Інтерактивні форми і методи навчання відкривають небачені раніше перспективи соціалізації навчання і підвищення його ефективності. Використовує такі форми інтерактивного навчання: парне навчання, фронтальне навчання, навчання у грі, навчання у дискусії.

Дані форми та методи навчання використовуються також під час свят, виховних годин, бесід, конкурсів, вікторин, сюжетно–рольових ігор, дискусій, інсценізацій, екскурсій та прогулянок, зустріч з учасниками АТО. У роботі з батьками використовуються колективні та індивідуальні бесіди, зустрічі за «круглим столом», анкетування, родинні свята.

Форми поширення досвіду

Майстер-клас для початкових класів, відкриті уроки, семінари, публікації у Вчительському журналі он-лайн.

141. Тема досвіду

Формування національної свідомості школярів через систему виховної роботи класного керівника

Автор досвіду

Комарницька Оксана Едуардівна, 1973 р.н., учитель англійської мови, спеціаліст вищої категорії, класний керівник 9 класу, педагогічний стаж -21 рік.

Адресу досвіду

Степненська загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів, с. Степне, вул. Шевченка, буд. 37, тел. закладу 4-21-40; e-mail: stepne.zoch.@ukr.net; контактні дані вчителя: 0501672399, e-mail: oksana-komarnickaja73@ukr.net

Анотація досвіду

Оксана Едуардівна використовує краєзнавчу роботу, як форму патріотичного виховання дітей. Виготовила змістовні комплекти дидактичного матеріалу для проведення цікавої творчої праці з учнями. Це матеріали краєзнавчого характеру, вікторини, карти, схеми, буклети, довідники, презентації про рідний край. Також класний керівник приділяє велику увагу екскурсіям та походам. Традиційними стали походи учнів школи „ По місцях Бойової Слави”, козацькі традиції стають ближче під час екскурсій до м. Запоріжжя із відвідуванням історико-культурного комплексу на острові Хортиця, Зелені хутори Таврії, де учні мали змогу познайомитися з народними ремеслами рідного краю, взяти участь у майстер—класах. Відвідування історичних пам'яток рідного краю (Сірогозщини, Херсонщини...), краєзнавчих музеїв м. Херсон, м. Скадовськ, архітектурних пам'яток (Замок Трубецького, курган Огуз, Кам'яна могила, Легендарна Тачанка та багато інших).

Такі форми роботи виховують допитливість, інтерес до історії свого народу, своєї країни, підвищують загальну культуру учнів, навчають цінувати минуле і гідно творити майбутнє.

Форми поширення досвіду

Майстер-клас, відкриті виховні заходи, семінари, засідання районного та шкільного методичного об'єднань, публікації у фахових виданнях у Вчительському журналі он-лайн.

142. Тема досвіду

Забезпечення інтегрованого підходу до формування національно-патріотичних почуттів школярів засобами краєзнавства

Автор досвіду

Зінченко Тетяна Михайлівна 20.09.1968 р.н., директор школи, вчитель початкових класів, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж - 31 рік

Адресу досвіду

Першопокровська загальноосвітня школа I-III ступенів Нижньосірогозької районної ради, с. Першопокровка вул. Миру 2, тел. (05540) 4–61–40; e-mail: pokrovka1976@ukr.net; контактні дані педагога: моб. 0970210924, zintenko68@ukr.net

Анотація досвіду

У сучасних умовах розбудови Української держави особливого значення й актуальності набуває проблема патріотичного виховання учнівської молоді. Патріотизм є проявом любові до свого народу, поваги до українських традицій, відчуття своєї належності до України, він становить складову частину національного світогляду і поведінки людини у її ставленні до рідного народу, до інших націй і народів. Найсуттєвішим у національно-патріотичному вихованні є пробудження духовності на національних, загальнокультурних, фахових засадах. Впровадження в практику освітньо-виховного процесу саме інтегрованого підходу до становлення і розвитку національно-патріотичних почуттів школярів засобами краєзнавства, сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів в галузі краєзнавства, підвищує ефективність виховної роботи національно-патріотичного спрямування, розвиває творчу і пошукову активність.

Саме такий підхід дає можливість науково обґрунтувати, визначити і впровадити у навчально-виховний процес інтегровану модель краєзнавства шляхом організації і забезпечення діяльності за такими тематичними модулями: «Літературне краєзнавство», «Історичне краєзнавство», «Туризм і краєзнавство», «Музейна справа», «Педагогічне краєзнавство», «Мистецтво і краєзнавство».

Форми поширення досвіду

Методичний посібник; відео ресурс; методичні рекомендації; майстер-класи

НОВОТРОЙЦЬКИЙ РАЙОН

143. Тема досвіду

Психолого – педагогічний супровід обдарованої особистості

Автор досвіду

Поспелова Наталія Вікторівна, 1959 р.н., соціальний педагог, спеціаліст II категорії, стаж роботи 32 роки

Адреса досвіду

Отрадівська загальноосвітня школа I – III ступенів, с. Отрадівка, вул. Гагаріна, (05548)4-25-43, e-mail: otrada.school@gmail.com

Анотація досвіду

Наталія Вікторівна має високий рівень теоретичної та методичної підготовки, досконало володіє методиками, уміло застосовує індивідуальний та диференційований підхід у навчанні, враховуючи вікові та психологічні особливості школярів. Ефективно застосовує професійні знання в практичній діяльності: проводить соціально-психологічні обстеження, індивідуальні та групові консультації з дітьми і дорослими, здійснює індивідуальну та групову психокорекцію, виявляє достатній професіоналізм, дотримується етичного кодексу соціального педагога. У своїй практиці користується такими методами роботи з учнями, як:

- тренінги;
- уроки – роздуми, дискусії;
- відеолекторії;
- години спілкування;
- виховні години;
- корекційно – розвивальні заняття та бесіди.

Соціальним педагогом розроблено методичку для батьків та вчителів «Характерні особливості обдарованої дитини».

Форма поширення досвіду

Виступи-презентації на методичних об'єднаннях, семінарах-практикумах, тренінгових заняттях.

144. Тема досвіду

Використання новітніх інтерактивних технологій навчання в процесі вивчення біології

Автор досвіду

Дударенко Олена Федорівна, 1969 р.н., учитель біології, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, 26 років

Адреса досвіду

Новотроїцька загальноосвітня школа I – III ступенів №1, смт. Новотроїцьке, вул. Соборна, 100, (05548)5-17-50, e-mail: novotr.schooll@gmail.com

Анотація досвіду

Інтерактивні методи найбільше відповідають особистісно-орієнтованому підходу до навчання, сприяють формуванню ключових компетентностей учня, значно підвищують якість навчально-виховного процесу. У роботі учитель надає перевагу тим методам, які звернені до свідомості й активності учнів, намагається використовувати якомога більше таких прийомів, що сприяють розвитку не лише критичного мислення, а й базуються на врахуванні індивідуальних особливостей школярів. Учитель уміло поєднує інтерактивні та інформаційні технології навчання,

зосереджує увагу на організації колективної, групової навчальної діяльності учнів, самостійної роботи школярів зі здобуття і осмислення навчальної інформації.

Розробки уроків з використанням інтерактивних технологій «Популяція як форма існування виду і як особлива генетична система. Популяція – структурна одиниця виду», узагальнюючий урок з тем «Клас Земноводні. Клас Плазуни.» (урок - віртуальна екскурсія), «Урбанізоване середовище і здоров'я», урок – застереження «Хімічне забруднення. Забруднення важкими металами.», урок – подорож «Найбільш поширені лікарські рослини своєї місцевості»

Форма поширення досвіду

Виступи на семінарах, відкриті уроки, фестиваль педагогічних інновацій, публікації на сайтах teacherjournal.ru, <http://metodportal.com>, семінари – практикуми.

145. Тема досвіду

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій під час навчально-виховного процесу на уроках фізики та астрономії

Автор досвіду

Степанець Вікторія Олександрівна, 1969 р.н., вчитель фізики інформатики та астрономії, спеціаліст вищої категорії, старший вчитель, стаж 26 років.

Адреса досвіду

Горностаївська ЗОШ I-III ступенів, с. Горностаївка вул. Затиса 72 Новотроїцький р-н Херсонська обл.

Анотація досвіду

У сучасному світі інформаційно-комунікативні технології є ефективним засобом формування базових компетентностей учнів, що й пояснює актуальність обраної теми. Педагог активно проводить інтегровані уроки фізики з інформатикою, де учні можуть створювати презентації, будувати графіки, проводити обчислення за формулами, створювати таблиці, добирати матеріал в Інтернеті, застосовуючи групову, парну форми роботи.

Останніми роками суттєво зросло використання комп'ютерних технологій при подачі нового матеріалу. І це не дивно, безперечними плюсами презентацій є заощадження лекційного часу, відсутність помилок в складних перетвореннях, хороша ілюстративність, можливість повернутися до будь-якого, не зрозумілого учням, місця матеріалу; можливість демонстрації відео-, аудіо- матеріалів і анімацій складних дослідів.

Найбільш продуктивно педагог реалізовує тему власного досвіду в наступних напрямках роботи:

1. Мультимедійні лекції та задачі.
2. Фронтальні лабораторні роботи та лабораторний практикум.
3. Тестування.
4. Інтернет-ресурси.

Методичні розробки уроків: урок-подорож "Сонячна система."(астрономія), "Види самостійного газового розряду та їх використання. Плазма."(фізика), інтегрований урок "Фізичні явища, їх різноманітність. Вплив людини на природу.",

"Електронагрівальні прилади. Безпека людини під час роботи з електричними приладами і пристроями." та ін.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, методичні об'єднання, семінари, методичні ради, публікації в учительському он-лайн журналу.

СКАДОВСЬКИЙ РАЙОН

146. Тема досвіду

Ужитковий експеримент у курсі хімії 7,8 класу

Автор досвіду

Глазунов Микола Миколайович, вчитель хімії, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, стаж-19 років

Адреса досвіду

Скадовська спеціалізована загальноосвітня школа «Академія творчості», м. Скадовськ, вул. Покровська – 7 А, e-mail:koglazynov@gmail.com

Анотація досвіду

У рамках досвіду вчитель робить спробу створити систему експериментальних завдань з хімії з використанням ужиткових матеріалів і речовин, які оточують учнів у повсякденному житті та використовуються ними у побуті, тим самим вчитель намагається акцентувати увагу учнів на практичному значенні хімічних знань, формувати в них навички самостійної практичної роботи за інструкціями та під контролем вчителя, намагається підвищити в них інтерес до вивчення хімічних явищ та ознайомити їх з елементами навичок дослідницької роботи.

Форми поширення досвіду

Виступ на районних семінарах, публікації у районних, обласних, республіканських педагогічних виданнях, відкриті уроки, семінари-практикуми. «Учнівський експеримент з елементами ужиткової хімії в 7,8 класах». Методичний посібник. Херсон. КВНЗ «Академія неперервної освіти». Херсон 2016 р.

Навчально-методичний посібник із загальної хімії - «Хімія». Чухненко П.С., Глазунов М.М, Чернівці. ІППОЧО. 2016 рік, «STEM- освіта як шлях інноваційного розвитку національної освіти». Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Випуск №19. Херсон. 2016 р.

Матеріали досвіду розміщені учителем на хмарних сервісах у мережі INTERNET .

147. Тема досвіду

Формування культурологічної компетентності на уроках зарубіжної літератури

Автор досвіду

Пестова Любов Миколаївна, 1966 року народження, учитель зарубіжної літератури, спеціаліст вищої категорії, педагогічне звання «старший учитель», 26 років

Адреса досвіду

Новомиколаївська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Скадовської районної ради Херсонської області; с.Новомиколаївка, проспект Миру, 20, (05537)36-5-84, e-mail: novonikolaevkashool@yandex.ua

Анотація досвіду

Любов Миколаївна Пестова створює на уроках літератури оптимальні умови для розвитку розумової й практичної діяльності учнів. В основу навчальної мотивації дітей покладає самостійну, творчу роботу на уроках літератури, через створення власних презентацій та проєктів. Формує стійку мотивацію до вивчення свого предмета, розвиває в учнів якість й уміння, необхідні для життя в полікультурному суспільстві. Учитель постійно створює умови для живого спілкування з творами світового мистецтва за допомогою таких уроків-диспутів як «Діалог культур», веб-квестів, віртуальних екскурсій, відеопоезій. Використовує ігрову технологію як у формі індивідуальних турнірів, так і командних змагань. Особистісно зорієнтоване навчання і методи діалогової взаємодії забезпечують можливість формування моральної свідомості учнів, створюють ситуацію вибору й успіху старшокласників.

Любов Миколаївна разом з колегами створила збірник «Олімпіадні та конкурсні завдання з російської мови», міні-підручник «Брати Грімм. «Пані Метелиця».

Має методичні розробки уроків: «Моє серце в верховині» (Роберт Бернс); «Перечитуючи Пушкіна», літературно-музичне свято; «Спасибі, що живий», літературна кав'ярня, «Якщо минулим дихати будемо, то будемо майбутнім жити», вечір В.Висоцького.

Форми поширення досвіду

Показові уроки, районні семінари, майстер-клас, конкурс «Класний керівник року», районна динамічна група учителів зарубіжної літератури, публікації в фахових часописах.

148. Тема досвіду

Використання інформаційно комунікативних технологій у освітньо-виховному процесі в закладах дошкільної освіти

Автор досвіду

Зімнухова Людмила Олексіївна 1980 р. н., вихователь, спеціаліст вищої категорії, 18 років

Адреса досвіду

Комунальний заклад ясла-садок № 6 «Теремок» м.Скадовська, 75700 Херсонська область, м. Скадовськ, вул. Єлизаветівська 36, (05537) 5-07-88, teremokskad@gmail.com

Анотація досвіду

Зімнухова Людмила Олексіївна має інноваційний потенціал – сукупність соціокультурних і творчих характеристик, які виражають її готовність удосконалити педагогічну діяльність. Під час занять в дитячій мультиплікаційній студії Людмила Зімнухова допомагає дошкільникам реалізувати свої творчі задуми. Дошкільники пробують себе в якості сценариста, режисера, художника. Під керівництвом вихователя діти придумують сюжети казок, малюють і оживляють персонажів за

допомогою різних анімаційних програм. Таким чином, робота дитячої студії мультиплікації спрямована на художньо - естетичне виховання дітей і сприяє розвитку їх творчої активності.

Форми поширення досвіду

Відкриті заходи, виступи на семінарах, проведення майстер-класів, публікації у фахових виданнях:

1. Зімнухова Л.О //Методичний портал. Розробки, технології, досвід «Використання ІКТ в освітньо-виховному процесі в ДНЗ».-11.05.2016р.
2. Зімнухова Л.О- сайт //Методичний портал. Презентація «Мультфільм власними руками».-22.11.2016р.
- 3.Зімнухова Л.О- сайт //Методичний портал. Матеріал «Основа традиційної та комп'ютерної анімації».-04.01.2017р.
- 4.Зімнухова Л.О- сайт //Методичний портал. Стаття «Дитячий дизайн в дитячому садку».-04.01.2017р.
- 5.Зімнухова Л.О- Український науково-методичний проект «Якість освіти» публікація на тему «Авторська програма дитячої анімаційної студії (старший дошкільний вік)».-2017р.
- 6.Зімнухова Л.О- «Музичний керівник» - матеріал «Роль музики під час створення мультфільму власними руками».-2017р.

ОЛЕШКІВСЬКИЙ РАЙОН

149. Тема досвіду

Патріотичне виховання дошкільників засобами інтегрованої освітньої діяльності

Автор досвіду

Коваленко Наталія Іванівна, 1960 р.н., інструктор з фізичного виховання, спеціаліст 13 тар.розр., педагогічне звання “вихователь-методист”, 27 років

Адреса досвіду

Ясла-садок “Барвінок” Виноградівської сільської ради, с.Виноградове, вул. Ларіонова, 11, тел: (05542) 58-1-48, e-mail: dnzbarvinok30@ukr.net

Анотація досвіду

Представлено досвід роботи інструктора з фізкультури Коваленко Н.І. щодо патріотичного виховання дошкільників засобами інтегрованої освітньої діяльності. Автором розроблено та представлено інноваційну форму роботи-дитячий туризм, як особливу форму життєдіяльності дошкільників. Туристичний квест “Мандруємо стежками рідного краю” формує у дітей дошкільного віку почуття патріотизму, колективізму, бережливе ставлення до рідної землі та навколишнього світу.

Форми поширення досвіду

Виступи на засіданнях Асоціації з фізкультурно-оздоровчої роботи, показові заняття, майстер-класи, районні семінари, сайт Олешківського районного методичного кабінету

150. Тема досвіду

Соціалізація дітей в умовах дошкільного навчального закладу

Автор досвіду

Шкрабій Тетяна Володимирівна, 1971 р.н., вихователь-методист, спеціаліст вищої категорії, старший вихователь, 21 рік

Адреса досвіду

Брилівський дошкільний навчальний заклад “Берегиня”, смт.Брилівка, вул. Меліораторів, 7, (05542) 58-1-48, e-mail: brulivka.dnz@ukr.net

Анотація досвіду

Досвід роботи з педагогічним колективом, родиною щодо формування соціальної компетентності особистості.

Окреслено соціалізації дітей в умовах дошкільного навчального закладу, фактори, необхідні для успішної соціалізації дитини-дошкільника.

Розроблено методичні рекомендації вихователям щодо соціалізації дітей дошкільного віку в умовах закладу освіти, який працює в інноваційному режимі.

Форми поширення досвіду

Відкриті заняття, семінари-практикуми, виступи на конференціях, публікації у районних ЗМІ, засідання творчих груп, сайт Олешківського районного методичного кабінету

151. Тема досвіду

Створення системи національно-патріотичного виховання у загальноосвітньому навчальному закладі як запорука становлення громадянина-патріота України

Автор досвіду

Коваленко Людмила Миколаївна, 1961 р.н., заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель зарубіжної літератури, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, 37 років

Адреса досвіду

Виноградівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів імені Героя Радянського Союзу О.М.Соценка Олешківської районної ради Херсонської області, с.Виноградове, вул.Суворова,12, (05542) 58-1-41, e-mail: vinshcool@ukr.net

Анотація досвіду

Матеріал з досвіду роботи містить різноманітні форми роботи з патріотичного виховання учнівської молоді під час освітнього процесу, практичні поради щодо формування громадянської компетентності, національно-патріотичного світогляду, національно-культурної ідентичності в учнів. Запропоновані сценарії виховних заходів: “Шкільний фестиваль соціальних проєктів “Пам’ять серця””, “Шкільний конкурс авторської поезії імені Ліни Костенко”, “Відкрите розширене засідання світлиці Малої академії народних мистецтв “Слово наше скупане в любові””.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари-практикуми, виступи на конференціях, публікації у районних ЗМІ, виставка педагогічних ідей, сайт Олешківського районного методичного кабінету

152. Тема досвіду

Організація профорієнтаційної роботи вчителя інформатики на уроках та в позаурочній діяльності

Автор досвіду

Кучер Валерій Анатолійович, 1978 р.н., учитель фізики, інформатики, астрономії, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, 39 років.

Адреса досвіду

Ювілейнівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Олешківської районної ради Херсонської області, с.Ювілейне, вул.Дружби народів,33, (05542) 56-3-41, e-mail: uvil-school@ukr.net

Анотація досвіду

Представлено досвід профорієнтаційної роботи на уроках інформатики. Презентовано проект з профорієнтації учнів “Світ професій- мій вибір, мій успіх”. Розроблено методичні рекомендації щодо проведення профорієнтаційної роботи на уроках інформатики

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, семінари-практикуми, виступи на конференціях, публікації у районних ЗМІ, сайт Олешківського районного методичного кабінету

153. Тема досвіду

Розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури з використанням технології критичного мислення

Автор досвіду

Марченко Ірина Василівна, 1968 р.н., учитель української мови та літератури, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист.

Адреса досвіду

Олешківська спеціалізована школа І-ІІІ ст. №4 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного напрямку Олешківської районної ради Херсонської обл., м.Олешки, Житлоселище,1/а, (05542) 2-29-85, e-mail: sekretar@school4.org.ua

Анотація досвіду

Представлено досвід роботи вчителя української мови та літератури щодо розвитку творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури з використанням методів та прийомів критичного мислення. Запропоновано методичні розробки уроків з тем “Іменник. Основні ознаки іменника”, “Мандрівка крізь час із Мариною Павленко (за повістю “Русалонька із 7-В, або прокляття роду Кулаківських”)”

Форми поширення досвіду

Виступи на районному семінарі учителів української мови, показові уроки, майстер-клас з теми “Розвиток творчих здібностей дітей на уроках української мови та літератури”

154. Тема досвіду

Формування життєвих компетентностей на уроках біології

Автор досвіду

Нечепельська Надія Василівна, 1967 р.н., учитель біології, спеціаліст вищої категорії, педагогічне звання “старший учитель”, 19 років.

Адреса досвіду

Новомаячківська ЗОШ І-ІІІ ст. Олешківської районної ради Херсонської області, смт.Нова Маячка, вул.Соборна,112, тел. (05542) 53-3-88, e-mail: nm.school1@gmail.com

Анотація досвіду

Значна увага приділена теоретичному обґрунтуванню реалізації компетентнісного підходу до навчання біології; здійснено розробку навчальних занять, учнівських проектів, дидактичних матеріалів для формування в учнів життєвих компетентностей на уроках біології.

Методичні розробки: урок “Рослина – цілісний організм”, позакласний захід “Осінній листопад”, “Турнір юних біологів”, учнівський дослідницький проект “Вплив типу темпераменту на якість навчання учнів”.

Форми поширення досвіду

Виступи на районних, обласних семінарах, публікації у районних, обласних, всеукраїнських педагогічних виданнях, відкриті уроки, майстер-класи, конференції, виставка педагогічних ідей.

155. Тема досвіду

Інтенсифікація та гуманізація навчального процесу на уроках іноземної мови в початковій школі

Автор досвіду

Громова Олена Миколаївна, 1981 р.н., учитель англійської мови, спеціаліст вищої категорії, 17 років.

Адреса досвіду

Тарасівська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. Олешківської районної ради Херсонської обл., с.Тарасівка, вул.Садова,101, тел. (05542) 59-4-52, e-mail: tarasivka2008@ukr.net

Анотація досвіду

Запропоновано форми та методи роботи на уроках іноземної мови в початкових класах, які забезпечують інтенсифікацію та гуманізацію навчального процесу. Надаються методичні рекомендації з теми досвіду, запропонована систематизація рольових ігор, збірка драматичних міні-творів “Святкування різдвяних свят”, презентована серія відкритих уроків з використанням інтерактивних технологій на уроках англійської мови у початкових класах.

Форми поширення досвіду

Виступи на районних семінарах, публікації у районних, обласних, всеукраїнських педагогічних виданнях, відкриті уроки, майстер-клас, конференції, виставка педагогічних ідей.

ЧАПЛИНСЬКИЙ РАЙОН

156. Тема досвіду

Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках трудового навчання як засіб формування когнітивної компетенції школярів

Автор досвіду

Штельмах Віктор Леонідович, 1963 р. н., трудове навчання, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж - 31 рік.

Адреса досвіду

Долинська ЗОШ I-III ступенів, Чаплинський район, Херсонської області, т. 0970837733, c.dolinsk@ukr.net

Анотація досвіду

Штельмах В. Л. Вміло використовує у своїй роботі ефективні форми і методи педагогічної діяльності. Досягає значних результатів у вирішенні навчально-виховних завдань. У своїй діяльності вчитель активно застосовує поряд з традиційними методами навчання інноваційні форми і методи. Спрямовує роботу учнів на ґрунтовне і свідоме засвоєння програмового матеріалу, вчить учнів виділяти головне.

Для роботи вчителя характерним є раціональність підбору методів та методичних прийомів навчання, вміле керування навчально-пізнавальною діяльністю учнів на уроці, розвитком їхніх творчих здібностей та інтелекту, оптимальне використання диференційованих практичних завдань. Належно організована робота в групах, парах, індивідуальна діяльність, використання елементів інтерактивних методик сприяють розвитку та вдосконаленню вмінь учнів аналізувати, зіставляти, робити висновки, вносити пропозиції, знаходити оптимальні шляхи розв'язання проблеми.

Форми поширення досвіду

Штельмах В.Л. ділиться власними напрацюваннями з педагогами школи та району: обмін досвідом на курсах при ХАНО, відкриті уроки, виступи на педрадах, семінарах, методичних об'єднаннях, виставки педагогічних ідей.

157. Тема досвіду

Розкриття творчого потенціалу учнів шляхом застосування інтерактивних технологій на уроках географії

Автор досвіду

Васильєва Жанна Олексіївна, 1967 р. н., географія, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж - 30 років.

Адреса досвіду

Долинська ЗОШ I-III ступенів, Чаплинський район, Херсонської області, т. 0978706213 vasiljeva.zhanna@gmail.com

Анотація досвіду

Уроками, які активізують навчальну діяльність учнів є уроки-подорожі, прес-конференції, уроки-дослідження, урок-змагання, урок-диспут, використання інтернет-ресурсів, мультимедійних технологій.

Важливою умовою активізації творчого потенціалу учнів є формування вміння розв'язувати проблемні завдання. Використання інтерактивної вправи «пошук нової інформації» спонукає учнів до використання Інтернету.

Багато завдань вчитель пов'язує з краєзнавчою роботою, заохочує учнів до ведення календаря погоди та щоденника фенологічних спостережень, чим закладає основи ведення наукових досліджень.

Розвиток творчості учнів відбувається не тільки на уроках географії, але й в позаурочний час. Традиційними стали тижні географії, під час яких проводяться різноманітні заходи: вікторини, конкурси, змагання, ігри, розгадування кросвордів, чайнвордів, участь у конкурсі «Геліантус», у I,II етапах Всеукраїнських олімпіад з географії, де учні показують достатні результати.

Форми поширення досвіду

Васильєва Ж.О. ділиться власними напрацюваннями з педагогами школи та району: друкування у фаховому журналі (Практичне заняття краєзнавчого гуртка, тема «Метеорологічні спостереження, 2015 р., Видавнича група «Основа», науково-методичний журнал Географія № 7-8.»), обмін досвідом на курсах при ХАНУ, відкриті уроки, участь у конкурсах на кращий конспект уроку, виступи на педрадах, семінарах, методичні об'єднання, виставки педагогічних ідей.

158. Тема досвіду

Розвиток пізнавальної активності на уроках математики

Автор досвіду

Назаренко Наталія Сергіївна, 1966 р. н., початкові класи, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж - 32 роки.

Адреса досвіду

Долинська ЗОШ I-III ступенів, Чаплинський район, Херсонської області, т. 0973060970, nnazarenko66@ukr.net

Анотація досвіду

Метою досвіду Назаренко Наталії Сергіївни є впровадження технологій, методик різноманітних форм роботи на уроках, які сприяють розвитку пізнавальної активності, пізнавальних інтересів учнів молодшого шкільного віку з метою покращення якості отриманих знань, з метою підвищення рівня навчальної діяльності. Ураховувати пізнавальні можливості учнів: диференційований підхід до учнів, їхні об'єктивні пізнавальні можливості.

Розвиток творчості учнів відбувається не тільки на уроках, але й в позаурочний час. Традиційними стали тижні початкової освіти, під час яких проводяться різноманітні заходи: вікторини, конкурси, змагання, ігри, розгадування кросвордів, чайнвордів, участь у конкурсах. Для того, щоб удосконалити роботу з дітьми, дати їм ґрунтовні, міцні знання, озброїти практичним розумінням основ наук залучає своїх вихованців до конкурсів і олімпіад. Проводить різноманітні інтелектуальні ігри: КВК, «Що? Де? Коли?», «Найрозумніший». Її вихованці є постійними учасниками та лауреатами Міжнародних конкурсів: математичного «Кенгуру», інтерактивно-природничого «Колосок».

Форми поширення досвіду

Назаренко Н.С. ділиться власними напрацюваннями з педагогами школи та району: обмін досвідом на курсах при КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», відкриті уроки, участь у конкурсах на кращий конспект уроку, виступи на педрадах, семінарах, методичних об'єднаннях, виставки педагогічних ідей.

159. Тема досвіду

Формування компетентності на уроках математики як фактор соціалізації учнів

Автор досвіду

Семикопенко Лариса Вікторівна, 1961 р. н., математика, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж - 34 роки.

Адреса досвіду

Долинська ЗОШ І-ІІІ ступенів, Чаплинський район, Херсонської області, т.0950191973, semikopenko20@ukr.net

Анотація досвіду

Метою досвіду Семикопенко Лариси Вікторівни є формування та розвиток математичної компетентності школярів.

Актуальність цього досвіду полягає у питанні розвитку особистості учня, його творчого потенціалу, практичного спрямування теоретичних знань актуальних в сьогоденних умовах, тому що освіта має забезпечити умови для інтелектуального, соціального, морального і фізичного розвитку учнів, проектування уроків математики, які базуються на компетентнісному та діяльнісному підходах.

Семикопенко Л.В. застосовує такі форми організації навчального процесу: уроки, семінари, конференції, лекції, практикуми, екскурсії.

Часто використовує нові типи уроків, основне завдання яких - активізація пізнавальної діяльності учнів: уроки "ділові ігри", уроки - змагання, уроки - консультації, уроки творчості учнів, уроки-подорожі, математичні аукціони, математичні турніри.

Форми поширення досвіду

Семикопенко Л.В. ділиться власними напрацюваннями з педагогами школи та району: обмін досвідом на курсах при ХАНО, відкриті уроки, участь у конкурсах на кращий конспект уроку, виступи на педрадах, семінарах, методичних об'єднаннях, робота над створенням методичного посібника у складі творчої групи районного методичного об'єднання вчителів математики, виставки педагогічних ідей.

160. Тема досвіду

Формування і розвиток комунікативних умінь на уроках української мови й літератури

Автор досвіду

Штельмах Вікторія Анатоліївна, 1969 р. н., українська мова і література, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж - 29 років.

Адреса досвіду

Долинська ЗОШ І-ІІІ ступенів, Чаплинський район, Херсонської області, т.0971810077, shtelmahvika@i.ua

Анотація досвіду

Провідною ідеєю досвіду вчителя є вироблення певної сукупності технологій навчання української словесності, що сприяють розвитку комунікативних компетенцій, творчих здібностей, інтересів, умінь і навичок та інших інтелектуальних чинників у сучасних школярів.

Суттю комунікативної спрямованості навчання рідної мови є формування в учнів умінь розв'язувати комунікативні завдання з метою оволодіння спілкуванням, що сприяє формуванню мовної особистості.

Вікторія Анатоліївна використовує для проведення занять активні методи навчання: самостійна робота; проблемні і творчі завдання; дослідницькі та пошукові вправи; ігрові вправи; діалог, дискусія; метод проектів; самостійне спостереження; метод діалогічного викладу, бесіда.

Форми поширення досвіду

Штельмах В.А. ділиться власними напрацюваннями з педагогами школи та району: обмін досвідом на курсах при ХАНО, відкриті уроки, виступи на педрадах, семінарах, методичних об'єднаннях, виставки педагогічних ідей.

161. Тема досвіду

Формування дружнього організованого колективу через активізацію форм індивідуального впливу та колективної виховної роботи

Автор досвіду

Штельмах Галина Іллівна, 1972 р. н., педагог-організатор, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж - 25 років.

Адреса досвіду

Долинська ЗОШ І-ІІІ ступенів, Чаплинський район, Херсонської області, т.0964979911, gshelmax@ukr.net

Анотація досвіду

Вимогливість учителя до учнів поєднується з гуманним, демократичним ставленням до кожного. Метою діяльності педагога є створення умов для свідомої орієнтації учнів у сучасному суспільстві, формування в них відповідної активної соціальної та громадянської позиції, підвищення рівня духовної культури школярів, культури спілкування й діяльності для сприяння їх соціалізації, свідомому вибору та підготовці до майбутньої професійної діяльності.

Галина Іллівна постійно підвищує свій професійний рівень, шляхом проходження курсової перепідготовки на базі ХАНО, займається самоосвітою, бере участь в районних семінарах.

Систематично працює над педагогічним самовдосконаленням.

Має високий рівень загальної та педагогічної культури. Добросовісно ставиться до виконання своїх обов'язків. Добра, співчутлива, комунікабельна. Користується повагою серед вчителів, батьків, учнів.

Форми поширення досвіду

Штельмах Г.І. бере активну участь у роботі педагогічної ради, шкільного методичного об'єднання класних керівників. Передає свій педагогічний досвід колегам через проведення відкритих заходів, майстер-класів, виступів на

педагогічних радах, засіданнях методичних об'єднань, обмінюється досвідом на курсах при ХАНО, пише статтю до «Гаврійського вісника».

162. Тема досвіду

Розвиток пізнавальної активності на уроках музичного мистецтва

Автор досвіду

Мердич Лариса Юхимівна, 1964 р. н., вчитель музичного мистецтва та художньої культури, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, педагогічне звання «Старший вчитель», 33 роки.

Адреса досвіду

Долинська ЗОШ I-III ступенів, Чаплинський район, Херсонської області, т. 0963481784, lmerdich@ukr.net

Анотація досвіду

На уроках музичного мистецтва та художньої культури Лариса Юхимівна застосовує сучасні інформаційні технології: мультимедійні навчальні програми з музичного мистецтва і художньої культури, електронні музичні енциклопедії, ресурси глобальної мережі Інтернет., що сприяє всебічному і гармонійному розвитку особистості дитини, насамперед розвитку її творчих здібностей та дозволяє: підвищувати продуктивність уроку; підвищувати якість рівня використання наочності на уроці; об'єктивно та своєчасно проводити контроль та підведення підсумків; дозволяє залучити учнів до створення творчих робіт; підвищувати пошук інформації з найрізноманітніших джерел; розвивати самостійне мислення.

Інтегруючи уроки музичного мистецтва та художньої культури з комп'ютерними технологіями дозволило вчителю зробити уроки більш цікавими, якісними, яскравими, візуальними, творчими.

Працюючи за інноваційними технологіями особливу увагу намагається приділяти інтерактивному навчанню. Використовує інтерактивні методи навчання: «Мікрофон», «Ланцюжок», «Мозковий штурм», «Асоціативний куц», «Навчаючи - вчуся».

Для закріплення мистецьких понять та термінів наприкінці вивчення теми проводить ігри: «Найрозумніший», «Поле чудес». Такі ігрові форми проведення підсумкового оцінювання включають перевірку не лише спеціальних вузько предметних, й загально-художніх компетентностей для зясування рівнів художнього мислення учнів.

Форми поширення досвіду

Мердич Л.Ю. ділиться власними напрацюваннями з педагогами школи та району: три роки - керівник районного методичного об'єднання вчителів музичного мистецтва, член творчої майстерні вчителів музичного мистецтва Херсонської області на базі ХАНО, взяла участь у створенні електронного посібника «Використання художньо-педагогічних технологій навчання на уроках мистецьких дисциплін», постійно відвідує відкриті уроки у колег та сама проводить майстер-класи, обмін досвідом на курсах при ХАНО, участь у конкурсах на кращий конспект уроку, виступи на педрадах, семінарах, виставки педагогічних ідей.

АСКАНІЯ-НОВА ОТГ

163. Тема досвіду

ТРВЗ (теорія рішення винахідницьких задач) як чинник розвитку творчого потенціалу учнів на уроках української мови

Автор досвіду

Бова Ірина Михайлівна, 1963 р. н., учитель української мови та літератури, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, педагогічний стаж – 33 роки.

Адреса досвіду

Опорний заклад - навчально-виховний комплекс "Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад - позашкільний навчальний заклад - гімназія" Асканія-Нова селищної ради; Херсонська область, Чаплинський район, смт Асканія-Нова, вул.Шкільна, 3, телефон: (05538) 6-13-38, e-mail: school-of-askaniya@ukr.net

Анотація досвіду

Новаторство сучасного вчителя прослідковується, насамперед, у його участі в процесу розвитку творчих здібностей учнів. Тому достатньо актуальним сьогодні є впровадження у навчально-виховний процес ТРВЗ-педагогіки, широке використання її основних елементів, що забезпечують побудову ефективного навчання й розвитку творчої особистості.

В основі ТРВЗ-педагогіки – функціонально-системний аналіз понять (ФСА), алгоритми рішення орфографічних задач, комплекси методів розвитку уяви. Під методами рішення винахідницьких задач передбачаються прийоми та алгоритми, що були розроблені в рамках ТРВЗ; а також такі відомі методи як «мозкова атака», синектика, морфологічний аналіз, метод фокальних об'єктів та їх різновиди.

Оновлення змісту навчально-виховного процесу на основі впровадження цієї технології забезпечує не тільки розвиток творчого потенціалу учнів, але й за допомогою інструментарію ТРВЗ-педагогіки, що може використовуватися на уроках української мови, дає можливість замінити репродуктивні методи навчання, направлені на формування знань, умінь і навичок, навчанням через творчість, рішення нестандартних завдань і вправ, систематизацію знань, навчальну гру. Уроки за ТРВЗ-технологією дозволяють під педагогічним супроводом розвивати творчу уяву й фантазію дітей, ефективно навчати їх методам генерації нових ідей, розвивати системне мислення кожного учня, знижувати психологічну інерцію окремих школярів, позбавлять багатьох із них від стереотипів мислення, дозволять інтегрувати навчальний матеріал різних предметів в єдиний комплекс.

ТРВЗ — це складний, але достатньо цікавий процес оволодіння знаннями. Він потребує досить великої підготовки вчителя, тому що уроки носять яскраво

виражений діалоговий характер, а для активної участі учнів необхідна мотивація на пошук правильних рішень, самостійний аналіз та узагальнення.

Форми поширення досвіду

Проведення відкритих уроків, майстер-класів, виступи на засіданнях методичних об'єднань, публікації у фаховій пресі.

164. Тема досвіду

Методичні рекомендації щодо використання інтерактивних методів на уроках словесності.

Автор досвіду

Козачок Оксана Олексіївна, 1972 р.н., вчитель російської мови та зарубіжної літератури, спеціаліст першої категорії, педагогічний стаж – 14 років.

Адреса досвіду

Опорний заклад - навчально-виховний комплекс "Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад - позашкільний навчальний заклад - гімназія" Асканія-Нова селищної ради; Херсонська область, Чаплинський район, смт. Асканія-Нова, вул.Шкільна, 3, телефон: (05538) 6-13-38, e-mail: school-of-askaniya@ukr.net

Анотація досвіду

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається тільки шляхом постійної, активної взаємодії всіх учнів. Учитель і учень є рівноправним, рівнозначним суб'єктами навчання. Кожен урок – це творча співпраця вчителя і учнів, яка пробуджує в дітях бажання мислити і творити, досліджувати й аналізувати, самовдосконалюватися і досягати успіху.

Оксана Олексіївна розробила методичні рекомендації щодо використання інтерактивних методів на різних етапах уроку, що забезпечує комфортні, безконфліктні й сприятливі умови розвитку учнів, всебічно реалізує їх природний потенціал, виховує особистість, здатну до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення. З її досвіду за допомогою інтерактивних вправ можна глибше осмислити актуальні явища громадського, культурного, міжнародного життя, навчитися поважати власну думку, зрозуміти, що не завжди те, що висловлює більшість, є істиною. Інтерактивне навчання є однією з найбільш гнучких форм включення кожного учня в роботу, забезпечує перехід від простих до складних завдань, вчить використовувати не готові знання, а здобувати їх із власного досвіду, що веде до розвитку мислення — творчого і діалектичного.

Вчителем розроблені матеріали з використанням інтерактивних методів на уроках словесності, авторські конспекти уроків: «Біографії письменників», «Не с разными частями речи», «Раздельное написание не с деепричастиями», «Артур Конан Дойль. «Собака Баскервилів». Захоплююча інтрига-основа детективного

жанру», «Переплетіння психологічного, фантастичного та реального в баладі Й.В.Гете «Вільшаний король».

Форми поширення досвіду

Проведення відкритих уроків, майстер-класів, виступи на семінарах, засіданнях методичних об'єднань, участь у виставках педагогічних ідей, публікації у мережі Інтернет.

165. Тема досвіду

Формування позитивного іміджу опорної школи як рішення однієї із соціальних проблем в організації роботи навчального закладу

Автор досвіду

Шапошнікова Ольга Володимирівна, 1973 р. н., директор опорного закладу, стаж роботи на посаді – 4 роки; вчитель трудового навчання та креслення, спеціаліст вищої категорії, старший вчитель, педагогічний стаж - 25 років.

Адреса досвіду

Опорний заклад - навчально-виховний комплекс "Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад - позашкільний навчальний заклад - гімназія" Асканія-Нова селищної ради; Херсонська область, Чаплинський район, смт Асканія-Нова, вул.Шкільна, 3, телефон: (05538) 6-13-38, e-mail: school-of-askaniya@ukr.net

Анотація досвіду

Інтенсивне утворення опорних закладів та їх філій, освітніх закладів нового типу, яке спостерігається сьогодні в Україні, потребує вирішення нових управлінських рішень, розробки нових підходів, які визначають успішність їхньої діяльності, конкурентоздатність, особливо тоді, коли постає вибір між школами, у яких зменшено контингент учнів та мережу класів, яка ж стане опорною школою, а яка її філією.

Для розв'язання даної проблеми Шапошнікова О.В. пропонує працювати над іміджем освітнього закладу. Сформований позитивний імідж опорного закладу допоміг вирішити низку завдань: збільшити привабливість школи - у першу чергу для батьків, учнів і персоналу; підвищити ефективність заходів з інформування населення про нові освітні послуги; полегшити впровадження нових освітніх послуг; підвищити рівень організаційної культури школи; поліпшити соціально-психологічний мікроклімат у шкільному колективі.

У досвіді роботи описана багаторічна робота педагогічного колективу над іміджем освітнього закладу – утворення навчально-виховного комплексу, відкриття гімназії (2011р.), позашкільного навчального закладу (2014р.), спортивного комплексу, утворення опорного закладу та його філій (2017р.).

Написана програма «Розвиток опорного закладу в освітньому окрузі», яка увійшла у Концепцію розвитку даного закладу та стала основою перспективного плану.

Форми поширення досвіду

Семінари-практикуми, участь у фестивалі опорних шкіл, публікації у педагогічних виданнях тощо.

166. Тема досвіду

Соціалізація особистості учнів на уроках математики.

Автор досвіду

Бугаєва Любов Федорівна, 1950 р. н., учитель математики, спеціаліст першої категорії, педагогічний стаж – 38 років

Адреса досвіду

Опорний заклад - навчально-виховний комплекс "Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад - позашкільний навчальний заклад - гімназія" Асканія-Нова селищної ради; Херсонська область, Чаплинський район, смт Асканія-Нова, вул.Шкільна, 3, телефон: (05538) 6-13-38, e-mail: school-of-askaniya@ukr.net,

Анотація досвіду

В основу технології навчання вчителя покладено застосування методів, що стимулюють пізнавальну активність і самостійність учнів, сприяють саморозвитку і самореалізації особистості, формуванню в учнів уміння і бажання навчатися.

Любов Федорівна на своїх уроках не тільки повідомляє учням велику кількість конкретних знань, нових понять, а й приділяє увагу їх вихованню і формуванню їх світогляду, прищеплює їм риси високої моральності, милосердя, доброти - усього того, чого так не вистачає нам в теперішньому непростому житті.

Вчитель своєю роботою показує, що математична освіта дійсно покликана зробити вагомий внесок у формування компетентностей учнів, що базуються на знаннях, досвіді, здібностях, які набуто завдяки активному навчанню. Використання активних форм і методів навчання відкидають одноманітність, посилюють інтерес до предмета, розвивають творче, продуктивне мислення, вчать культури спілкування, поліпшують міжособистісні взаємини.

Вчителем розроблено адаптовані навчальні програми для викладання математики у гімназійних класах, конспекти уроків з різних тем для 5-11 класів, в яких математика виступає як важлива складова загальнокультурних компетентностей учнів. Любов Федорівна є автором мультимедійних презентацій для уроків, факультативних занять та позакласної роботи з математики.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах різних рівнів, проведення відкритих уроків та позакласних заходів, друкування в інтернет-ресурсах, участь у семінарах-практикумах, творчих групах, виставці педагогічних ідей тощо.

167. Тема досвіду

Розвиток комунікативних здібностей учнів у процесі вивчення англійської мови в умовах сільської школи

Автор досвіду

Скремінська Олена Василівна, 1969 р. н., учитель англійської мови і зарубіжної літератури, спеціаліст I категорії, старший учитель, педагогічний стаж – 31 рік.

Адреса досвіду

Опорний заклад - навчально-виховний комплекс "Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад - позашкільний навчальний заклад - гімназія" Асканія-Нова селищної ради; Херсонська область, Чаплинський район, смт Асканія-Нова, вул.Шкільна, 3, телефон: (05538) 6-13-38, e-mail: school-of-askaniya@ukr.net

Анотація досвіду

Згідно з Державним стандартом з іноземних мови для загальноосвітньої школи, основною метою навчання іноземної мови є формування комунікативної компетенції учнів. Це означає, що випускник школи повинен вміти передавати і обмінюватися думками в різноманітних ситуаціях в процесі взаємодії з іншими учасниками, правильно використовуючи систему мовних і мовленнєвих норм та вибираючи комунікативну поведінку, адекватну автентичній ситуації спілкування. Досягти високого рівня комунікативної компетенції в англійській мові, не знаходячись серед її носіїв, справа дуже важка. Саме тому основною метою вчителя є створення на уроці іноземної мови й у позакласній роботі реальних і уявлених ситуацій спілкування, використовуючи для цього різні методи й прийоми роботи, перетворюючи навчання на цікавий життєвий процес активного діалогу, що в свою чергу сприяє розвитку в учнів самостійності, комунікативно-пізнавальної та соціальної активності.

На різні етапах уроку вчитель використовує інтерактивні методи роботи, рольові ігри, проектні технології тощо. Вчителем розроблено комплекти дидактичних матеріалів, дистанційні уроки для проведення цікавої творчої праці з учнями.

Форми поширення досвіду

Проведення відкритих уроків, майстер-класів, виступи на засіданнях методичних об'єднань, семінарах, вебінарах, участь у роботі творчих груп, викладання у дистанційній районній школі «Обдарованість» тощо.

168. Тема досвіду

Підвищення самореалізації творчих здібностей учнів на уроках суспільствознавчих наук

Автор досвіду

Терновий Ілля Федорович, 1981 р.н., учитель історії та правознавства, спеціаліст першої категорії, старший учитель, педагогічний стаж – 14 років.

Адреса досвіду

Опорний заклад - навчально-виховний комплекс "Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад - позашкільний навчальний заклад - гімназія" Асканія-Нова селищної ради.

Україна, Херсонська область, Чаплинський район, смт Асканія-Нова, вул. Шкільна, 3, телефон: (05538) 6-13-38, e-mail: school-of-askaniya@ukr.net

Анотація досвіду

Сучасне європейське суспільство потребує універсальну людину, яка зможе себе проявити у різних сферах життя. А тому одним з головних завдань школи є виховання учня, який володіє ключовими компетенціями, що відповідають потребам сьогодення. Тому свою роботу педагог спрямовує на розвиток творчих здібностей учнів, які приведуть їх до успіху у дорослому житті та значно полегшать орієнтування у багатовекторному просторі.

Перш за все учитель приділяє увагу комунікативним вмінням школярів, адже грамотне спілкування – запорука успіху. Вміння робити публічні виступи, вести дискусії, спілкуватися з різною аудиторією, інтерв'ювання респондентів, навички роботи у команді, толерантне відношення до опонентів та співрозмовників - важливі складники діяльності педагога. Важливе місце в роботі вчителя займає вивчення рідного краю через усну історію (зустрічі з людьми, очевидцями та свідками певних подій), що забезпечує учневі краще вивчення минулого регіону, а також стимулює на подальший самостійний пошук інформації. У роботі з фотоджерелами педагог засобами критичного мислення розвиває в учнів вміння аналізувати історичну добу з різних сторін, виявляти факти історичних маніпуляцій. Одним зі вдалих прийомів у роботі учителя є дискусії за контрверсійними питаннями, під час яких учні вивчають суперечливі історичні події через критичний аналіз та виокремлення ключової думки.

Підтвердженням роботи педагога та учнів можна вважати їхню активну та плідну участь у конкурсах та конференціях історико-краєзнавчого спрямування, виступах у МАН, створення методичної бази (буклети, збірки, плакати, презентації). У гуртку «Юний журналіст», через шкільну газету «Світоч» учитель знайомить учнів з основами журналістики, елементарної публіцистики, медійної грамотності.

Удосконалювати творчі здібності учнів педагог допомагає через проектні роботи за сучасними технологіями: представлення проектів у вигляді інфографіки та слайд-шоу, створення мультимедійних презентацій та відео контенту.

Форми поширення досвіду

Виступи на засіданнях методичних об'єднань, проведення майстер-класів, участь та виступи у науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, публікації у ЗМІ, педагогічних виданнях та Інтернет-джерелах

ХРЕСТІВСЬКЕ ОТГ

169. Тема досвіду

Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках хімії та біології шляхом використання інтерактивних методів

Автор досвіду

Корнієнко Юлія Миколаївна, 1973 р.н., учитель біології та хімії, спеціаліст вищої категорії, старший вчитель, педагогічний стаж - 21 рік.

Адреса досвіду

Шевченківська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів Хрестівської сільської ради, с. Шевченка, вул. Шкільна, 28, Чаплинський район, Херсонська область, e-mail: shev4enko14@meta.ua

Анотація досвіду

Учень сучасної школи повинен володіти певними якостями, зокрема: самостійно набувати необхідні знання, вміло застосовуючи їх на практиці; критично мислити, уміти бачити труднощі і шукати шляхи їх подолання; грамотно працювати з інформацією; бути комунікабельним; постійно працювати над розвитком власного інтелекту, культурного і морального рівня. Сформувати такі якості можливо лише через активізацію пізнавальної діяльності учнів.

Велику роль в активізації пізнавальної діяльності відіграє впровадження інтерактивних навчальних технологій — педагогічних прийомів, коли навчальний процес відбувається за постійної активної участі всіх учнів. Саме тому на своїх уроках Юлія Миколаївна поєднує традиційні та інтерактивні методи навчання.

Інтерактивний підхід реалізує шляхом постійного спілкування з учнем, створення ситуації співавторства на уроці, розвинення ініціативи за допомогою сумісного розв'язання проблемних ситуацій, практикує різні види самостійних робіт, де вчитель і кожен з учнів може виступити в ролі консультанта, автора завдання або задачі, кросворда, загадки, запитання. При цьому до мінімуму намагається зменшити стереотипність мислення: дитина вчиться думати творчо, не боїться робити помилки, бо існує система сумісного пошуку і виправлення помилок, де метою є тільки пошук правильної відповіді, отримання знань і врешті – решт успішне розв'язання проблеми.

Вона розробила цикл уроків з теми «Індивідуальний розвиток організмів», «Початкові хімічні поняття»; уроки з ІКТ «Хімічні властивості кисню», «Подорож періодичною системою хімічних елементів Д.І.Менделєєва»; екологічний брейн – ринг «Захоплюючий світ природи», гру «Зоряна година», інтерактивні презентації «Механічний рух. Види рухів», «Перший мільйон».

Форми поширення досвіду

Показові уроки, семінари, методичні об'єднання, виставки педагогічних ідей

170. Тема досвіду

Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках української мови і літератури як засіб інтенсифікації діяльності вчителя й учня.

Автор досвіду

Ярошовець Наталія Василівна, 1972 р.н., учитель української мови і літератури, спеціаліст вищої категорії, старший учитель, педагогічний стаж - 26 років.

Адреса досвіду

Шевченківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Хрестівської сільської ради, с.Шевченка, вул.Шкільна, 28, Чаплинський район, Херсонська область, shev4enko14@meta.ua .

Анотація досвіду

Нові технології навчання, на основі інформаційних і комунікаційних, дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння величезних масивів знань.

Вони є надзвичайно корисними і привабливими для учнів та вчителів. Допомагають краще оцінити власні здібності і знання, спонукають шукати нові, нетрадиційні форми та методи викладання і навчання, стимулюють до інтелектуального розвитку, соціалізують у сучасному освітньому просторі. Такі технології навчання вчитель використовує на всіх етапах: як при підготовці уроку, так і в процесі навчання: при вивченні нового матеріалу, закріпленні, повторенні, контролі.

Учитель створює і використовує мультимедійні презентації, он-лайн тести, картки, «живі презентації» за допомогою безкоштовних освітніх інструментів: Google форми, Mytest, Quizlet, Easy test maker.

Наталія Василівна розробила цикл уроків української мови з теми «Просте речення. Двоскладне речення».

Форми поширення досвіду

Виступи на засіданнях шкільного методичного об'єднання, семінарах, показові уроки, публікації на шкільному сайті.

171. Тема досвіду

Контроль та оцінка знань як засіб підвищення ефективності пізнавальної діяльності

Автор досвіду

Барановська Валентина Миколаївна, 1957 р.н., учитель географії, спеціаліст вищої категорії, старший учитель, педагогічний стаж – 42 роки.

Адреса досвіду

опорний навчальний заклад «Хрестівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Хрестівської сільської ради Херсонської області», с. Хрестівка, вул. Шкільна, 11, тел. (05538) 51-4-17, krestovka_shkola@ukr.net

Анотація досвіду

Необхідність контролю навчальної роботи й оцінки знань має об'єктивний характер: з одного боку, він є завершальним компонентом оволодіння певним змістовним блоком, а з іншого – своєрідною зв'язуючою ланкою в системі навчальної діяльності. Тут діє закономірний зв'язок у ланцюгу: мета навчання – процес – результат – наступна мета. Адже для того, щоб педагогічно грамотно визначити мету, необхідно точно знати, що вже досягнуто в результаті навчання. Визначення рівня навчальних досягнень учнів є особливо важливим з огляду на те, що навчальна діяльність у кінцевому підсумку повинна не просто дати людині суму знань, умінь і навичок, а сформувати її компетентність як загальну здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, набутих завдяки навчанню.

Якість педагогічного контролю за рівнем навчальних досягнень учнів забезпечується дотриманням принципів контролю та поєднанням різних методів і форм контролю.

Форми поширення досвіду

Відкриті уроки, науково-практичні семінари, майстер-класи, творчі групи, методичні об'єднання.

172. Тема досвіду

Формування в учнів стійкої мотивації щодо збереження свого здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовки, гармонійного розвитку природних здібностей та психічних якостей засобами фізичного виховання в організації шкільної освіти

Автор досвіду

Дацюк Михайло Іванович, 1970 р. н., учитель фізичної культури та захисту Вітчизни, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, педагогічний стаж – 27 років

Адреса досвіду

опорний навчальний заклад «Хрестівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Хрестівської сільської ради Херсонської області», с. Хрестівка, вул. Шкільна, 11, тел. (05538) 51-4-17, krestovka_shkola@ukr.net

Анотація досвіду

Діяльність учителя щоденно повинна бути орієнтована на формування в дітей стійкої позиції, що передбачає визначення цінності здоров'я, почуття відповідальності за збереження й зміцнення власного здоров'я, поглиблення знань, умінь та навичок, пов'язаних з усіма складовими здоров'я (фізична, соціальна, психічна, духовна). Формування в учнів компетентного ставлення до власного здоров'я неможливе без реалізації всіх складових здоров'я.

Основна мета досвіду – це добір форм та напрямів роботи, які будуть спрямовані на формування в учнів свідомого ставлення до свого здоров'я, стану фізичної підготовленості.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах різних рівнів, відкриті уроки, інтернет-ресурси, семінари-практикуми, виставка педагогічних ідей тощо.

173. Тема досвіду

Творчі завдання з фізики як засіб формування інформаційної компетентності учня

Автор досвіду

Калінкіна Надія Петрівна, 1965 р. н., учитель фізики, астрономії та математики, спеціаліст вищої категорії, старший учитель, педагогічний стаж – 29 років.

Адреса досвіду

опорний навчальний заклад «Хрестівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Хрестівської сільської ради Херсонської області», с. Хрестівка, вул. Шкільна, 11, тел. (05538) 51-4-17, krestovka_shkola@ukr.net

Анотація досвіду

Методи, які застосовуються під час використання ІКТ: пошукові (навчально-дослідницька діяльність); творчі (інформаційні проекти, ігри); проблемно-розвивальні; програмового навчання; інтерактивні; практичні (тренінги, проекти); наочні (фото, відео, мультимедіа, гіпермедіа).

Застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічній діяльності дає змогу урізноманітнити вправи, мотивувати учня, сприяти кращому закріпленню в пам'яті навчального матеріалу; навчати учнів не пасивно, шляхом зубріння і механічних вправ, а усвідомлено, глибоко і ґрунтовно засвоювати знання, формувати вміння і розвивати навички.

Застосовуючи ІКТ на уроках, педагог досягає мети – зробити урок сучасним (із точки зору використання технічних засобів); наблизити його до світосприймання сучасного учня, який вважає за краще використовувати інформацію, здобуту за допомогою технічних засобів; установити стосунки взаєморозуміння, взаємодопомоги між учителем і учнем. Це допомагає емоційно й образно подати матеріал.

Форми поширення досвіду

Виступи на семінарах, методичних об'єднаннях, відкриті уроки, майстер-класи, семінари-практикуми, виставка педагогічних ідей тощо.

174. Тема досвіду

Самостійна робота учнів як необхідна умова успішної соціалізації особистості

Автор досвіду

Назарчук Ніна Миколаївна, 1958 р. н., учитель біології та екології, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, педагогічний стаж – 36 років.

Адреса досвіду

опорний навчальний заклад «Хрестівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Хрестівської сільської ради Херсонської області», с. Хрестівка, вул. Шкільна, 11, тел. (05538) 51-4-17, krestovka_shkola@ukr.net

Анотація досвіду

Мета педагогічної діяльності – розбудити закладений в кожній дитині творчий початок, навчити працювати самостійно та допомогти зрозуміти і знайти себе.

Завдання вчителя не лише дати школярам певний обсяг інформації, а й озброїти їх навичками самостійного отримання знань. Одним із основних джерел знань є шкільний підручник, тому дуже важливо навчити школярів раціональних прийомів самостійної роботи з книгою.

Дослідницька діяльність, вважає вчитель, є вищою формою самоосвітньої діяльності учня.

Творча активність учня закладає базу для свідомого вибору майбутньої професії. Багато учнів обрали професії, пов'язані з біологією. Серед них майбутні агрономи, лікарі, психологи, логопеди, біологи. Не так важливо який профіль оберуть учні, мета вчителя – навчити їх наполегливої й сумлінної щоденної праці. Сумлінна щоденна праця може розвинути паростки здібностей, що переростуть у обдарованість і, можливо у талант. А вчитель сприйматиме перемоги чи поразки своїх учнів як об'єктивний показник своєї праці і стимул до вдосконалення подальшої роботи. Адже, успіх чи поразка учня – це до певної міри й оцінка діяльності вчителя.

Форми поширення досвіду

Проведення відкритих уроків, майстер-класи, виступи на засіданнях методичних об'єднань, публікації у фаховій пресі, участь у виставках педагогічних ідей тощо.

175. Тема досвіду

Формування компетентності на уроках математики як фактор соціалізації учнів

Автор досвіду

Семикопенко Лариса Вікторівна, 1961 р. н., математика, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж - 34 роки.

Адреса досвіду

Долинська ЗОШ І-ІІІ ступенів, Чаплинський район, Херсонської області, т.0950191973, semikopenko20@ukr.net

Анотація досвіду

Педагогічна діяльність вчителя відзначається ініціативністю, творчістю, постійним пошуком оптимально-ефективного уроку, базується на ґрунтовній науково-теоретичній підготовці.

Метою досвіду Семикопенко Лариси Вікторівни є формування та розвиток математичної компетентності школярів.

Актуальність цього досвіду полягає у питанні розвитку особистості учня, його творчого потенціалу, практичного спрямування теоретичних знань актуальних в сьогоденні умовах, тому що освіта має забезпечити умови для інтелектуального, соціального, морального і фізичного розвитку учнів, проектування уроків математики, які базуються на компетентнісному та діяльнісному підходах.

Всеукраїнських олімпіад з математики, де учні показують хороші результати.

Форми поширення досвіду

Семикопенко Л.В. ділиться власними напрацюваннями з педагогами школи та району: обмін досвідом на курсах при ХАНО, відкриті уроки, участь у конкурсах на кращий конспект уроку, виступи на педрадах, семінарах, методичних об'єднаннях, робота над створенням методичного посібника у складі творчої групи районного методичного об'єднання вчителів математики, виставки педагогічних ідей

176. Тема досвіду

Розвиток пізнавальної активності на уроках математики

Автор досвіду

Назаренко Наталія Сергіївна, 1966 р. н., початкові класи, спеціаліст вищої категорії, педагогічний стаж - 32 роки.

Адреса досвіду

Долинська ЗОШ І-ІІІ ступенів, Чаплинський район, Херсонської області, т. 0973060970, nnazarenko66@ukr.net

Анотація досвіду

Метою досвіду Назаренко Наталії Сергіївни є впровадження технологій, методик різноманітних форм роботи на уроках, які сприяють розвитку пізнавальної активності, пізнавальних інтересів учнів молодшого шкільного віку з метою покращення якості отриманих знань, з метою підвищення рівня навчальної діяльності. Ураховувати пізнавальні можливості учнів: диференційований підхід до учнів, їхні об'єктивні пізнавальні можливості.

Форми поширення досвіду

Назаренко Н.С. ділиться власними напрацюваннями з педагогами школи та району: обмін досвідом на курсах при КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», відкриті уроки, участь у конкурсах на кращий конспект уроку, виступи на педрадах, семінарах, методичних об'єднаннях, виставки педагогічних ідей